T.C.
TRAKYA ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
MÜZİK ANASANAT DALI
YÜKSEK LİSANS TEZİ

FRANZ SCHUBERT'İN LA MAJÖR D. 959 PİYANO SONATI'NIN İNCELENMESİ

İREM GÜLER

TEZ DANIŞMANI
DR. ÖĞR. ÜYESİ IŞIL DAĞLAR

EDİRNE- 2025

Tezin Adı: Franz Schubert'in La Majör D. 959 Piyano Sonatı'nın İncelenmesi
Hazırlayan: İrem GÜLER

ÖZET

Franz Schubert (1797-1828) özellikle liedleriyle tanınmış bir bestecidir. Operalar, senfoniler ve oda müziği eserlerinin yanı sıra impromptular, danslar ve piyano sonatları da bestelediği eserler arasında yer almaktadır. Tekniğin yanı sıra müzikal ifadenin ön plana çıktığı piyano sonatları, piyano eserleri arasında önemli bir yere sahiptir. Piyano sonatlarında geleneksel sonat formunu tonal ve armoni açısından zenginleştirerek kullanmıştır. Lied bestecisi olmasının etkisiyle liedlerindeki lirizmi sonatlarına da yansıtmıştır. Bu lirizm özellikle son sonatlarında hissedilmektedir. Schubert'in son piyano sonatları içerisinde yer alan La Majör D. 959 Piyano Sonatı, bu özellikleri bünyesinde barındıran en önemli örneklerden biridir.

Bu araştırmada Franz Schubert'in yaşamı, müzik stili, eserleri ve piyano sonatları hakkında bilgi verildikten sonra son üç piyano sonatı arasında yer alan La Majör D. 959 Piyano Sonatı müzikal, form ve teknik açıdan incelenmiştir. Bu çalışmada bu sonatı icra etmek isteyen müzisyenler için eserin daha iyi anlaşılması ve daha iyi icra edilmesi amaçlanmıştır.

Anahtar kelimeler: Franz Schubert, Piyano, Piyano Sonatı La Majör D. 959, Analiz.

Name of Thesis: The Analysis of Franz Schubert's in A Major D. 959 Piano Sonata.
Prepared by: Irem GULER

ABSTRACT

Franz Schubert (1797-1828) is a composer who especially known for his lieder. As well as operas, symphonies, works of chamber music, impromptus, dances and piano sonatas are among his compositions. His piano sonatas, in which musical expression has come into prominence besides technical proficiency, occupy a significant place within his piano compositions. In his piano sonatas, he used the traditional sonata form by enriching it with regard to tonally and harmonically. As a lied composer, he conveyed the lyricism found in his lieder into his sonatas. It is particularly felt in his last sonatas. The Piano Sonata in A Major D. 959, among his last piano sonatas, is one of the most important examples that embody these features.

In this research, after giving information about Franz Schubert's life, music style, works and piano sonatas, the Piano Sonata in A Major D. 959, which is among his last three piano sonatas, was analysed in terms of musical, formal and technical aspects. This study aims to provide a better understanding and performance of the work for musicians who intend to perform this sonata.

Key Words: Franz Schubert, Piano, Piano Sonata in A Major D. 959, Analysis.

ÖN SÖZ

Tezimin hazırlık sürecinde ve piyano eğitimimde emeklerini ve desteğini esirgemeyen, deneyim ve bilgileriyle yol gösteren sayın danışmanım Dr. Öğr. Üyesi Işıl DAĞLAR'a, fikirleri ve görüşleriyle yoluma ışık tutan sayın hocam Öğr. Gör. Dr. Nilgün İŞCAN'a, destekleri için Konservatuvar Müdürümüz Prof. Tanju ARABOĞLU'na, sevgisi ve desteğiyle her zaman yanımda olan canım annem Nurdan GÜLER'e, yanımda olamasa da her zaman yanımda hissettiğim rahmetli babam Sebahattin GÜLER'e, fikir ve görüşleriyle yardımcı olan canım ablam Meltem ERTÜRK ve enişte m Barış ERTÜRK'e teşekkürlerimi sunuyorum.

İÇİNDEKİLER

ÖZET ..... **i**
ABSTRACT ..... **ii**
ÖN SÖZ ..... **iii**
İÇİNDEKİLER ..... **iv**
KISALTMALAR ..... **v**
ŞEKİLLER LİSTESİ ..... **vi**
TABLOLAR LİSTESİ ..... **x**
BÖLÜM I **1**
GİRİŞ **1**
1. Problem 2
1.1. Alt Problemler 2
1.2. Amaç 3
1.3. Önem 3
1.4. Sınırlılıklar 3
1.5. Tanımlar 3
BÖLÜM II **6**
YÖNTEM **6**
2.1. Araştırma Modeli 6
2.2. Evren ve Örneklem 6
2.3. Verilerin Toplanması 6
2.4. Verilerin Çözümü ve Yorumlanması 6
BÖLÜM III **7**
BULGULAR VE YORUM **7**
3.1. Birinci Alt Problem Franz Schubert'in Hayatı 7
3.2. İkinci Alt Problem Schubert'in Müzik Stili ve Eserleri 12
3. 3. Üçüncü Alt Problem Schubert'in Piyano Sonatları 14
3. 4. Dördüncü Alt Problem Franz Schubert'in La Majör D. 959 Piyano Sonatı'nın İncelenmesi 16
3.4.1. Franz Schubert'in La Majör D. 959 Piyano Sonatı'nın Birinci Bölümü 17
3.4.2. Franz Schubert'in La Majör D. 959 Piyano Sonatı'nın İkinci Bölümü .. 33
3.4.3. Franz Schubert'in La Majör D. 959 Piyano Sonatı'nın Üçüncü Bölümü 46
3.4.4. Franz Schubert'in La Majör D. 959 Piyano Sonatı'nın Dördüncü Bölümü 52
SONUÇ **72**
KAYNAKÇA **73**

KISALTMALAR

a.g.e. : adı geçen eser

a.g.m. : adı geçen makale

s. : sayfa

pp. : page

Op. : Opus

No. : numara

D. : Deutsch Sayısı (Otto Erich Deutsch)

p :piano

pp : pianissimo

f : forte

ff : fortissimo

mf : mezzoforte

T : Tonik

S : Subdominant

D : Dominant

fz : forzando

ffz : forzatissimo

ŞEKİLLER LİSTESİ

Şekil 1: Franz Schubert'in La Majör D. 959 Piyano Sonatı 1. Bölüm 1-6. Ölçüler Sol Elde Aşağı Yönde Atlama Hareketi 18
Şekil 2: Franz Schubert'in La Majör D. 959 Piyano Sonatı 1. Bölüm 7-11. Ölçüler Sağ Elde Üçlemeler ve Sol Elde Yukarı Yönde Atlama Hareketi 21
Şekil 3: Franz Schubert'in La Majör D. 959 Piyano Sonatı 1. Bölüm 16-17. Ölçüler Sağ Elde Yukarı Yönde Atlama Hareketi 21
Şekil 4: Franz Schubert'in La Majör D. 959 Piyano Sonatı 1. Bölüm 28-31. Ölçüler Sol Elde Yukarı Yönde Atlama Hareketi ve Sağ Elde Üçleme Nota Grubu 21
Şekil 5: Franz Schubert'in La Majör D. 959 Piyano Sonatı 1. Bölüm 32-35. Ölçüler Sağ Elde Çıkıcı Hareket ve Sol Elde Üçleme Nota Grubu 22
Şekil 6: Franz Schubert'in La Majör D. 959 Piyano Sonatı 1. Bölüm 52-64. Ölçüler B Temasındaki Motif 22
Şekil 7: Franz Schubert'in La Majör D. 959 Piyano Sonatı 1. Bölüm 65-70. Ölçüler Sol Elde Sekizlik Nota Grubu 23
Şekil 8: Franz Schubert'in La Majör D. 959 Piyano Sonatı 1. Bölüm 82. Ölçüdeki Ritmik Yapı 23
Şekil 9: Franz Schubert'in La Majör D. 959 Piyano Sonatı 1. Bölüm 83-86. Ölçüler Dörtlük ve Üçleme Nota Grupları 24
Şekil 10: Franz Schubert'in La Majör D. 959 Piyano Sonatı 1. Bölüm 99-100. Ölçü Arpejler 24
Şekil 11: Franz Schubert'in La Majör D. 959 Piyano Sonatı 1. Bölüm 117-122. Ölçüler B Temasındaki Motif 25
Şekil 12: Franz Schubert'in La Majör D. 959 Piyano Sonatı 1. Bölüm 131-135. Ölçüler Gelişme Kısmındaki Ezgi 26
Şekil 13: Franz Schubert'in La Majör D. 959 Piyano Sonatı 1. Bölüm 138-139. Ölçüler Çift Ses Akorların Üst Partisinde Yer Alan Ezgi 26
Şekil 14: Franz Schubert'in La Majör D. 959 Piyano Sonatı 1. Bölüm 163. Ölçü Çift Ses Akorların Alt Partisinde Yer Alan Ezgi 26
Şekil 15: Franz Schubert'in La Majör D. 959 Piyano Sonatı 1. Bölüm 185-188. Ölçüler Çapraz El Tekniği ile Yer Alan Sekizlik Nota Grupları 27
Şekil 16: Franz Schubert'in La Majör D. 959 Piyano Sonatı 1. Bölüm 253-265. Ölçüler B' Temasındaki Ezgi 28
Şekil 17: Franz Schubert'in La Majör D. 959 Piyano Sonatı 1. Bölüm 301-308. Ölçüler Akor ve Üçleme Nota Grupları 28
Şekil 18: Franz Schubert'in La Majör D. 959 Piyano Sonatı 1. Bölüm 309-313. Ölçüler Sekizlik Nota Gruplarının Sonunda Yer Alan Bir Ölçülük Sus 29
Şekil 19: Franz Schubert'in La Majör D. 959 Piyano Sonatı 1. Bölüm 326-330. Ölçüler Dörtlük ve Üçleme Nota Gruplarının Ardından Gelen Bir Ölçülük Sus 29
Şekil 20: Franz Schubert'in La Majör D. 959 Piyano Sonatı 1. Bölüm 331-336. Ölçüler Akor Yürüyüşü 30

Şekil 21: Franz Schubert'in La Majör D. 959 Piyano Sonatı 1. Bölüm 349-352. Ölçüler Üçlemeler ve Akorun Ardından Gelen Suslar 31
Şekil 22: Franz Schubert'in La Majör D. 959 Piyano Sonatı 1. Bölüm 7-11. Ölçüler İnici Arpejler 31
Şekil 23: Franz Schubert'in La Majör D. 959 Piyano Sonatı 1. Bölüm 349. Ölçüden Bölüm Sonuna Kadar Olan Ölçüler Çıkıcı ve İnici Arpejler 31
Şekil 24: Franz Schubert'in La Majör D. 959 Piyano Sonatı 1. Bölüm 141-149. Ölçüler Gam İçeren Ezgi ve Akorlar 32
Şekil 25: Franz Schubert'in La Majör D. 959 Piyano Sonatı 1. Bölüm 194-197. Ölçüler Çapraz El Tekniği İle Yer Alan Sekizlik Nota Grupları ve Akorlar 32
Şekil 26: Franz Schubert'in La Majör D. 959 Piyano Sonatı 1. Bölüm 213-223. Ölçüler Oktav ve Kırık Oktavlar 33
Şekil 27: Franz Schubert'in La Majör D. 959 Piyano Sonatı 2. Bölüm 1-8. Ölçüler Kırık Oktavlar 36
Şekil 28: Franz Schubert'in La Majör D. 959 Piyano Sonatı 2. Bölüm 27-42. Ölçüler Oktav Olarak Yer Alan Ezgi 36
Şekil 29: Franz Schubert'in La Majör D. 959 Piyano Sonatı 2.Bölüm 29-32. Ölçüler Akorların Ara ve Üst Partisinde Yer Alan Ezgi 37
Şekil 30: Franz Schubert'in La Majör D. 959 Piyano Sonatı 2.Bölüm 61-64. Ölçüler Akorların Ara ve Üst Partisinde Yer Alan Ezgi 37
Şekil 31: Franz Schubert'in La Majör D. 959 Piyano Sonatı 2. Bölüm 77-80. Ölçüler Otuzikilik Nota Grupları 38
Şekil 32: Franz Schubert'in La Majör D. 959 Piyano Sonatı 2.Bölüm 85-90. Ölçüler Onaltılık Nota Grupları ve Triller 38
Şekil 33: Franz Schubert'in La Majör D. 959 Piyano Sonatı 2. Bölüm 108-110. Ölçüler İnici Gam ve Akorlar 39
Şekil 34: Franz Schubert'in La Majör D. 959 Piyano Sonatı 2. Bölüm 120-125. Ölçüler Akorlar 40
Şekil 35: Franz Schubert'in La Majör D. 959 Piyano Sonatı 2.Bölüm 132-146. Ölçüler Kırık Akorlar 40
Şekil 36: Franz Schubert'in La Majör D. 959 Piyano Sonatı 2. Bölüm 159-161. Ölçüler Sağ Elde Yer Alan Ezgi 41
Şekil 37: Franz Schubert'in La Majör D. 959 Piyano Sonatı 2. Bölüm 194. Ölçüden Bölüm Sonuna Kadar Olan Ölçüler Kırık Akorlar 41
Şekil 38: Franz Schubert'in Schwanengesang D. 957 Şarkı Döngüsünden Der Doppelganger 1-8. Ölçüler Piyano Partisindeki Akor Yürüyüşü 42
Şekil 39: Franz Schubert'in La Majör D. 959 Piyano Sonatı 2. Bölüm 1-17. Ölçüler Kırık Oktavlar 43
Şekil 40: Franz Schubert'in La Majör D. 959 Piyano Sonatı 2. Bölüm 101-103. Ölçüler Kırık Oktavlar 43
Şekil 41: Franz Schubert'in La Majör D. 959 Piyano Sonatı 2. Bölüm 117-125. Ölçüler Oktav, Kırık Oktav ve Akorlar 44
Şekil 42: Franz Schubert'in La Majör D. 959 Piyano Sonatı 2. Bölüm 27-50. Ölçüler Oktav ve Akorlar 44

Şekil 43: Franz Schubert'in La Majör D. 959 Piyano Sonatı 2. Bölüm 117-119. Ölçüler Oktav ve Kırık Oktavlar 45
Şekil 44: Franz Schubert'in La Majör D. 959 Piyano Sonatı 2. Bölüm 196. Ölçüden Bölüm Sonuna Kadar Olan Ölçüler Kırık Akorlar 45
Şekil 45: Franz Schubert'in La Majör D. 959 Piyano Sonatı 2. Bölüm 107-108. Ölçüler İnici Gam 45
Şekil 46: Franz Schubert'in La Majör D. 959 Piyano Sonatı 2. Bölüm 113. Ölçü Gam 46
Şekil 47: Franz Schubert'in La Majör D. 959 Piyano Sonatı 2. Bölüm 87-89. Ölçüler Triller 46
Şekil 48: Franz Schubert'in La Majör D. 959 Piyano Sonatı 2. Bölüm 23.Ölçüdeki Grupetto 46
Şekil 49: Franz Schubert'in La Majör D. 959 Piyano Sonatı 2. Bölüm 196. Ölçüden Bölüm Sonuna Kadar Olan Ölçüler Kırık Akorlar 47
Şekil 50: Franz Schubert'in La Majör D. 959 Piyano Sonatı 3. Bölüm 1-8. Ölçüler Kırık Akorlar 47
Şekil 51: Franz Schubert'in La Majör D. 959 Piyano Sonatı 3. Bölüm 17-32. Ölçüler 48
Şekil 52: Franz Schubert'in La Majör D. 959 Piyano Sonatı 3. Bölüm 74-79. Ölçüler Kırık Akor Arpejler 50
Şekil 53: Franz Schubert'in La Majör D. 959 Piyano Sonatı 3. Bölüm 80-87. Ölçüler Sekizlik Nota Grupları 50
Şekil 54: Franz Schubert'in La Majör D. 959 Piyano Sonatı 3. Bölüm 1-8.Ölçüler Kırık Akor ve Akorlar 51
Şekil 55: Franz Schubert'in La Majör D. 959 Piyano Sonatı 3. Bölüm 67-79.Ölçüler Kırık Akor, Akor ve Arpejler 51
Şekil 56: Franz Schubert'in La Majör D. 959 Piyano Sonatı 3. Bölüm 80-113. Ölçüler Çapraz El Tekniği 52
Şekil 57: Franz Schubert'in La Majör D. 959 Piyano Sonatı 4. Bölüm 1-14. Ölçüler Sağ Elde Yer Alan Ezgi ve Sol Elde Sekizlik Nota Grupları 58
Şekil 58: Franz Schubert'in La Minör D.537 Piyano Sonatı 2. Bölüm 1-16. Ölçüler Sağ Elde Ezgi ve Sol Elde Sekizlik Nota Grupları 59
Şekil 59: Franz Schubert'in La Majör D. 959 Piyano Sonatı 4. Bölüm 125-128. Ölçüler Üçleme Nota Grupları 59
Şekil 60: Franz Schubert'in La Minör D. 537 Piyano Sonatı 2. Bölüm 43-48. Ölçüler Onaltılık Nota Grupları 60
Şekil 61: Franz Schubert'in La Majör D. 959 Piyano Sonatı 4. Bölüm 221- 225. Ölçüler Sekizlik Nota Grupları 60
Şekil 62: Franz Schubert'in La Minör D. 537 Piyano Sonatı 2. Bölüm 117-123. Ölçüler Sekizlik ve Onaltılık Nota Grupları 60
Şekil 63: Franz Schubert'in La Majör D. 959 Piyano Sonatı 4. Bölüm 21-24. Ölçüler Sol Elde Yer Alan Ezgi 61
Şekil 64: Ludwig van Beethoven'ın Piyano Sonatı Op. 31 No. 1 Üçüncü Bölüm 61

Şekil 65: Franz Schubert'in La Majör D. 959 Piyano Sonatı 4. Bölüm 40-45. Ölçüler İnici- Çıkıcı Akor ve Üçlemeler 62
Şekil 66: Franz Schubert'in La Majör D. 959 Piyano Sonatı 4. Bölüm 121-128. Ölçüler Oktav Olarak Yer Alan Ezgi 63
Şekil 67: Franz Schubert'in La Majör D. 959 Piyano Sonatı 4. Bölüm 145-149. Ölçüler Sol Eldeki Motif 63
Şekil 68: Franz Schubert'in La Majör D. 959 Piyano Sonatı 4. Bölüm 160-163. Ölçüler Sol Eldeki Motif 63
Şekil 69: Franz Schubert'in La Majör D. 959 Piyano Sonatı 4. Bölüm 168-174. Ölçüler Sağ ve Sol Eldeki Motifler 64
Şekil 70: Franz Schubert'in La Majör D. 959 Piyano Sonatı 4. Bölüm 179-182. Ölçüler Sağ Eldeki Motif 64
Şekil 71: Franz Schubert'in La Majör D. 959 Piyano Sonatı 4. Bölüm 211-220. Ölçüler Ritmik Yapı 65
Şekil 72: Franz Schubert'in La Majör D. 959 Piyano Sonatı 4. Bölüm 221-225. Ölçüler Sekizlik Nota Grupları 65
Şekil 73: Franz Schubert'in La Majör D. 959 Piyano Sonatı 4. Bölüm 323-327. Ölçüler Akor ve Üçlemelerin Ardından Gelen Bir Ölçülük Sus 66
Şekil 74: Franz Schubert'in La Majör D. 959 Piyano Sonatı 4. Bölüm 1-14. Ölçüler A Temasındaki Ezgi 67
Şekil 75: Franz Schubert'in La Majör D. 959 Piyano Sonatı 4. Bölüm 328-351. Ölçüler Bir Ölçülük Suslar 68
Şekil 76: Ludwig van Beethoven'ın Piyano Sonatı Op.31 No.1 Sol majör 3. Bölüm Rondo 219-232. Ölçüler Suslar 68
Şekil 77: Franz Schubert'in La Majör D. 959 Piyano Sonatı 4. Bölüm 364-374. Ölçülerdeki Motif 69
Şekil 78: Franz Schubert'in La Majör D. 959 Piyano Sonatı 4. Bölüm 13 ve 14. Ölçülerdeki Motifler 70
Şekil 79: Franz Schubert'in La Majör D. 959 Piyano Sonatı 4. Bölüm 125-132. Ölçüler Oktavlar ve Üçlemeler 70
Şekil 80: Franz Schubert'in La Majör D. 959 Piyano Sonatı 4. Bölüm 145-154. Ölçüler Oktavlar 71
Şekil 81: Franz Schubert'in La Majör D. 959 Piyano Sonatı 4. Bölüm 199-206. Ölçüler Çapraz El Tekniği 71
Şekil 82: Franz Schubert'in La Majör D. 959 Piyano Sonatı 4. Bölüm 375. Ölçüden Bölüm Sonuna Kadar Olan Ölçüler Arpej ve Akorlar 71

TABLOLAR LİSTESİ

Tablo 1: Franz Schubert'in La Majör D. 959 Piyano Sonatı 1. Bölüm Form Şeması 19
Tablo 2: Franz Schubert'in La Majör D. 959 Piyano Sonatı 2. Bölüm Form Şeması 35
Tablo 3: Franz Schubert La Majör D. 959 Piyano Sonatı 3. Bölüm Form Şeması ... 49
Tablo 4: Franz Schubert'in La Majör D. 959 Piyano Sonatı 4. Bölüm Form Şeması 54

BÖLÜM I

GİRİŞ

Sanatsal ve edebi bir akım olan Romantizmle birlikte bireysellik, duygu, hayal gücü ve doğa ön plana çıkmıştır. Romantik dönemde müzikal düşünce, malzeme kullanımı ve türler geliştirilerek kullanılmıştır. Geleneksel türlerin yanı sıra kısa piyano parçaları, danslar, fantezi ve noktürn gibi türler de yaygınlaşmıştır. Franz Schubert de küçük formlu piyano parçaları yazmıştır. Besteleri arasında "Fantezi", "moment musicaux", "impromptu" ve dans gibi eserlere yer vermiştir. Piyano için bestelediği büyük formlu eserler arasında ise "Wanderer Fantasia" ve piyano sonatları yer almaktadır. Piyano sonatlarında Haydn, Mozart ve Beethoven'dan etkilenmiştir. Yapı bakımından Klasik Dönem sonat stilinin etkileri hissedilmektedir. Armonik düşünceleri ve beklenmedik modülasyonlarıyla dikkati çekmektedir. Teknik yerine daha çok müzik ön plana çıkmaktadır.

Sonat 17. yüzyılda İtalya'da ortaya çıkmıştır. İtalyanlar 16.yüzyılın sonlarında org veya bakır enstrümanlar için yazılmış türleri *canzona da sonar* olarak ifade etmişlerdir. Sonat daha sonra polifonik bir biçimde çalgısal bir parçayı ifade etmek için kullanılmıştır. Sonat 17.yüzyılın başlarına gelindiğinde ise bir kantat, bir operanın ya da bir vokal esere giriş parçası olmuştur. Almanlar ise 1650'li yıllara doğru süitlerin/partitaların başında kullanmışlardır. Daha sonra dans düşüncesinden uzaklaşarak bu türü genişletmişler ve birkaç bölümlü eserler için kullanmışlardır.[1] François Couperin 17. yüzyılın sonlarında İtalyan Sonatı'nı Fransa'ya tanıtmıştır. Sonatı Johann Kuhnau tek bir çalgı için yazarken J. S. Bach keman ve çembalo için yazmaya başlamıştır. C. Ph. E. Bach, Luigi Boccerini ve Johann Stamitz gibi besteciler de bu türü geliştirmişlerdir. 18. yüzyılın sonlarından itibaren oda müziği ve senfonik eserlerde de kullanılmaya başlanmıştır.[2]

---

[1] Andre Hodeir, *Müzik Türleri ve Biçimleri*- Cep Üniversitesi, Çev. İlhan Usmanbaş, İletişim Yayınları, İstanbul 1992, s. 101.
[2] Andre Hodeir, *a.g.e.*, s. 102.

Sonat üç veya dört bölümden oluşan, bir ya da iki enstrüman için yazılmış, anlatım yönünden zengin bir içeriğe sahip çalgısal eserdir. Piyano, keman, viyolonsel, flüt gibi solo enstrümanlar ya da piyano eşlikli yaylı veya üflemeli enstrümanlar için yazılan sonatlar vardır. Ayrıca dört el ve iki piyano için yazılmış sonatlar da bulunmaktadır. Sonat çalgısal bir tür, sonat formu ise çoğunlukla sonatın ilk bölümünde kullanılan bir formdur. Klasik dönemde besteciler sonatları üç ya da dört bölüm olarak bestelemişlerdir. İlk ve son bölümleri büyük, orta bölümleri küçük ve lied ya da dans formundadır.[3]

Birinci bölüm sonat allegro formundadır. İkinci bölüm, adagio veya andante gibi ağır bir tempoda ve genellikle lied formunda yazılır. Üçüncü bölüm allegretto ya da allegro tempoda ve katlı lied formunda *trio*lu *menuet*'tir. Beethoven ile birlikte *scherzo* formunda yazılmaya başlanmıştır. Dördüncü bölüm allegro, vivace ya da presto gibi hızlı tempolarda ve *rondo* formundadır.[4]

1. Problem

Bu araştırmanın problemini Franz Schubert'in hayatının, müzik stili ve eserlerinin, bestelemiş olduğu piyano sonatlarının ve La Majör D. 959 Piyano Sonatı'nın form, teknik, nüans ve müzikalite açısından incelenmesi oluşturmaktadır.

1.1. Alt Problemler

1. Birinci Alt Problem, Franz Schubert'in Hayatı
2. İkinci Alt Problem, Franz Schubert'in Müzik Stili ve Eserleri
3. Üçüncü Alt Problem, Franz Schubert'in Piyano Sonatları
4. Dördüncü Alt Problem, Franz Schubert'in La Majör D. 959 Piyano Sonatının İncelenmesi

[3] Nurhan Cangal, *Müzik Formları*, Arkadaş Yayınevi, 8. Baskı, Ankara 2023, s. 137.
[4] Nurhan Cangal, *a.g.e.*, s. 138.

1.2. Amaç

Bu araştırmanın amacı, romantik dönemin en önemli bestecilerinden Franz Schubert'in yazdığı üç geç dönem piyano sonatları arasında yer alan La Majör D.959 Piyano Sonatı'nı seslendirecek piyanistler ve araştırmacılar için bir kaynak oluşturmak ve eseri daha iyi icra edebilmeleri için önerilerde bulunmaktır.

1.3. Önem

19. yüzyılın önemli bestecilerinden biri olan Franz Schubert, yazdığı kısa piyano parçalarıyla Romantik dönem bestecilerini etkilemiştir. Ayrıca yazdığı piyano sonatları piyano repertuarı için önemli bir yere sahiptir. Bu araştırma sonucunda elde edilecek bulgular ve öneriler, Franz Schubert'in piyano sonatları arasında yer alan La Majör D. 959 Piyano Sonatı form, teknik ve müzikal açıdan incelenerek eserin daha iyi anlaşılmasına ve yorumlanmasına katkı sağlayacağı düşüncesi önemi oluşturmaktadır.

1.4. Sınırlılıklar

Bu araştırma Franz Schubert'in La Majör D. 959 Piyano Sonatı'nın incelenmesi ile sınırlıdır.

1.5. Tanımlar

Akor: Aynı anda iki veya daha fazla sesin duyulması ya da çalınmasıdır.[5]

Andantino: Andante'den biraz daha hızlı.[6]

Allegretto: Allegro'dan biraz daha yavaş. Biraz hareketli.[7]

---

[5] Otto Karolyi, *Müziğe Giriş*, Çev. Mehmet Nemutlu, Pan Yayıncılık, İstanbul 2016, s. 69.
[6] Ulrich Michels, Gunter Vogel, *Müzik Atlası*, Çev. Semih Uçar, Alfa Yayınları, 1. Baskı, İstanbul 2015, s. 71.
[7] Ulrich Michels, Gunter Vogel, *a.g.e.*, s.71.

Allegro: Hızlı, neşeli.[8]

Arpeggio: Dalgalı çizgiyle gösterilen ve arp çalış stilini anımsatan kırık akor.[9]

Crescendo: Sesin giderek artması, kuvvetlenmesi.[10]

Da capo: Baştan bir kez daha tekrar etmek.[11]

Da capo al fine: Baştan sona veya fine yazan yere kadar çalmak.[12]

Diminuendo: Sesin giderek azalması.[13]

Forte: Kuvvetli ses.[14]

Fortissimo: Çok kuvvetli ses.[15]

Kromatik: Tam seslerin ikiye bölünmesiyle yarım sesler meydana gelmektedir. Beş tam sesin bölünmesiyle beş farklı yarım ses oluşmaktadır. On iki yarım sesten oluşan diziye kromatik gam denir.[16]

Motif: Müzikte bir eseri oluşturan gelişime açık en küçük fikir, form öğesidir.[17]

Modülasyon: Bir tondan farklı bir tona geçiş.[18]

Presto: Hızlı.[19]

Piano: Hafif ses. [20]

Pianissimo: Çok hafif ses.[21]

Pianissimo Possibile: Oldukça hafif ses.[22]

Reçitatif: Bir hikâye ya da olayı anlatan bir metnin konuşmaya benzer bir üslupta söylenmesidir.[23]

---

[8] Ulrich Michels, Gunter Vogel, *a.g.e*,. s.71.
[9] Ulrich Michels, Gunter Vogel, *a.g.e.*, s.71.
[10] Ulrich Michels, Gunter Vogel, *a.g.e*,. s.72.
[11] Ulrich Michels, Gunter Vogel, *a.g.e*,. s.73.
[12] Ulrich Michels, Gunter Vogel, *a.g.e*,. s.73.
[13] Ulrich Michels, Gunter Vogel, *a.g.e*,. s.73.
[14] Ulrich Michels, Gunter Vogel, *a.g.e*,. s.74.
[15] Ulrich Michels, Gunter Vogel, *a.g.e*,. s.74.
[16] Ulrich Michels, Gunter Vogel, *a.g.e*,. s.85.
[17] Nurhan Cangal, *a.g.e.*,s. 2.
[18] Otto Karolyi, *a.g.e.*, s. 92.
[19] Ulrich Michels, Gunter Vogel, *a.g.e*,. s.77.
[20] Ulrich Michels, Gunter Vogel, *a.g.e*,. s.76.
[21] Ulrich Michels, Gunter Vogel, *a.g.e*,. s.76.
[22] Ulrich Michels, Gunter Vogel, *a.g.e*,. s. 76.
[23] Otto Karolyi, *a.g.e.*, s. 129.

Ritardando: Giderek yavaşlama.[24]

Staccato: Notaları birbirinden ayrı çalma.[25]

Tema: Müzikte bestecinin geliştirdiği ve işlediği, genellikle eserin başında duyurulan ana konu ya da fikirdir.[26]

Ton: Ses veya notayı ifade eder. Bir parçanın veya dizinin yazıldığı tonalitedir.[27]

Ünison: Vokal ya da çalgıların aynı ses ya da oktavda seslendirmeleri, çalmaları.[28]

[24] Ulrich Michels, Gunter Vogel, *a.g.e*,. s.77.
[25] Ulrich Michels, Gunter Vogel, *a.g.e*,. s.79.
[26] Nurhan Cangal, *a.g.e.*, s. 30.
[27] Otto Karolyi, *a.g.e.*, s. 51.
[28] Ulrich Michels, Gunter Vogel, *a.g.e*,. s. 80.

BÖLÜM II

YÖNTEM

2.1. Araştırma Modeli

Bu araştırmada Franz Schubert'in La majör D. 959 Piyano sonatının incelenmesi amacıyla nitel araştırma yöntemlerinden tarama modeli kullanılmıştır.

"*Tarama modelleri, geçmişte ya da halen var olan bir durumu halen var olduğu şekilde belirlemeyi amaçlayan araştırma yaklaşımlarıdır.*"[29]

2.2. Evren ve Örneklem

Bu araştırmanın evrenini Franz Schubert'in müziği ve piyano sonatları, örneklemini ise "Franz Schubert'in La Majör D. 959 Piyano Sonatı" oluşturmaktadır.

2.3. Verilerin Toplanması

Araştırmada kullanılan veriler; Franz Schubert'in yaşadığı dönem, hayatı, yaratıcılığı ve müzik stili hakkında kitap, dergi, e-dergi, tez, makale ve çeşitli internet siteleri aracılığıyla toplanmıştır.

2.4. Verilerin Çözümü ve Yorumlanması

Bu araştırmada tarama modeli ile elde edilen veriler araştırmacı tarafından yorumlanmış ve söz konusu eser form, nüans ve piyano tekniğinin daha iyi anlaşılması açısından yine araştırmacı tarafından incelenmiş ve analiz edilmiştir.

---

[29] Ezel Tavşancıl Tarkun, "Nitel Araştırmalar", *Öneri Dergisi*, Cilt 3, Sayı 14, Haziran 2000, s. 29.

BÖLÜM III

BULGULAR VE YORUM

3.1. Birinci Alt Problem Franz Schubert'in Hayatı

Franz Peter Schubert, Maria Elisabeth Katharina ve Franz Theodor Florian Schubert'in on ikinci çocuğu olarak 31 Ocak 1797'de Viyana Himmelpfortgrund'da dünyaya gelmiştir.[30] Babası Franz Theodor, Moravya Altstadt yakınındaki Neudorf'ta doğmuş ve annesi Elizabeth Vietz ise Avusturya Silezya'sındaki Zuckmantel'den gelmiştir.[31] Schubert, ilk piyano derslerini kardeşi Ignaz ile ilk keman derslerini ise babası ile birlikte gerçekleştirmiştir.[32]

Schubert'in müzikal yeteneği kısa sürede ortaya çıkınca abisi ve babası öğretmen olarak ona yetersiz kalmaya başladıklarını fark etmişlerdir.[33] 1804'te yedi yaşındayken Liechtental Parish Kilisesi'nin koro şefi Michael Holzer ona şarkı söylemeyi, org çalmayı ve kontrpuan öğretmiştir.[34] Schubert 1816'da bestelediği Do Majör Missası'nı ona ithaf etmiştir.[35]

Schubert 1804'te şarkı söyleme, keman ve piyano çalma konusunda hazırlanmış ve son bestelerini de yanına alarak Antonio Salieri'ye dinletmek için görüşmeye gitmiştir. Salieri Schubert'in eserlerinden etkilenmiştir. Schubert'in 11 yaşına geldiğinde Saray Şapeli'nin Koro seçmeleri sınavına girmesi konusunda tavsiye vermiştir.[36] Schubert 1808'de Stadtkonvikt'e Saray Şapel Korosu'nun giriş sınavına girmiştir. Sınavda Schubert, adaylar arasında Franz Müllner ile birlikte önde yer

[30] Elizabeth Norman Mckay, *Franz Schubert: A Biography*, Clarendon Press- Oxford, New York 1997, s. 1.
[31] Alfred Einstein, *Schubert A Musical Portrait*, Da Capo Press, New York 1981, s. 5.
[32] Elizabeth Norman Mckay, *a.g.e.*, s. 11.
[33] Alfred Einstein, *a.g.e.*, s. 7.
[34] Alfred Einstein, *a.g.e.*, s.7-8.
[35] Alfred Einstein, *a.g.e.*, s. 8.
[36] Elizabeth Norman Mckay, *a.g.e.*, s. 12.

almıştır. Saray Kilisesi Korosu'na Schubert ve Müllner tiz sesleri, Maximilian Weisse ise alto sesleri seslendirmek üzere seçilmiştir.[37]

Schubert'in 1810'da bestelediği eserler arasından sadece tamamlanmış olarak Dört El Piyano için Sol Majör Fantasie D. 1, 1811'de bestelediği eserler arasından ise "Hagars Klage D.5", kardeşi Ferdinand'a ithaf ettiği Yaylı Çalgılar Kuarteti için Uvertür D. 8A ve Dört El Piyano için Fantasia Sol minör D. 9 günümüze ulaşmıştır. Josep Haydn, Wolfgang Amadeus Mozart ve Ludwig van Beethoven'ı Stadtkonvit'deki orkestra provalarıyla tanımıştır. Mozart'ın 40. Senfonisi ve Beethoven'ın uvertürleri ve özellikle 2. Senfoni sevdiği eserler arasında yer almıştır.[38]

Schubert'ten dokuz yaş büyük olan Joseph von Spaun, Schubert'in Ruhban okulundaki en yakın arkadaşlarından biri olmuştur.[39] Okul zamanında şarkıları dışındaki eserlerini aile arasında piyanoda çalınması, orkestrada ya da kilisede icra edilmesi için ve arkadaşlarının eğlenmesi gibi amaçlarla bestelemiştir.[40]

Schubert Anton Salieri ile çalışmaya başladıktan sonra bestecilik konusunda gelişme göstermiştir. Bu dönemde bestelediği eserler arasında "Spiegelritter" operası için denemeler, Piyano için on iki "Menuet *ve* Trio D. 22", Yaylı Çalgılar Kuarteti D. 32, Overture D. 26, "Salve Regina D. 27", tek bölümden oluşan Piyano Triosu D. 28, "Kyrie D. 31" ve bazı şarkılar yer almaktadır.[41]

1813'ün yaz döneminde bestelediği eserler arasında Yaylı Çalgılar Kuarteti Si Bemol Majör D. 68 ve Re Majör D. 74, Üflemeli Çalgılar için Fa Majör Oktet D.72 gibi eserler yer almaktadır.[42] Aynı yıl on bir ay boyunca ilkokul öğretmen yardımcısı olmak üzere eğitim veren İmparatorluk Öğretmen Yetiştirme Koleji'nde eğitim almaya başlamıştır.[43] 1814'ün sonbaharında Schubert yardımcı öğretmen olarak

[37] Elizabeth Norman Mckay, *a.g.e.*, s. 14.
[38] Elizabeth Norman Mckay, *a.g.e.*, s. 22.
[39] Alfred Einstein, *a.g.e.*, s.10.
[40] Alfred Einstein, *a.g.e.*, s. 28.
[41] Elizabeth Norman Mckay, *a.g.e.*, s. 26.
[42] Elizabeth Norman Mckay, *a.g.e.*, s. 31.
[43] Elizabeth Norman Mckay, *a.g.e.*, s.35.

göreve başlamıştır.[44] Yılın son aylarında Senfoni No. 2 Si Bemol Majör D. 125'i bestelemeye koyulmuştur. Bunun yanı sıra altısı Johann Wolfgang von Goethe'nin şiirlerinden oluşan şarkı döngüsünün olduğu on bir şarkı yazmıştır.[45]

1815'te librettosu Theodor Körner'e ait "Der vierjahrige Posten"i, tek perdelik ciddi balad-operası "Fernando" ve balad-opera "Die Freunde von Salamanka"yı bestelemiştir. Ayrıca Schubert, Goethe'nin opera librettolarından yalnızca "Claudine von Villa Bella"yı bestelemiştir.[46]

Babasının yanında öğretmenlik yaptığı süre içerisinde çok sayıda solo piyano için dans parçaları yazmıştır. Ayrıca arkadaş buluşmalarında dinlediği, okuduğu ve tartıştığı eserlerle edebiyata ve özellikle şiire ilgi duymuştur. 1814-1817 yıllarında arasında üç yüz yirmiden fazla lied bestelemiştir.[47]

Schubert 1814'te bestelediği missası 16 Ekim'de Lichtental Kilisesi'nin yüzüncü yıl kutlamasında ve on gün sonra Augustine Kilisesi'nde kendi yönetimiyle icra edilmiştir.[48]

Schubert 1816 yılında yüze yakın lied ve birçok dinî müzik bestelemiştir. Bestelediği eserler arasında "Stabat Mater D. 383", "Do Majör Missa D. 452" ve "Magnificat D. 486", "Prometheus Kantatı D. 451" de dâhil iki kantat, iki senfoni, oda müziği eserleri yer almaktadır.[49] Ayrıca Schubert'in aynı yıl bestelediği bir diğer eser konçerto formu tarzında denemesi olan keman ve orkestra için "Adagio ve Rondo"dur. Rondo, Mozart'ın "Haffner Serenadı"ndaki rondonun yapısına benzemektedir.[50]

1818 yılı Schubert için bestelerinin tanıtılması, yayımlanması ve halka açık konseri gibi gelişmelerin olduğu bir yıl olmuştur. Johann Mayrhofer'in bir şiiri üzerine

[44] Elizabeth Norman Mckay, *a.g.e.*, s.41.
[45] Elizaberth Norman Mckay, *a.g.e.*, s.42.
[46] Alfred Einstein, *a.g.e.*, s.66.
[47] Elizabeth Norman Mckay, *a.g.e.*, s.49.
[48] Alfred Einstein, *a.g.e.*, s.54.
[49] Elizabeth Norman Mckay, *a.g.e.*, s.56.
[50] Alfred Einstein, *a.g.e.*, s.76.

bestelediği "Erlafsee D. 586" liedi yayımlanmıştır. Aynı yıl Schubert'in Re Majör "Overture in the Italian Style" eseri ile eserlerinden birinin kilise dışında ilk halka açık icrası gerçekleştirilmiştir. Bahsedilen ilk eseri olarak Viyana ve Dresden dergilerinde ve daha sonra Leipzig gazetesinde yer almıştır.[51]

Schubert aristokrat kişilerden ziyade Viyana'daki burjuvalarla, sanatseverlerle ve bohem sanatçılarla daha çok vakit geçirmiştir.[52] Bohem bir yaşam tarzına sahip olmuştur. Johann Mayrhofer ve Franz Grillparzer, Moritz von Schwind, Franz Lachner, Johann Vogl, Franz von Schober gibi isimlerin yer aldığı müzisyenler ve sanatçılardan oluşan bir arkadaş grubu olmuştur. [53]

Schubert'in şarkılarını, Johann Vogl ve Anna Milder gibi şarkıcılar tanıtmaya başlamıştır. Vogl, Schubert için önemli bir yere sahip olmuştur. Vogl kariyerinin sonlarına doğru Schubert ile tanışmıştır. Eleştirmenler de Schubert'i keşfetmeye başlamış, çoğunlukla değerlendirmeleri ve görüşleri olumlu yönde olmuştur. Schubert ve arkadaşları, kendisinin oda müziği ve piyano eserlerinin çalındığı, şarkılarının söylendiği "*Schubertiaden*" (Schubert Geceleri) düzenlemişlerdir.[54]

Graz'daki arkadaşlarından gelen "Steiermark Müzik Derneği"nin onursal üyeliği için önerileceği haberi Schubert'i cesaretlendirmiştir. Gelen bu haberle birlikte "Si Minör Senfoni"yi Graz'daki derneğe sunmaya karar vermiştir. Ancak Schubert'in bu senfoninin 1822 tarihli başlık sayfasında neden "Bitmemiş" olarak bıraktığı ve Graz'da Anselm Hüttenbrenner'de kalması hakkında farklı yorumlar yapılmıştır. [55]

Schubert 1822 yılında Si minör Senfoni ve "Wanderer Fantaise" eserlerini bestelemiştir.[56] 1823 yılı Schubert için önemli bir yıl olmuştur. Schubert beklentisinin yüksek olduğu "Fierabras" ve "Rosamunde" eserleriyle hayal kırıklığı yaşamıştır.

---

[51] Elizabeth Norman Mckay, *a.g.e.*, s.76.
[52] Harold C. Schonberg, *Büyük Besteciler*, Çev. Ahmet Fethi Yıldırım, Vakıfbank Kültür Yayınları, 1. Baskı, İstanbul 2020, s. 139-140.
[53] Harold C. Schonberg, *a.g.e.*, s.140.
[54] Harold C. Schonberg, *a.g.e.*, s.142.
[55] Elizabeth Norman Mckay, *a.g.e.*, s.129.
[56] Arthur Hutchings, *Schubert*, J. M. Dent and Sons Ltd, London 1967, s.47.

Ayrıca aynı yıl ilk kez ciddi bir hastalığa yakalanmıştır.[57] 1823 yılında bestelediği eserler arasında La Minör Piyano Sonatı Op. 143 ve "Die schöne Müllerin" haricinde birçok liedi de yer almaktadır.[58]

1826 yılının başında "Death and the Maiden" başlıklı Re Minör Yaylı Çalgılar Kuarteti ve ilerleyen aylarda ise Sol majör Kuarteti'nin ilk icrası gerçekleştirilmiştir. 1826'da bestelenmiş diğer eserlerinden bazıları ise keman ve piyano için Si minör Rondo, Shakespeare'in şiirlerinden iki şarkı ve Sol Majör Piyano Sonatı'dır.[59]

1827'de bestelediği eserler arasında "German Missa" ve Piyano-Yaylılar için Mi Bemol Majör Trio Op. 100 eserleri yer almaktadır.[60] 1828'de Mart ayında ilk ve tek konserini verdikten sonra Handel tarzı "Song of Miriam", Do Majör Yaylı Çalgılar Kuinteti, solo piyano için parçalar, piyano düetleri ve Mi Bemol Missa'yı bestelemiştir.[61]

Schubert tanındıkça yayıncılar da onu keşfetmeye başlamıştır. Yaşamı boyunca eserlerinin bir kısmı yayımlanmıştır. Piyano sonatları, kuartetleri, missa ve liedlerinden bazıları yayımlanmış ancak senfoni ve operaları ise yayımlanmamıştır. Schubert yaşamının son zamanlarında Handel'in müziğini incelemiş ve kontrpuan çalışmayı düşünmüştür, bu sebeple Simon Sechter'den kontrpuan dersi almaya karar vermiştir. Ancak hastalığı nedeniyle dersleri gerçekleşmemiş ve 19 Kasım'da tifo sebebiyle hayatını kaybetmiştir.[62] Schubert'in mezarı ise Viyana'da Beethoven'in yanında yer almaktadır.[63]

[57] Arthur Hutchings, *a.g.e.*, 50-51.
[58] Arthur Hutchings, *a.g.e.*, 53.
[59] Arthur Hutchings, *a.g.e.*, 68.
[60] Arthur Hutchings, *a.g.e.*, 79.
[61] Arthur Hutchings, *a.g.e.*, 82.
[62] Harold C. Schonberg, *a.g.e.*, s. 143.
[63] Harold C. Schonberg, *a.g.e.*, s. 144.

3.2. İkinci Alt Problem Schubert'in Müzik Stili ve Eserleri

Müzik tarihinde özellikle liedleriyle tanınan Schubert operalar, operetler, oda müziği eserleri, senfoniler, quartetler, piyano sonatları ve küçük parçalar bestelemiştir. "Bitmemiş Senfoni", "Büyük Senfoni", "Ölüm ve Genç Kız Kuarteti", "Alabalık Kuarteti", "Ave Maria" ve "Serenade" gibi eserleriyle ünlüdür.[64]

Romantik dönem müziğinde biçimsel değişikliklerden ziyade bestecilerin müzikal malzemeleri kullanımı ve müzikal düşüncenin yön bulması önemli olmuştur. Schubert de biçimsel açıdan değişikler yapmış olsa da Klasik bestecilerin sonuncusu, içerik açısından ise Romantik bestecilerin ilki olarak düşünülebilir. Hem Klasik dönem hem de Romantik dönemin özellikleri eserlerinde hissedilmektedir.[65]

Yaşadığı dönemdeki diğer besteciler gibi Schubert de Haydn, Mozart ve Beethoven'dan etkilenmiş ve kendi stili oluştuktan sonra bu etkiden uzaklaşmıştır. Schubert, Beethoven'e hayranlık duymuş ve Beethoven da Schubert'in şarkılarından etkilenmiştir.[66] Schubert sadece Beethoven'i ölmeden önce görmeye gitmiştir. Müziğinin ilk zamanlarında Haydn ve Mozart'ın stilinde çalışmış ve daha sonraki yıllarda kendi stilinde devam etmiştir.[67]

Stadtkonvikt'teki okul zamanında orkestralar ve oda topluluklarında deneyim kazanmıştır. Bu deneyimler senfoni ve kuartet yazımında teknik açıdan etkili olmuştur. Örneğin orkestra eserlerinde Mozart'ta olduğu gibi hem nüans hem de enstrüman kullanımı açısından zıtlıklara sıkça rastlanmaktadır. Bitmemiş Senfoni'nin Andante bölümünde hızlı orkestra pasajından sonra aniden sakin ve sessiz bir melodiyle obua solosuna geçmesi örnek verilebilir. Orkestra ve sololar arasındaki zıtlığın etkisi "Alfonso und Estrella Uvertürü"nde de görülmektedir. Nefesli

[64] İlhan Mimaroğlu, *Müzik Tarihi*, Varlık Yayınları, 13. Baskı, İstanbul 2019, s. 92.
[65] Maurice J. E. Brown, *Schubert A Critical Biography*, Macmillan & Co LTD London, St Martin's Press 1958, s. 229.
[66] Harold C. Shonberg, *a.g.e.*, s. 144; Philip Radcliffe, Schubert Piano Sonatas, BBC Music Guides, British Broadcasting Corporation, London 1967, s. 5.
[67] Harold C. Schonberg, *a.g.e.*, s. 145.

enstrümanlar arasındaki diyalog tarzındaki sololoları daha geç dönem eserlerinde rastlanmaktadır.[68]

Lied bestecisi olan Schubert'in lirizmi, piyano sonatlarının ikinci bölümlerinde olduğu gibi piyano eserlerinde de hissedilmektedir. Vals, landler gibi çok sayıda dans parçaları da bestelemiştir. Bu danslar teknik açıdan kolaydır. Çocuksu saflık, zariflik hissedilen parçalardır.[69]

"Impromptu"larda, "Moments Musicaux" ve "Drei Klavierstücke" gibi kısa parçalarda daha lirik bir piyano yazısına rastlanmaktadır. Schubert bu kısa piyano parçalarıyla ünlüdür. Bu alanda Schubert'in öncüsü olan Vaclav Tomasek, Schubert'in üzerinde etkisi olmuştur.[70] Bu etkiye "Pause" şarkısının Prelüdünde ve Re minör Yaylı Çalgılar Kuartetindeki Scherzo'nun Trio bölmesinde hissedilmesi örnek verilebilir.[71] Biçim açısından şarkıları ve piyano için yazdığı lirik parçalar dışında fazla yenilikçi olmasa da armonik, tonal zenginlik ve duygusallık içerik açısından yenilikçi olmuştur.[72]

Kısa dans parçaları Schubert için sanat dünyasındaki yazar arkadaşlarının yazıları gibi değerli olmuştur.[73] Dans müziğinin çoğu arkadaşlarının dans ettiği sırada piyano başındaki doğaçlamalardan oluşmuştur.[74]

Schubert'in piyano eserleri bir süre ihmal edilmiş olsa da daha sonra eşsiz bir ifade ve derinliğe sahip eserler olarak önemli bir yer tutmaya başlamıştır. Schubert'in liedlerindeki kahraman, güzel hayalleri karşısında karanlık bir gerçeklikle karşı karşıya kalması gibi zıtlıkları genellikle belirgin temalar, majör ve minör tonaliteleri art arda kullanarak ve aniden gelen modülasyonlarla ifade etmiştir. Bu tematik zıtlıklar Schubert'in enstrümantal eserlerinde 1820'lerden sonra görülmektedir. 1828'de

[68] Maurice J.E. Brown, *a.g.e.*, s. 225.
[69] James Friskin, Irwin Freundlich, *Music for the Piano*, Dover Publications, New York 1973, s. 161.
[70] Maurice J.E. Brown, *a.g.e*, s. 227.
[71] Maurice J.E. Brown, *a.g.e*, s. 227-228.
[72] Maurice J.E. Brown, *a.g.e*, s. 228.
[73] Maurice J.E. Brown, *a.g.e*, s. 229.
[74] Maurice J.E. Brown, *a.g.e*, s. 230.

bestelediği üç piyano sonatında (D. 958- 960) müzikal stilindeki gelişim görülmektedir.[75]

3. 3. Üçüncü Alt Problem Schubert'in Piyano Sonatları

Schubert'in solo piyano sonatları piyano repertuarında önemli bir yere sahiptir. Sonatların kronolojik olarak numaralandırılması Otto Erich Deutsch'un[76] yapmış olduğu araştırmasıyla gerçekleşmiştir.[77]

Schubert'in yaratıcılık konusundaki başarısı açısından piyano sonatlarının önemli olduğu düşünülebilir. En az bilinen sonatları 1815-18 yılları arasında bestelediği piyano sonatlarıdır. Erken dönem sonatlarının bazı bölümleri tamamlanmamıştır. Bazılarının finalleri eksik ve bazılarının ise bölümlerinin aynı sonata ait olup olmadığı gibi belirsiz durumlar da vardır.[78]

Schubert 1819'da La Majör D. 664 Piyano Sonatı'nı bestelemiştir. Allegro moderato, yavaş bir ikinci bölüm ve canlı vals tarzında bir finalden oluşan üç bölümlü bir sonattır. Üç bölümün her birinde ayrıntılı işlenmiş motifler yer almaktadır. Örneğin ilk bölümün sonunda yer alan apajiyatür daha sonra ikinci bölümde çeşitlendirilir. Daha sonraki sonatlarda görülen zıtlıklar ve biçimsel açıdan genişlik bu sonatta kısmen daha az görülmektedir.[79]

Amerikalı Beethoven uzmanı piyanist William Kinderman'a göre 1825'te yazılmış olan Do Majör D. 840 Piyano Sonatı ve La minör D. 845 Piyano Sonatı Schubert'in piyano sonatı yazımındaki gelişimine örnek verilebilir.[80] Aynı yıl

---

[75] William Kinderman, "Schubert's Piano Music: Probing The Human Condition", *The Cambridge Companion to Schubert*, Ed. Christopher H. Gibbs, Cambridge University Press, (Virtual Publishing), Reprinted 1997, 2004 Transferred to digital printing 2006, s. 155.

[76] Otto Erich Deutsch (1883-1967) özellikle Handel, Mozart ve Schubert ile ilgili yazdığı biyografilerle anılan Viyanalı biyografi ve bibliyografya yazarıdır. Deutsch'un, Schubert'in eserlerini kataloglandığı "Schubert: Thematic Catalogue of his Works" çalışması (1951) yer almaktadır. Daha sonra yeniden düzenlenip basılmıştır (Kassel 1978). Peter Clive, *Schubert and His World A Biographical Dictionary*, Clarendon Presss- Oxford, New York 1997, s. 36.

[77] Gerald Abraham, *The Music of Schubert.*, W. W. Norton & Company, New York 1947, s. 132.

[78] William Kinderman, a.g.m., s. 156.

[79] William Kinderman, a.g.m., s. 157.

[80] William Kinderman, a.g.m., s.158.

bestelenen diğer bir sonat ise Re Majör D. 850 Piyano Sonatı'dır. Bu sonat, Schubert hayattayken yayımlanan ikinci sonattır. Dört bölümden oluşmaktadır. Sol Majör D. 894 Piyano Sonatı, Schubert hayattayken yayımlanmış sonatları arasında üçüncü ve sonuncusudur. 1826'da Sol Majör Yaylı Kuarteti'nden sonra bestelenmiştir. Eski basımlarında birinci bölüm *Fantasie* başlığı ile yer almıştır.[81]

Schubert son sonatlarını (D. 958-960) dönemin ünlü piyanistlerinden Johann Nepomuk Hummel'e ithaf etmeyi düşünmüştür. Ancak Hummel 1837'de ölünce yayıncı Robert Schumann'ı tercih etmiştir.[82] Her biri farklı bir karaktere sahip olan bu son sonatlar 19. yüzyılda ihmal edilmiş olsa da 20. yüzyıl ile birlikte daha fazla repertuarda yer almaya başlamıştır.[83]

Piyanist Alfred Brendel'e göre Schubert'in son sonatlarının her biri ayrı bir eser olsa da duygusal açıdan birbirleriyle bağlantılıdır ve bir bütün olarak düşünülmelidir. Do minör sonat daha karanlık ve dramatik bir yaklaşım sunarken La Majör sonat aydınlık ve olumlu bir bakış açısıyla yer alır. Si bemol Majör sonat ise iki farklı yaklaşımdan sonra kabullenme ve sakinlik gibi bir bakış açısıyla işlenmiştir.[84]

Son sonatları arasında yer alan Do minör Piyano Sonatı D. 958 dört bölümden oluşmaktadır. Kinderman'a göre'de bu sonatın ilk bölümünde Beethoven'ın WoO 80 Do minör 32 Varyasyonu'nun etkisi hissedilmektedir.[85]

Kinderman'a göre La Majör D. 959 Piyano Sonatı, Beethoven'ın Op. 31 No. 1 Sol Majör Piyano Sonatı'nın etkisinin hissedildiği bir final bölümüne sahiptir. Birinci bölümdeki akor yürüyüşleri benzer bir şekilde Koda'da yer almaktadır. İkinci bölüm, Alman şair Heinrich Heine'nin Şarkıları'nı ve "Winterreise"den (Kış Yolculuğu) "Der Leiermann"ı (D. 911,24) anımsatan Fa diyez minörde yazılmış yavaş

[81] William Kinderman, a.g.m., s. 160.
[82] Alfred Brendel, "Schubert's Last Three Piano Sonatas", *RSA Journal*, Vol. 137, No. 5395, June 1989, s. 403.
[83] John Reed, *Schubert The Final Years*, Faber and Faber Limited, Londra, 1972, s. 230.
[84] Alfred Brendel, a.g.m., s. 410.
[85] William Kinderman, a.g.m., s. 161.

bir bölümdür. Ardından fırtınalı ve gerilimli bir ikinci kısım gelmektedir.[86] İkinci kısım pasajlarla birlikte Do diyez minörde zirveye ulaşmaktadır. Daha sonra liedlerinde ya da vokal eserlerde kullanılan reçitatif tarzını anımsatan bir kısım gelmektedir. İkinci bölümün sonunda yer alan kırık akorlar üçüncü bölümde Scherzo karakterinde yeniden işlenmiştir.[87] Son bölümde ise La minör D. 537 Sonatı'nın ikinci bölümdeki temanın geliştirilerek kullanıldığı düşünülebilir.[88]

Schubert'in son sonatı olan Si Bemol Majör D. 960, Do minör D. 958 ve La Majör D. 959 Piyano Sonatları'nda olduğu gibi Schubert'in lirizmi ve kullandığı ton ilişkisinin gelişmiş bir örneğini oluşturmaktadır. Gelişme bölümü "Der Wanderer D. 489" şarkısı ile benzerlik içermektedir. Schubert La Majör D. 959 Piyano Sonatı'nın finalinde kullandığı gibi bu sonatta da yeniden tekrar eden temayı zengin ton ilişkisiyle geliştirmiştir.[89] Eserin ikinci bölümü olan *Andante Sostenuto*'nun ikinci temasında yer alan melodisi lirizmiyle bir şarkıyı anımsatmaktadır.[90] Üçüncü bölümü olan Scherzo'da kullanılan majör ve minör tonalitelerle birlikte neşeli bir atmosfer hissedilmektedir. Rondo-sonat bölümü ile piyano için yazdığı son bestesi sona ermektedir.[91]

3. 4. Dördüncü Alt Problem Franz Schubert'in La Majör D. 959 Piyano Sonatı'nın İncelenmesi

1828 yılında La Majör D. 959 Piyano Sonatı, Do minör D. 958 ve Si Bemol Majör D. 960 Piyano Sonatlarıyla birlikte tamamlanmıştır.[92] Sonat yaklaşık olarak kırk dakika sürmektedir. Schubert'in ilk sonatlarına göre uzun bir sonattır. Schubert'in kendi stilinin hissedildiği, sonat formunu kendi liedlerindeki gibi lirizmle işlediği bir sonattır.

---

[86] William Kinderman , *a.g.m.*, s. 162.
[87] William Kinderman , *a.g.m.*, s. 163.
[88] William Kinderman , *a.g.m.*, s. 163-164.
[89] William Kinderman, *a.g.m.*, s. 164.
[90] William Kinderman , *a.g.m.*, s. 164-165.
[91] William Kinderman , *a.g.m.*, s. 165.
[92] İrkin Aktüze, *Müziği Okumak*, Cilt 5, Pan Yayıncılık, 2.Baskı, İstanbul 2007, s.2073

Schubert'in La Majör D. 959 Piyano Sonatı birinci bölüm *Allegro,* ikinci bölüm *Andantino*, üçüncü bölüm Scherzo *Allegro Vivace*-trio *Un poco piu lento* ve dördüncü bölüm rondo *Allegretto* olmak üzere dört bölümden oluşmaktadır. Tonal açıdan değerlendirildiğinde ise bir, üç ve dördüncü bölümler La Majör, ikinci bölüm de Fa diyez minör tonunda yazılmıştır.

Birinci bölüm *forte* akorlarla başlamaktadır. Ardından parlak pasajlar yer almaktadır. Lirik bir ikinci temayla devam etmektedir. İkinci bölümde şiirsel bir atmosfer hissedilmektedir.[93] Fırtınalı ve gerilimin yüksek olduğu ikinci bir temanın ardından tekrar sakin ve duygusal ana temaya geri dönülmektedir.[94] Üçüncü bölümde ritmik yapısı, parlak kırık akorları ve şakacı neşeli atmosferiyle *Scherzo* karakteri hissedilmektedir. Scherzo'daki Trio *(Un poco piu lento)* bölmesiyle sakin bir atmosfere geçiş yapılmaktadır. Rondo bölümündeki tema, Schubert'in 1817'de bestelediği D. 537 La minör Piyano Sonatı'nın ikinci bölümündeki ana temadaki ezgiyi anımsatmaktadır.[95]

3.4.1. Franz Schubert'in La Majör D. 959 Piyano Sonatı'nın Birinci Bölümü

La Majör tonunda başlayan birinci bölüm 4/4'lük ölçü biriminde ve *Allegro* tempoda yazılmıştır. Sergi kısmı La Majör tonunda *f* akorla başlamaktadır. Bu kısımda nüanslar *ppp-ff* arasında değişiklik göstermektedir. Sağ eldeki akorlar sol elde aşağı yönde atlama hareketinden oluşan yapıyla ilerlemektedir (Şekil 1). 3. ölçüden itibaren akor yürüyüşleri yer almaktadır. Akor hareketlerinin ardından 7. ölçüde *p* nüansında üçlemelerin yer aldığı arpejler görülmektedir (Şekil 2). 8. ölçüde, 1. ölçüdeki sol elde yer alan aşağı yöndeki atlama hareketi yukarı yönde gerçekleşmektedir.

[93] İrkin Aktüze, *a.g.e.*, s. 2073.
[94] İrkin Aktüze, *a.g.e.*, s.2073-2074
[95] İrkin Aktüze, *a.g.e.*, s.2074.

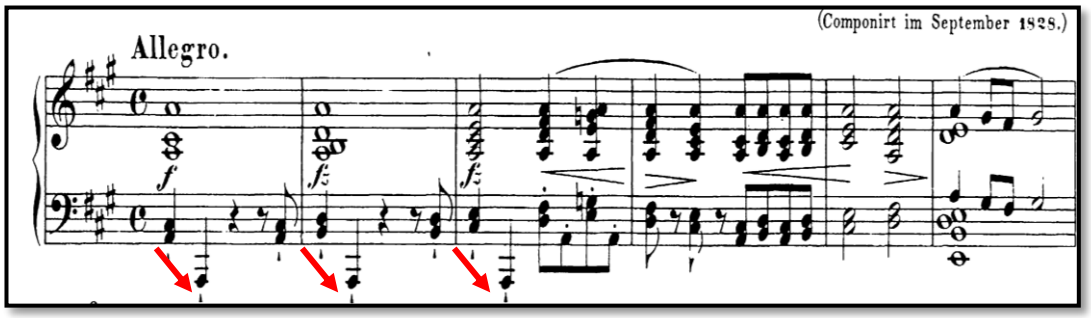

Şekil 1: Franz Schubert'in La Majör D. 959 Piyano Sonatı 1. Bölüm 1-6. Ölçüler Sol Elde Aşağı Yönde Atlama Hareketi [96]

Müzik teorisyeni Robert S. Hatten'e göre birinci bölümün girişi sonoriteye olan yaklaşımın farklı bir örneğidir. Schubert sol elde *staccato* sesler ve sağ elde uzun akorlarla *üst ses* (*overtone*) efekti yaratmaya çalışmıştır.[97] Scherzo'nun Trio bölmesinde sağ elde devam eden uzun akorda ve ikinci bölümün reçitatif trazını anımsatan kısımda ters bir hareketle kullanılan akorlarda da bu efekt yer almaktadır.[98]

Charles Fisk'e göre bu bölümde sonatın başlangıcındaki akorların üst sesinde tekrar eden tonik sesle birlikte soyut bir ifade oluşmaktadır. Birinci cümlenin net ve kararlı ifadesinin aksine ikinci cümle daha gizemli hissedilmektedir. Ritim, armoni ve doku açısından iki cümle birbirinden farklıdır.[99] Schubert'in üçüncü cümlede birinci ve ikinci cümlelerdeki yapıları kullanarak bu iki cümledeki düşünce tarzını birleştirdiği şeklinde yorumlamıştır.[100]

---

[96] "Sonate (in A Dur) für das Pianoforte componirt von Franz Schubert" https://vmirror.imslp.org/files/imglnks/usimg/c/c3/IMSLP55386-PMLP02037-Schubert_Werke_Breitkopf_Serie_10_No_106_D_959.pdf (E.T.24.05.2025).
Tezde bu eserle ilgili bütün nota örnekleri bu basımdan alınmıştır.(E.T. 24.04.2025).

[97] Robert S. Hatten, "Schubert the Progressive: the Role of Resonance and Gesture in the Piano Sonata in A, D.959", *Integral*, No.7, Spring 1993, s. 42.

[98] Robert S. Hatten, a.g.m., s.44.

[99] Charles Fisk, *Returning Cycles: Contexs for the Interpretation of Schubert's Impromptus and Last Sonatas*, Ed. Joseph Kerman, University of California Press, London, 2001, s.207.

[100] Charles Fisk, *a.g.e.*, s. 209.

Tablo 1: Franz Schubert'in La Majör D. 959 Piyano Sonatı 1. Bölüm Form Şeması

Sergi																	**Gelişme**
1 **A** I						V	55 **B** V									V	130
1	7	16	22	28	39	45	55	59	60	64	65	78	82	95	101	113	117
a1	b1	c1	d1	e1	d2	**Köprü**	f1	**Köprü**	f2	**Köprü**	g1	h1	i1	j1	k1	**Köprü**	**Kodetta**

Yeniden Sergi																		KODA
198 **A’** I V								256 **B’** I I										331
198	204	213	219	225	231	240	246	256	260	261	265	266	279	283	296	300	314	318
a1	b1	c1	c2	d3	e2	d4	**Köprü**	f3	**Köprü**	f4	**Köprü**	g2	h2	i2	j2	k2	**Köprü**	**Kodetta**

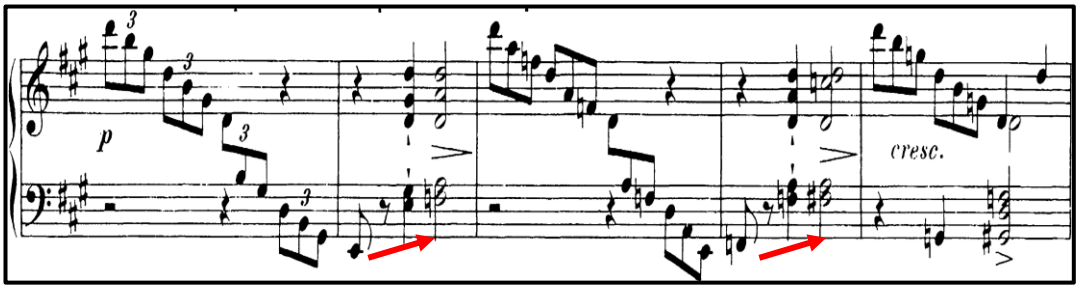

Şekil 2: Franz Schubert'in La Majör D. 959 Piyano Sonatı 1. Bölüm 7-11. Ölçüler Sağ Elde Üçlemeler ve Sol Elde Yukarı Yönde Atlama Hareketi

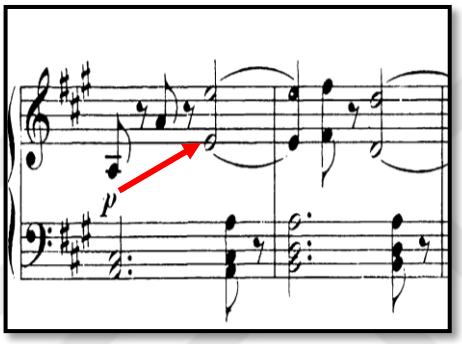

Şekil 3: Franz Schubert'in La Majör D. 959 Piyano Sonatı 1. Bölüm 16-17. Ölçüler Sağ Elde Yukarı Yönde Atlama Hareketi

Ritmik yapıda ise 16. ölçüdeki yapının, 28. ölçüde sol elde, 32. ölçüde ise sağ elde devam ettiği dikkati çekmektedir. 29. ölçüde de bu yapıya sağ elde üçlemeler eklenmekte ve 33. ölçüden sonra bu üçlemeler sol elde devam etmektedir (Şekil 3,4 ve 5).

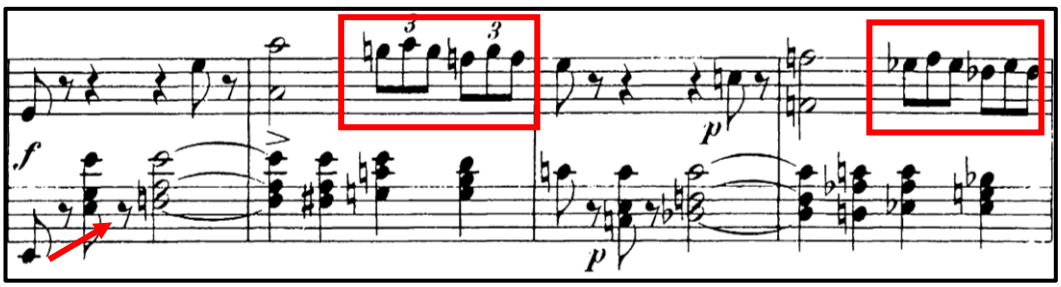

Şekil 4: Franz Schubert'in La Majör D. 959 Piyano Sonatı 1. Bölüm 28-31. Ölçüler Sol Elde Yukarı Yönde Atlama Hareketi ve Sağ Elde Üçleme Nota Grubu

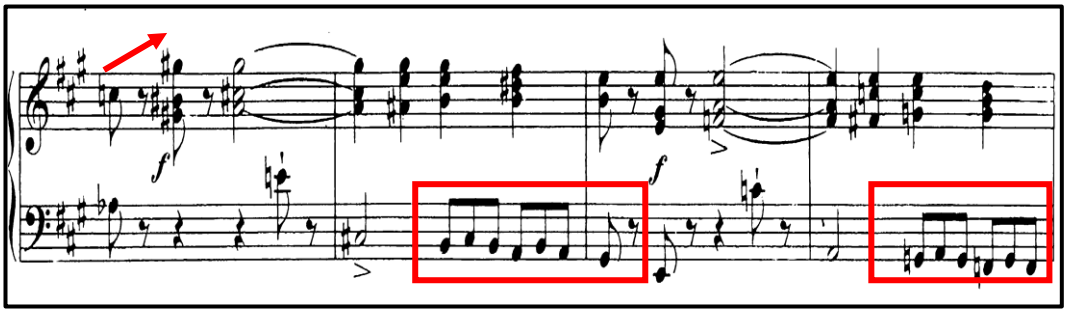

Şekil 5: Franz Schubert'in La Majör D. 959 Piyano Sonatı 1. Bölüm 32-35. Ölçüler Sağ Elde Çıkıcı Hareket ve Sol Elde Üçleme Nota Grubu

37. ölçüde *crescendo* ile birlikte yer alan akor yürüyüşleri ve üçleme ritmindeki pasaj *ff* nüansında bitmektedir. 45. ölçüden sonra sağ elde üçleme ritminde yer alan pasaj *p* nüansında devam etmektedir. 51. ölçüde yer alan *staccato* ile gösterilen köprüdeki sekizlik nota grupları B temasına geçişi hazırlamaktadır. 55. ölçüde La Majör'ün dominantı Mi Majör tonunda B teması başlamaktadır. *pp* nüansında lirik bir ezgi dikkati çekmektedir. 59. ölçüden itibaren bu ezgideki motif, her iki elde ünison olarak bir oktav üstte tekrarlanmaktadır (Şekil 6).

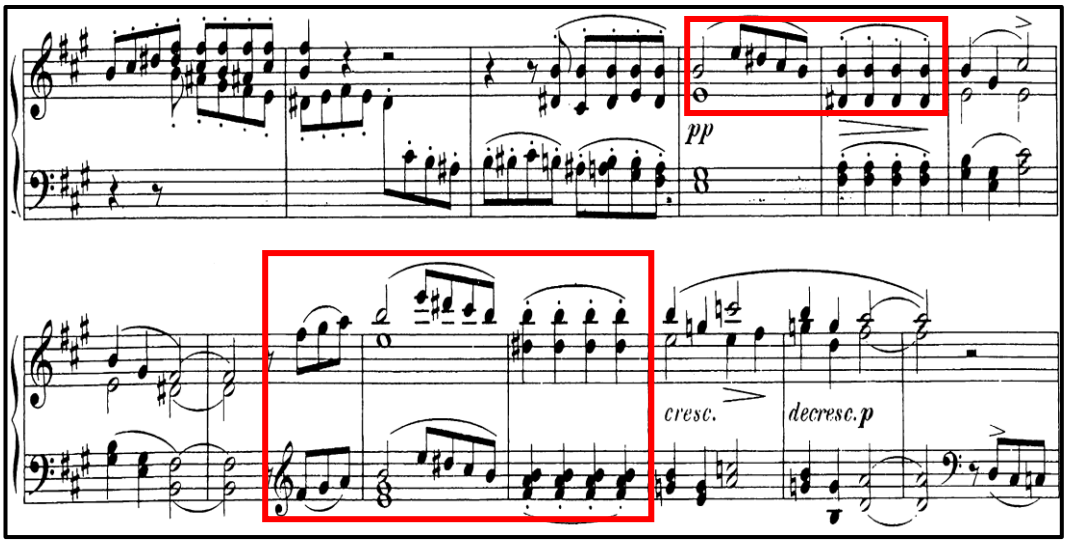

Şekil 6: Franz Schubert'in La Majör D. 959 Piyano Sonatı 1. Bölüm 52-64. Ölçüler B Temasındaki Motif

65. ölçüde ise Sol majör tonundaki B temasındaki ritmik yapı, sol elde eşlik görevindeki sekizlik nota gruplarının eklenmesiyle değişime uğramaktadır (Şekil 7). 78. ölçüde ikinci temanın Si-Mi-Re diyez-Do diyez-Si motifi *pp* nüansında karşımıza çıkmaktadır.

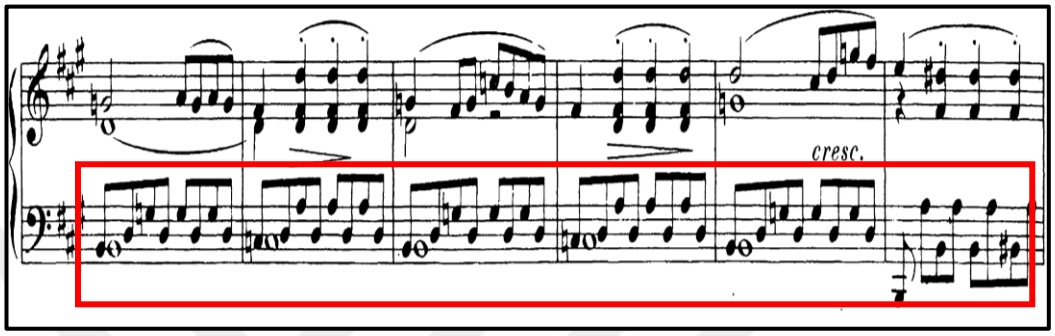

Şekil 7: Franz Schubert'in La Majör D. 959 Piyano Sonatı 1. Bölüm 65-70. Ölçüler Sol Elde Sekizlik Nota Grubu

82. ölçüde *subito forte* ile lirik ve sakin atmosfer bitmektedir. Burada dörtlük ve üçleme ritimlerinin sağ ve sol elde tekrar etmesi soru- cevap olarak düşünülebilir (Şekil 8). Bu yapı 95. ölçüye kadar devam etmektedir (Şekil 9). 82-94. ölçüler arasında motiflerde yer alan kromatik yapılarla birlikte modülasyon değişimleri görülmektedir.

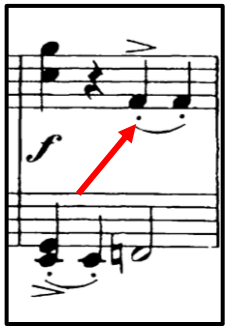

Şekil 8: Franz Schubert'in La Majör D. 959 Piyano Sonatı 1. Bölüm 82. Ölçüdeki Ritmik Yapı

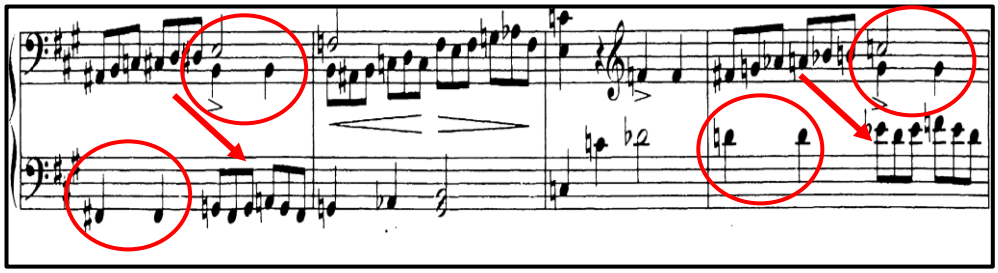

Şekil 9: Franz Schubert'in La Majör D. 959 Piyano Sonatı 1. Bölüm 83-86. Ölçüler Dörtlük ve Üçleme Nota Grupları

95. ölçüde sağ elde yer alan üçleme ritmindeki arpejler Mi minördeyken 97. ölçüde Mi Majörde tekrarlamaktadır. 99. ölçüden sonra arpejler yer almaktadır (Şekil 10). 101. ölçüden sonra Mi minör ve Do Majör tonlarına modülasyon geçişi görülmektedir.

105-111. ölçülerde sağ ve sol elde ters yönde hareketle sekizlik nota grupları *crescendo* nüansı ile yer almaktadır. 112. ölçüde bir ölçülük sus ile aniden sessizlik oluşmaktadır.

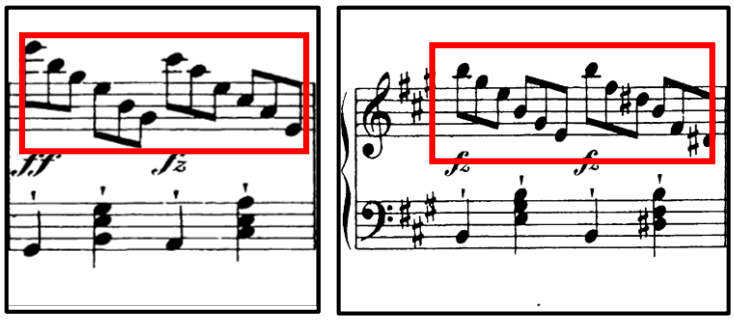

Şekil 10: Franz Schubert'in La Majör D. 959 Piyano Sonatı 1. Bölüm 99-100. Ölçü Arpejler

113. ölçüde köprüdeki *staccato* ile belirtilmiş sekizlik nota gruplarından sonra 117. ölçüde B temasındaki motif karşımıza çıkmaktadır. Daha sonra gelişme kısmında karşımıza çıkacak olan 121-122. ölçülerdeki motif *ppp* nüansında gösterilmiştir. 117. ölçüdeki *pp* nüansı ile 121. ölçüdeki *ppp* nüansı arasındaki farkı belirtmek için sol pedal kullanılabilir (Şekil 11).

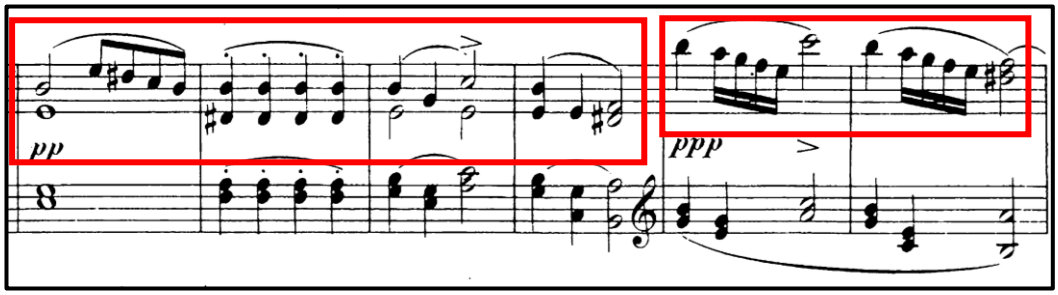

Şekil 11: Franz Schubert'in La Majör D. 959 Piyano Sonatı 1. Bölüm 117-122. Ölçüler B Temasındaki Motif

123-126. ölçülerdeki sol eldeki yapı, 43-46. ölçülerdeki bas çizgisini hatırlatmaktadır.[101]

130. ölçüde gelişme bölümü Do Majör tonunda başlamaktadır. Gelişme bölümündeki ezgi 121-122. ölçülerde yer alan motifin geliştirilmiş hali olarak karşımıza çıkmaktadır (Şekil 12). Bu motifin yer aldığı ezgi 131. ölçüden sonra *p* ve *pp* nüanslarıyla Do Majör ve Si Majör tonlarında görülmektedir. Sağ elde yer alan ezgideki motif değişerek 151. ölçüden sonra sol elde yer almaktadır. Bu ölçülerde görülen ezgi ve akor eşlikli yapı ses açısından dengelenmelidir. Bu ezgide 138. ölçüde sağ elde yer alan motif, 163. ölçüde akorların alt partisinde yer almaktadır (Şekil 13 ve 14).

Schubert, gelişme kısmını klasik sonat allegrosu formundaki gelişme kısmından farklı bir şekilde işlemiştir. Ana tonaliteye hazırlamaktan ziyade iki ton arasında örneğin Do Majör- Si Majör- Do Majör-Si Majör şeklinde geçiş yaparak belirsizlik ya da kararsızlık oluşturmaktadır. [102]

[101] Charles Fisk, *a.g.e.*, s. 215-216.
[102] Charles Rosen, *Sonata Forms*, W. W. Norton & Company, New York, London 1980, s. 289.

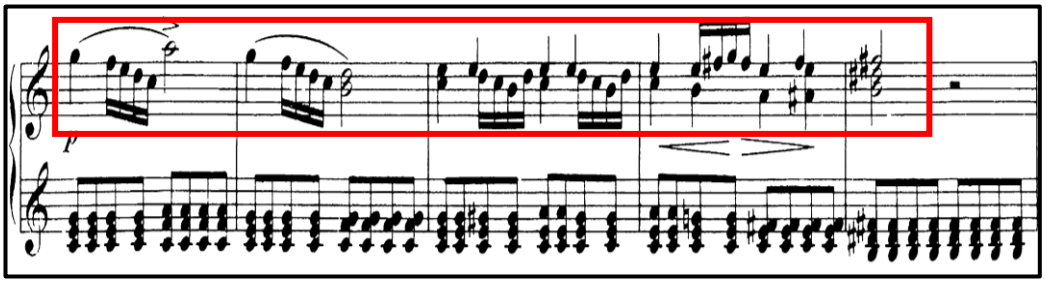

Şekil 12: Franz Schubert'in La Majör D. 959 Piyano Sonatı 1. Bölüm 131-135. Ölçüler Gelişme Kısmındaki Ezgi

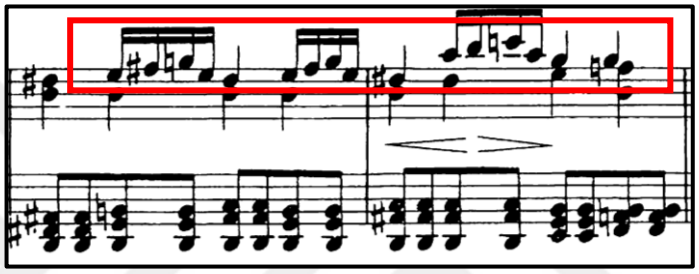

Şekil 13: Franz Schubert'in La Majör D. 959 Piyano Sonatı 1. Bölüm 138-139. Ölçüler Çift Ses Akorların Üst Partisinde Yer Alan Ezgi

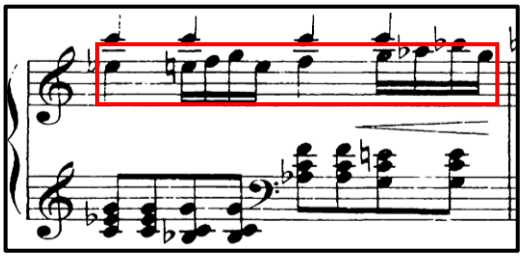

Şekil 14: Franz Schubert'in La Majör D. 959 Piyano Sonatı 1. Bölüm 163. Ölçü Çift Ses Akorların Alt Partisinde Yer Alan Ezgi

161. ölçüde Do minöre geçerek neşeli atmosfer yerini duygusal bir atmosfere bırakır. 164-167. ölçülerde sağ eldeki ezgi çift ses olarak yer almaktadır. 173. ölçüde La minöre geçmekte ve sağ eldeki ezgi burada da çift ses olarak görülmektedir. 180. ölçüde çapraz el tekniği ile birlikte yer alan sol eldeki onaltılıklar 182. ölçüde sağ elde tiz seslerde tekrar etmektedir. Bu diyalog 184. ölçüden sonra çapraz el tekniği ile birlikte sekizlik nota gruplarıyla yer almaktadır (Şekil 15). Çıkıcı olarak yer alan bu

sekizlik nota grupları 190. ölçüden sonra *crescendo* ile birlikte inici olarak ilerlemektedir.

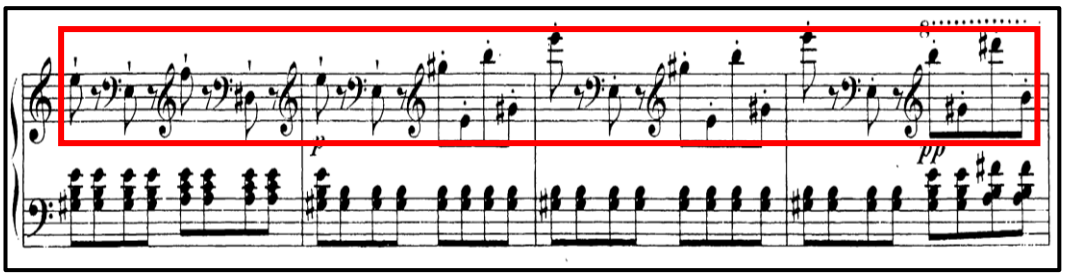

Şekil 15: Franz Schubert'in La Majör D. 959 Piyano Sonatı 1. Bölüm 185-188. Ölçüler Çapraz El Tekniği ile Yer Alan Sekizlik Nota Grupları

Yeniden sergide 198. ölçüden sonra 1-21. ölçülerdeki cümleler tekrar karşımıza çıkmaktadır. 213- 218. ölçülerdeki cümlede yer alan ritmik yapılar, 219-223. ölçüler arasında La minörde bir oktav üstte *pp* nüansında tekrar etmektedir. 225. ölçüde Fa Majördeki arpejler, 227, 229 ve 230. ölçülerde tonik arpej çevrimleri şeklinde yer almaktadır. Arpejlerin ardından 231. ölçüde olduğu gibi akorlar gelmektedir. Daha sonra sol elde yer alan akorlar sağ elde devam etmekte ve üçlemeler eklenmektedir. 235. ölçüden sonra sağ elde akorlar yer alırken üçlemeler de sol elde inici olarak *crescendo* ile birlikte yer almaktadır. 240. ölçüdeki *ff* nüansı ile yer alan akor ve üçlemeler 242. ölçüde bir oktav üstte tekrar etmektedir. Köprüde 246. ölçüden itibaren *p* nüansındaki üçlemeler, 252. ölçüde *staccato* ile belirtilmiş olan sekizlik nota gruplarına yerini bırakarak B' temasına geçişi hazırlamaktadır.

Yeniden serginin B' teması, *pp* nüansında 256. ölçüde başlamaktadır. 260. ölçüden itibaren bu cümledeki ezgi iki elde bir oktav üstte olarak yer almaktadır (Şekil 16). 266. ölçüde sağ elde yer alan ezgiye sekizlik notaların eklenmesiyle Do Majör tonunda devam etmektedir. B' temasındaki motif 279. ölçüde bir oktav aşağıdan *pp* nüansında yer almaktadır. 283. ölçüde *subito f* ile lirik ve melodik atmosfer burada bitmektedir. Sol eldeki *staccato* dörtlük notalar sağ elde devam etmekte ve ardından üçlemeler de eklenmektedir.

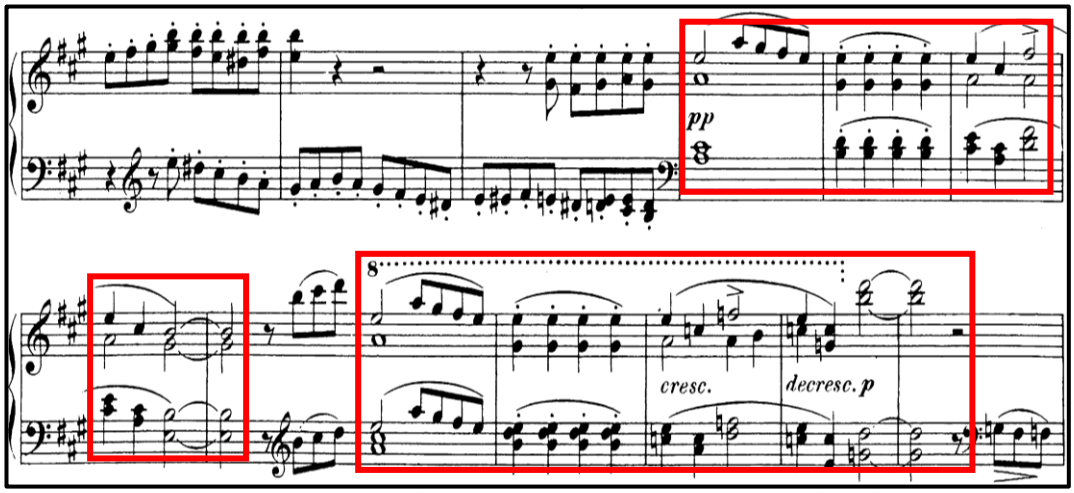

Şekil 16: Franz Schubert'in La Majör D. 959 Piyano Sonatı 1. Bölüm 253-265. Ölçüler B' Temasındaki Ezgi

296. ölçüde *ff* ulaşarak la minör tonunda inici arpejler, 298. ölçüde La majörde tekrarlamaktadır. 300. ölçüde arpejler inici yönde devam etmektedir. Sağ eldeki üçlemeler 302. ölçüde sol elde devam ederken sağ elde ise akorlar eklenmektedir. 302. ölçüde la minörde yer alan akor ve üçlemeler 304. ölçüde Fa Majörde görülmektedir (Şekil 17).

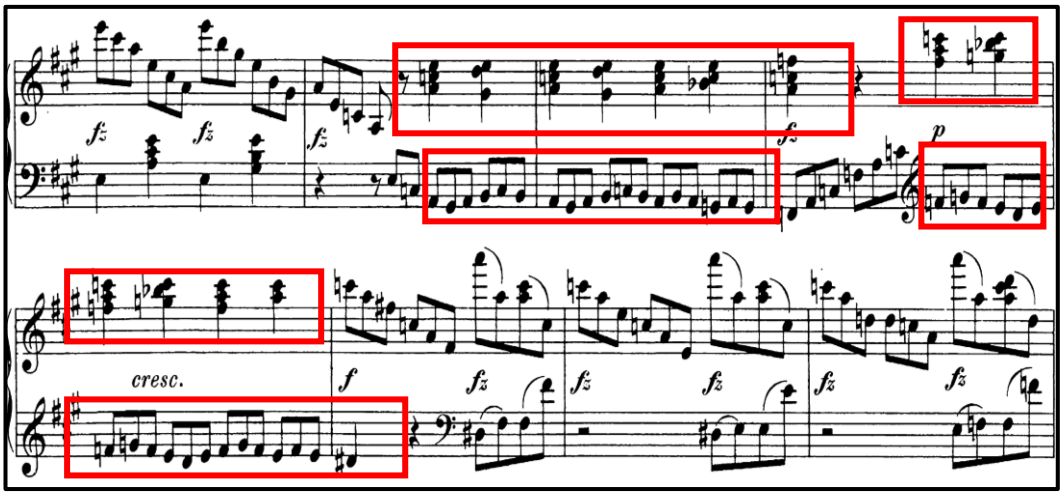

Şekil 17: Franz Schubert'in La Majör D. 959 Piyano Sonatı 1. Bölüm 301-308. Ölçüler Akor ve Üçleme Nota Grupları

306. ölçüde sağ ve sol elde birbirine ters yönde hareketle sol el çıkıcı ve sağ elde inici sekizlik notalarla *crescendo* nüansıyla birlikte ilerlemektedir. 313. ölçüde yer alan bir ölçülük sus ile aniden sessizlik oluşmaktadır (Şekil 18).

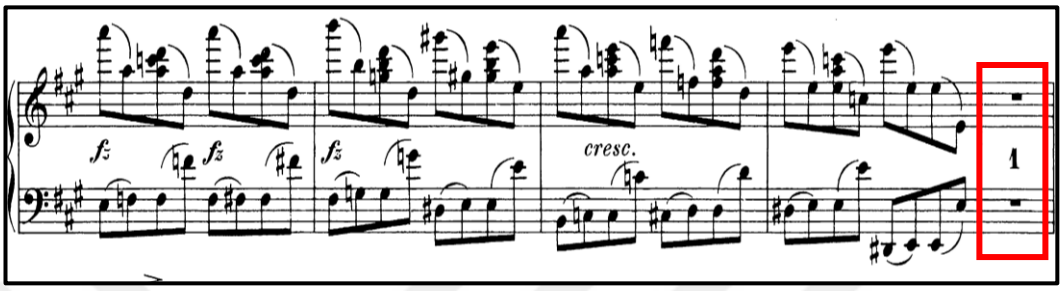

Şekil 18: Franz Schubert'in La Majör D. 959 Piyano Sonatı 1. Bölüm 309-313. Ölçüler Sekizlik Nota Gruplarının Sonunda Yer Alan Bir Ölçülük Sus

318. ölçüde *p* nüansında B' temasındaki motif yer almaktadır. 123-128. ölçülerde yer alan motif 324. ölçüde tekrar karşımıza çıkmaktadır. Bu kısım devam edecekmiş gibi bir his uyandırırken 330. ölçüde yer alan bir ölçülük sus ile tekrar sessizlik hâkim olmaktadır (Şekil 19).

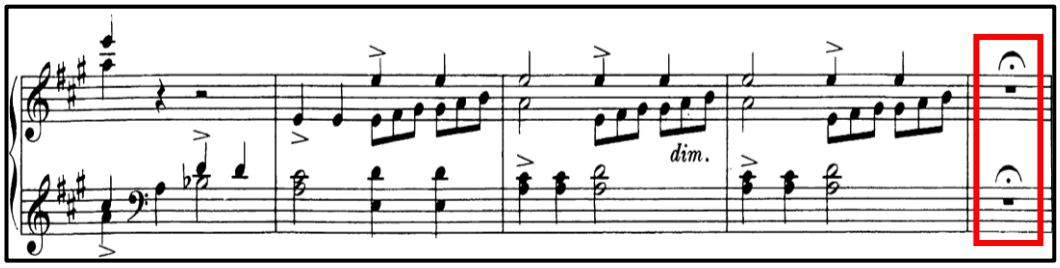

Şekil 19: Franz Schubert'in La Majör D. 959 Piyano Sonatı 1. Bölüm 326-330. Ölçüler Dörtlük ve Üçleme Nota Gruplarının Ardından Gelen Bir Ölçülük Sus

Bu sessizliğin ardından sergi bölümünün birinci temasındaki *f* akorlar Koda'da *pp* nüansında bir oktav üstte yer almaktadır. 3. ölçüden farklı olarak sol eldeki *staccato* dörtlükler ile değişiklik göstermektedir (Şekil 20).

Brendel'e göre La Majör Sonat şaşırtıcı ve ilginç yönleri bulunan bir sonattır. Karanlık ve aydınlık gibi zıt taraflar karşı karşıya gelir. Schubert yapı açısından farklı

bir bakış açısıyla yaklaştığı bu bölümde kararlı ve net bir şekilde başlayan ilk temasındaki fikri Koda'da sessiz ve gizemli bir şekilde sunar.[103]

Hatten'e göre *pp* gibi nüansların kullanılmasıyla birlikte kodada *üst ses (overtone)* etkisi hissedilmektedir. Kodanın sonunda yer alan arpejler belirsizleşen armoninin netlik kazanmasını sağlamaktadır.[104]

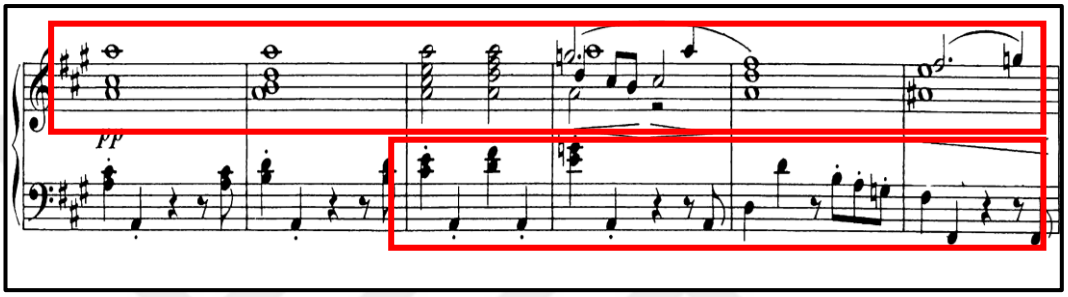

Şekil 20: Franz Schubert'in La Majör D. 959 Piyano Sonatı 1. Bölüm 331-336. Ölçüler Akor Yürüyüşü

331. ölçüdeki akorlar 340. ölçüden sonra bir oktav aşağıdan tekrarlamaktadır. Akorlardaki melodik çizginin kaybolmaması için legato içerisinde ses açısından dengelenebilir. 349. ölçüde yer alan üçleme ritmindeki La Majör arpejler *pp* nüansında yer almaktadır. La Majör akordan sonra *puandorg* ile belirtilmiş ikilik sus ile kısa bir sessizlik oluşmaktadır. Bu ritmik yapı 351. ölçüde tekrarlamaktadır (Şekil 21). Birinci bölüm 353. ölçüde *diminuendo* nüansı ile gösterilen üçleme ritmindeki La Majör arpej ve akorlarla sona ermektedir.

[103] Alfred Brendel, a.g.m., s. 409.
[104] Robert S. Hatten, a.g.m. s. 67.

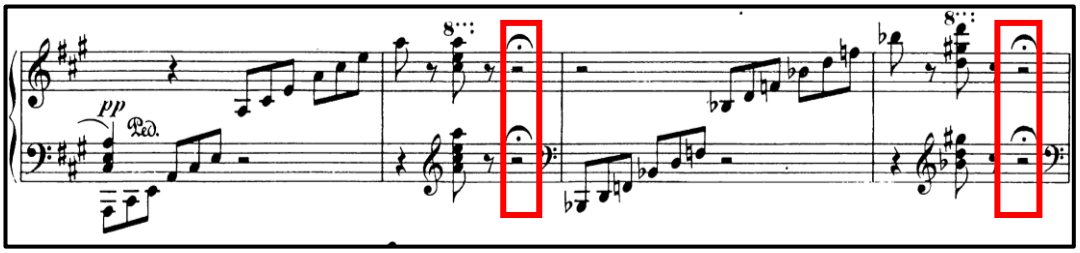

Şekil 21: Franz Schubert'in La Majör D. 959 Piyano Sonatı 1. Bölüm 349-352. Ölçüler Üçlemeler ve Akorun Ardından Gelen Suslar

Bu bölümde kullanılan tekniklere baktığımızda arpej (Şekil 22, 23), gam (Şekil 24), akor (Şekil 24, 25), çapraz el tekniği (Şekil 25), oktav (Şekil 26) ve kırık oktav (Şekil 26) görülmektedir. Aşağıda bu teknikler ile ilgili örnekler verilmiştir.

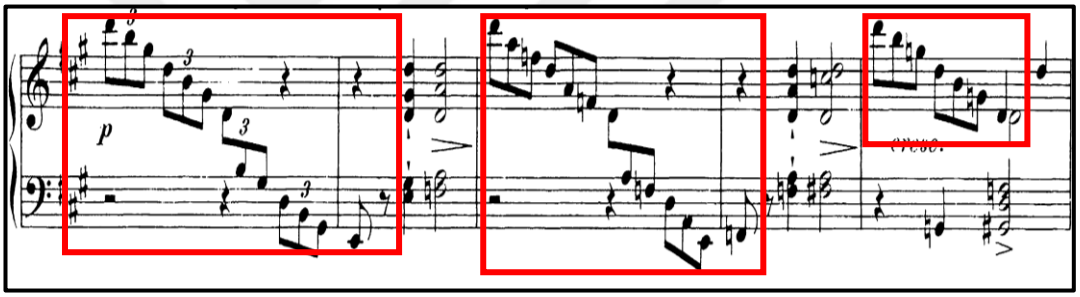

Şekil 22: Franz Schubert'in La Majör D. 959 Piyano Sonatı 1. Bölüm 7-11. Ölçüler İnici Arpejler

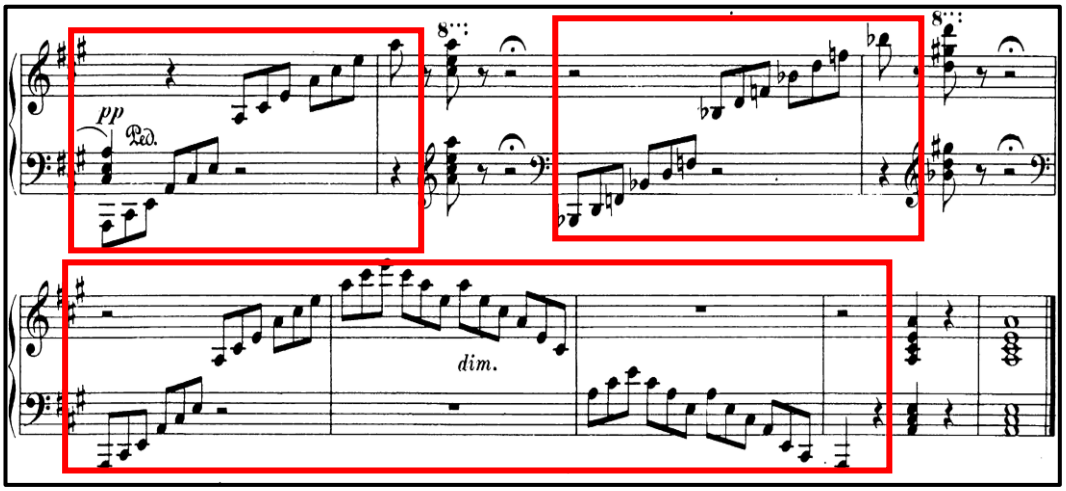

Şekil 23: Franz Schubert'in La Majör D. 959 Piyano Sonatı 1. Bölüm 349. Ölçüden Bölüm Sonuna Kadar Olan Ölçüler Çıkıcı ve İnici Arpejler

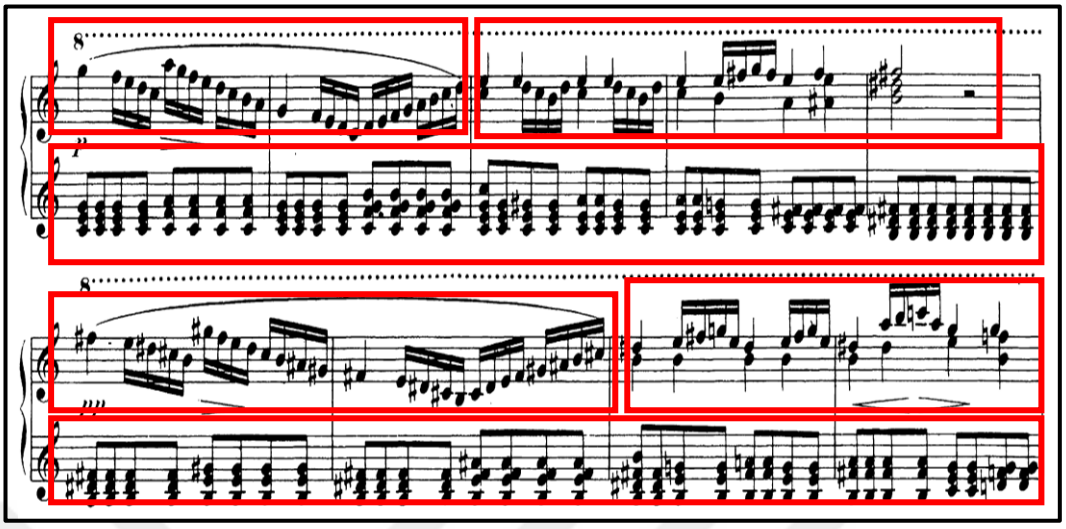

Şekil 24: Franz Schubert'in La Majör D. 959 Piyano Sonatı 1. Bölüm 141-149. Ölçüler Gam İçeren Ezgi ve Akorlar

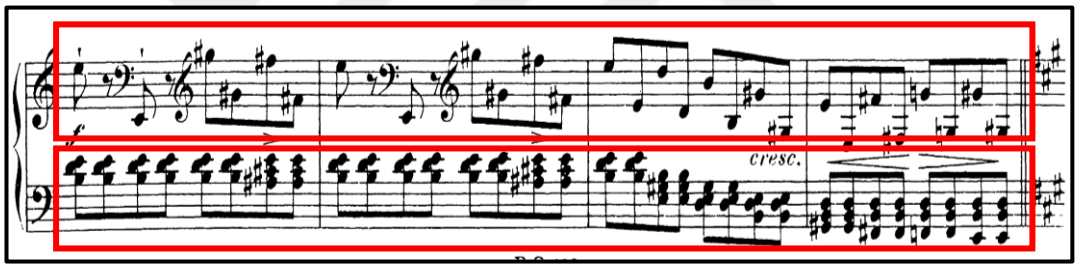

Şekil 25: Franz Schubert'in La Majör D. 959 Piyano Sonatı 1. Bölüm 194-197. Ölçüler Çapraz El Tekniği İle Yer Alan Sekizlik Nota Grupları ve Akorlar

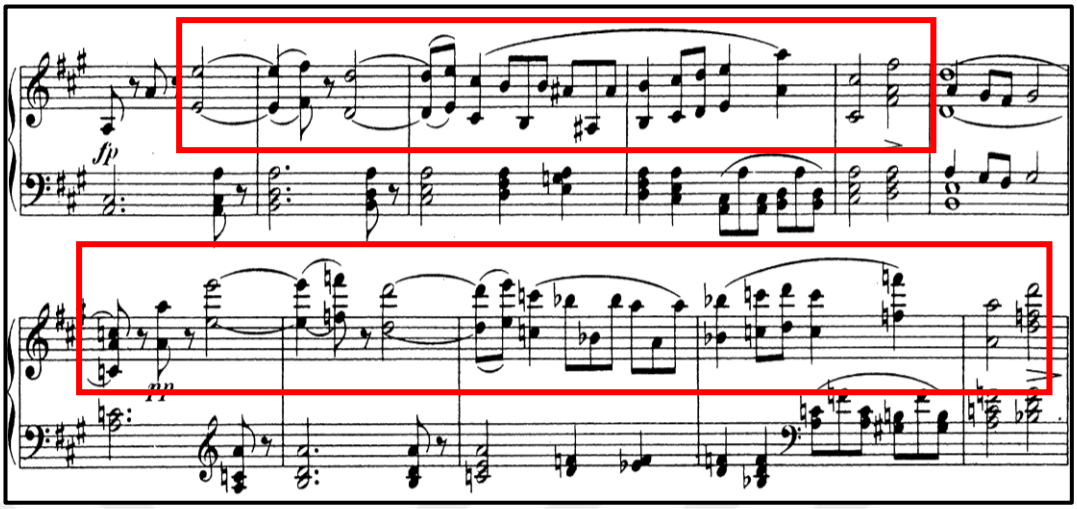

Şekil 26: Franz Schubert'in La Majör D. 959 Piyano Sonatı 1. Bölüm 213-223. Ölçüler Oktav ve Kırık Oktavlar

3.4.2. Franz Schubert'in La Majör D. 959 Piyano Sonatı'nın İkinci Bölümü

Fa diyez minör tonundaki ikinci bölüm *Andantino* tempoda yazılmıştır. Birinci bölümün enerjik ve neşeli yapısının aksine sakin, hüzünlü ve karanlık bir atmosferdedir. Schubert liedlerindeki şiirselliği enstrümantal müziğine de yansıtmıştır.

Bu bölüm ABA olmak üzere "Üç Kısımlı Lied Formu"nda ve 3/8'lik ölçü biriminde yazılmıştır. Sakin ve duygusal bir tema olan A kısmında *p, pp* nüanslarının hâkim olduğu görülmektedir. Ton, ezgi ve ritimsel yapı açısından daha durağandır. B kısmında ise gerilimli akorlar ve kromatik pasajlarla birlikte yoğunluk hissedilmektedir. Bu temada ise *crescendo, ff* gibi nüanslar yer almaktadır. A' kısmında ise tekrar başlangıçtaki sakin ve hüzünlü atmosfere geri dönmektedir.

Müzikolog Marjorie Hirsch bu bölümü enstrümantal bir şarkı olarak düşünmekte ve lirik kısımlar dışındaki ikinci temayı kişisel dramatik yüzleşmenin olduğu bir sahneye benzetmektedir. Liedlerinden örnek vererek bu durumu açıklamaktadır. "Der Doppelganger"de Doppelganger'in eski benliğinin bir imgesiyle karşılaşması, "Der Atlas"ta Titan'ın kendi mutsuzluğuna sebep olduğu için kendini

suçlaması, "Fahrt zum Hades" ve "Der Taucher"deki gençlerin her birinin ölüm korkusuyla karşı karşıya kalması durumunda olduğu gibi bu bölümde de lirizmle ifade edilen kişisel bir yüzleşme hissedilmektedir.[105]

Schubert 1820'den sonraki yıllarda Beethoven'ın müziği ile daha fazla ilgilenmiştir. Hirsch'e göre biyografi yazarı Maynard Solomon Schubert'in geç dönem eserlerinde Beethoven'ın etkisinin hissedildiğini ve stil açısından da benzerlik içerdiğini belirtmiştir. Schubert'in Beethoven'ın müziğine olan hayranlığı ve fakat bir taraftan da kendi özgünlüğünü koruması arasında kaldığını belirtmiştir.[106]

Hirsch'e göre 1820'lerde bestelediği eserlerinde olduğu gibi Müller ve Heine'nin şiirlerine bestelediği liedler, Schauerballaden ve Klasik Lieder gibi birçok şarkısı önceki on yıl boyunca etkilendiği farklı lied türlerinin özelliklerini bir araya getirmektedir.[107] Bu bölüm de Schubert'in farklı stil ve etkileri hem yapısal hem de duygusal ifade açısından harmanladığı örneklerden biri olarak düşünülebilir.[108]

İkinci bölüm a1 cümlesindeki sağ eldeki ezgi ve sol eldeki kırık oktavlar eşliğiyle *p* nüansında başlamaktadır (Şekil 27). Fa diyez minör tonunda ilerlemektedir. 1-32. ölçülerde a1, a2 ve a3 cümlelerindeki ezgi 33-64. ölçülerde oktavlarla çalınmaktadır (Şekil 28). Bu hüzünlü atmosferde sol elde yer alan kırık oktavlar esere derinlik katmakta ve tema boyunca yer almaktadır.

---

[105] Marjorie Hirsch, "Schubert's Reconciliation of Gothic and Classical Influences", *Schubert's Late Music- History, Theory, Style*, Ed. Lorraine Byrne Bodley- Julian Horton, Cambridge University Press, United Kingdom 2016, pp.149-170, s. 165.
[106] Marjorie Hirsch, a.g.m. s. 168.
[107] Marjorie Hirsch, a.g.m., s. 169.
[108] Marjorie Hirsch, a.g.m., s. 168.

Tablo 2: Franz Schubert'in La Majör D. 959 Piyano Sonatı 2. Bölüm Form Şeması

1 **A**							69 **B**						159 **A'**			189 **KODA**
I						I	I					V	I		I	
1	9	19	33	41	51	64	69	85	94	107	122	147	159	167	177	
a1	a2	a3	a4	a5	a6	**Köprü**	b	c1	c2	d	e	**Köprü**	a7	a8	a9	

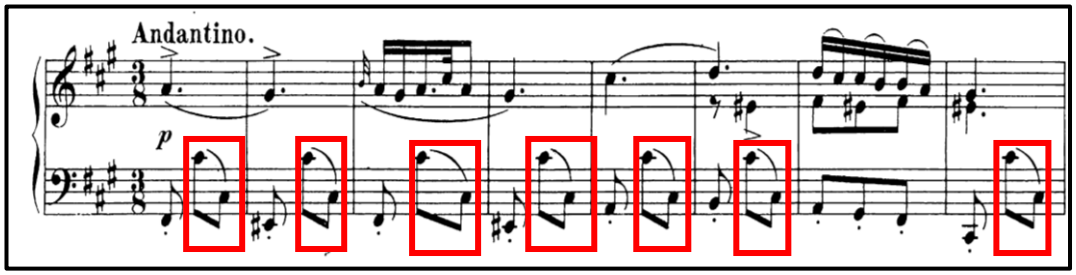

Şekil 27: Franz Schubert'in La Majör D. 959 Piyano Sonatı 2. Bölüm 1-8. Ölçüler Kırık Oktavlar

Fisk'e göre ezgi 19. ölçüde La Majörün Dominantında devam etmektedir. Daha sonra tonalite Fa diyez minöre geri dönmektedir. La majör tonu burada kaybolan ve aniden hatırlanan bir anı olarak karşımıza çıkmaktadır. Schubert minör tonu yas ve kayıp gibi duyguları ifade etmek için ilgili Majör tonda kullanmıştır. Tıpkı "Gretchen am Spinnrade" eserinde kullandığı gibi. Bu bölümde de telafisi olmayan bir yalnızlık ve kayıp gibi duygular yoğundur. Birinci bölümdeki La Majör tonun kullanılması burada hatırlanan bir anı gibidir. Temanın oktav şeklinde duyulmasıyla tekrar karanlık bir atmosfer oluşur. Birinci bölümün hüzünlü bir hatırası gibidir.[109]

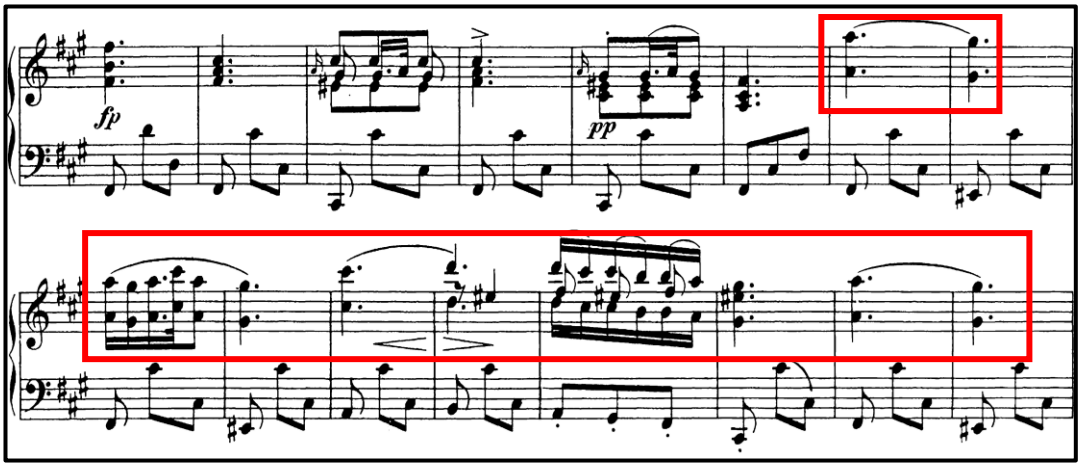

Şekil 28: Franz Schubert'in La Majör D. 959 Piyano Sonatı 2. Bölüm 27-42. Ölçüler Oktav Olarak Yer Alan Ezgi

[109] Charles Fisk, *a.g.e.*, s.221.

29-30. ölçüde a3 cümlesinde sağ elde yer alan akorlarda ezgi ara partide, 31-32. ölçülerde ise üst partide yer almaktadır (Şekil 29). Bu yapı a6 cümlesindeki 61-64. ölçülerde de tekrar görülmektedir (Şekil 30). Akorlar içerisinde yer alan bu ezginin akorlardaki diğer seslerle birlikte dengelenerek duyurulması gerekir. Ezginin ardından gelen 64-68. ölçülerde köprü t-s akor yürüyüşleri karşımıza çıkmaktadır.

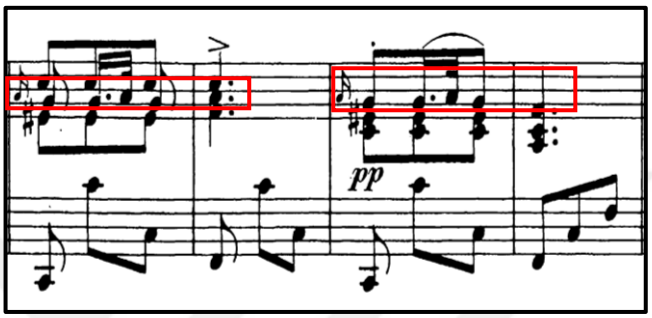

Şekil 29: Franz Schubert'in La Majör D. 959 Piyano Sonatı 2.Bölüm 29-32. Ölçüler Akorların Ara ve Üst Partisinde Yer Alan Ezgi

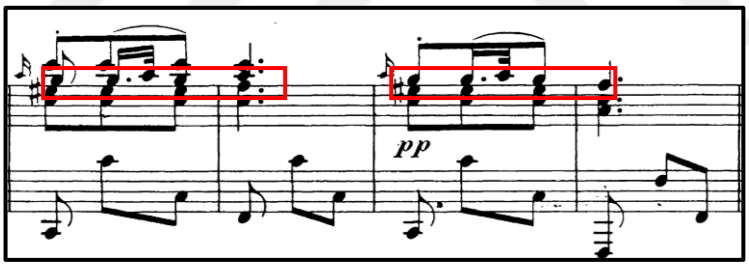

Şekil 30: Franz Schubert'in La Majör D. 959 Piyano Sonatı 2.Bölüm 61-64. Ölçüler Akorların Ara ve Üst Partisinde Yer Alan Ezgi

Eser dinleyicileri uzun süre şaşırtan bir ikinci tema ile devam eder. İnişli çıkışlı kromatik pasajlar, *trill*er ve *tremolo*lar içeren bu temadaki akorlarla birlikte başlangıçtaki karamsar atmosfer dağılır. Ardından doğaçlama bir yapıyla ilerlemektedir. Daha sonra tekrar hüzünlü atmosfere geri dönülür.[110]

69. ölçüden itibaren sol elde eşlik olmadan sağ elde onaltılık notalar çıkıcı bir melodik çizgiyle yer almaktadır. Daha sonra 73. ölçüde onaltılık nota grubu onaltılık

[110] Marjorie Hirsch, a.g.m., s. 149.

üçlemeler olarak devam etmektedir. Sol elde ise eksilmiş 7'li akor yer almaktadır. 75. ölçüden itibaren otuzikilik nota gruplarıyla hızlı bir ritmik hareket oluşmakta ve Fa diyez minörün karanlık atmosferinden Do Majöre geçiş yapılmaktadır. [111]

B kısmındaki onaltılık ve otuzikilik nota gruplarının yavaş yavaş doruk noktasını hazırladığı düşünülebilir (Şekil 31). Ritmik açıdan hızlanan yapı 85. ölçüde do minöre geçiş yapar. Sağ elde yer alan onaltılık nota grubu 87. ölçüde sol elde tekrarlanır (Şekil 32). Bu ezgi her iki elde ses açısından dengelenmelidir. Sağ elde yer alan *tril*, 89. ölçüde her iki elde de görülmektedir (Şekil 32). 90. ölçüde sol elde kısa çıkıcı kromatik diziye sağ elde onaltılık nota grubu eşlik etmektedir. 85-93. ölçülerde gördüğümüz bu ritmik yapılar 94. ölçüden itibaren mi minörde devam etmektedir.

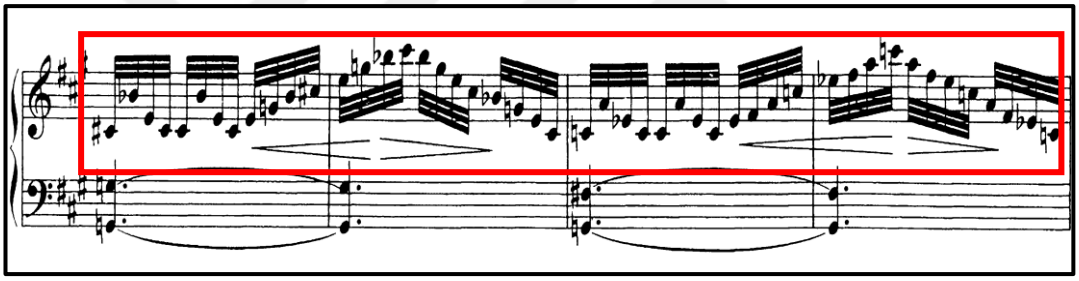

Şekil 31: Franz Schubert'in La Majör D. 959 Piyano Sonatı 2. Bölüm 77-80. Ölçüler Otuzikilik Nota Grupları

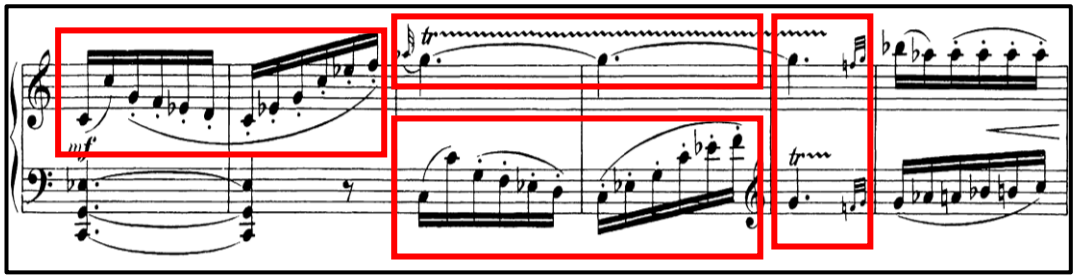

Şekil 32: Franz Schubert'in La Majör D. 959 Piyano Sonatı 2.Bölüm 85-90. Ölçüler Onaltılık Nota Grupları ve Triller

[111] Charles Fisk, *a.g.e.*, s.222.

101. ölçüden sonraki pasajda *crescendo* ile gerilim hissedilmeye başlamaktadır. 107. ölçüde Do diyez minör tonunda gelen otuzikilik pasaj bölümün doruk noktası gibi düşünülebilir. 109. ölçüde Do diyez minör dizi tonik akor çevrimleriyle birlikte çıkıcı yönde bir yükseliş görülmektedir. 116. ölçüde *p* nüansında kırık akor eşliğinde çıkıcı yönde kromatik dizi başlamaktadır. 117. ölçüde Do diyezden başlayarak oktav olarak *crescendo* nüansı ile yer almaktadır. Bu kromatik oktav dizisi kırık oktav olarak devam ederek *crescendo* nüansıyla *ffz* Do diyez minör akoruna doğru yükselmektedir.

Bu bölümün zirvesinde aşağı doğru inen Do diyez minör dizi Sol diyeze ulaştığında akorlarla birlikte bir çıkıcı hareket görülmektedir (Şekil 33).[112] 107-116. ölçülerde zirveyi hissettiren ve ilk doruk noktasını ifade eden Mi notası çıkıcı olarak hareket eden akorlarda duyulmaya devam etmektedir. Fisk'e göre oluşan bu atmosfer, dış etkenlere bağlı değil iç etkenlerle ilişkilidir. İlk bölümdeki rüyaya benzer atmosfer kâbusa ve iyi olan sağlık hastalığa dönüşmüştür. Bu kısım 122, 124, 128 ve 130. ölçülerdeki akorlarla birlikte doruk noktasına ulaşmaktadır (Şekil 34). Rüya gören birinin uykusunu bölen çığlıkları anımsatmaktadır. Bu akorlar ilk bölümün güzel anılarının tersi gibi düşünülebilir.[113]

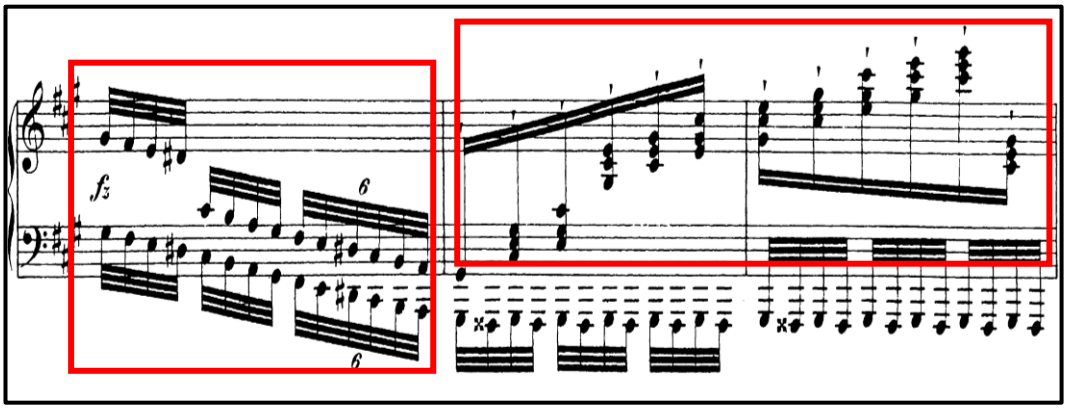

Şekil 33: Franz Schubert'in La Majör D. 959 Piyano Sonatı 2. Bölüm 108-110. Ölçüler İnici Gam ve Akorlar

[112] Charles Fisk, *a.g.e.*, s.222-223.
[113] Charles Fisk, *a.g.e.*, s.223.

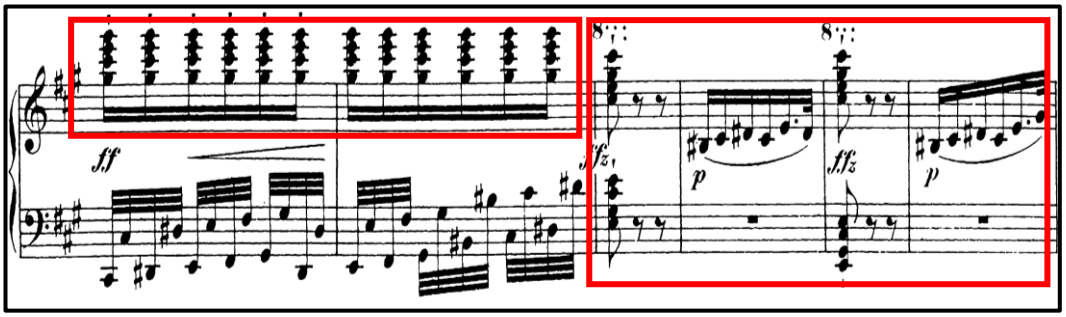

Şekil 34: Franz Schubert'in La Majör D. 959 Piyano Sonatı 2. Bölüm 120-125. Ölçüler Akorlar

Fisk'e göre 69. ölçüden sonraki ölçüler ile 3. ölçüdeki motifin birleşimini anımsatan ölçülerde akorlar üç defa daha gelmektedir.[114] Ancak bu akor dördüncü kez geldiğinde yakınma ya da haykırış yerini lirik bir ifadeye bırakır. 141. ölçüde beşinci defa geldiğinde ise sakin ve majör tonda görülmektedir (Şekil 35). Fisk, daha sonra gelen geçiş kısmını Sol bemol Majör İmpromptu'daki geçişe benzetmiş ve masumiyetin kaybından sonra iyileşme ile bağlantı kurmuştur. Ancak bu bölümde tekrar gelen Fa diyez minördeki hüzünlü tema ile iyileşme tam anlamıyla gerçekleşememiştir.[115]

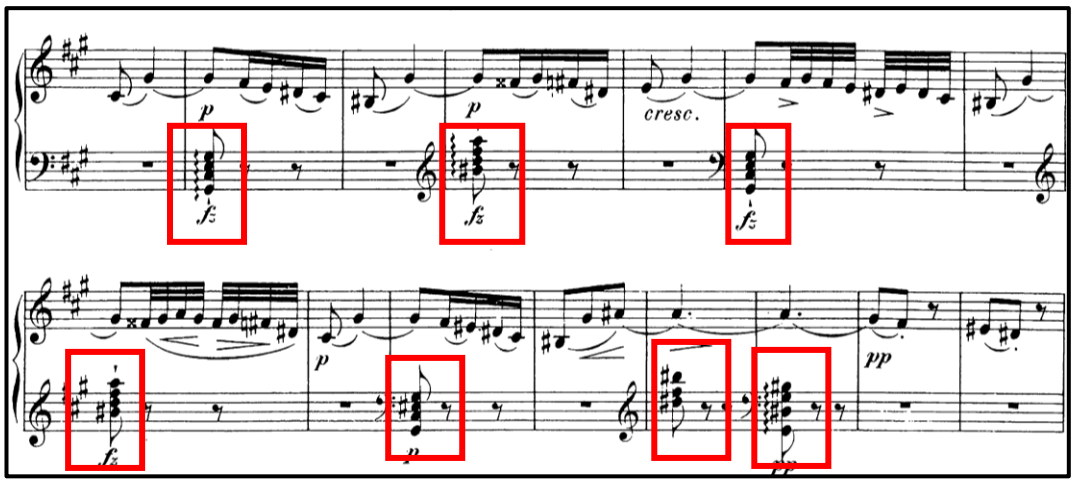

Şekil 35: Franz Schubert'in La Majör D. 959 Piyano Sonatı 2.Bölüm 132-146. Ölçüler Kırık Akorlar

[114] Charles Fisk, *a.g.e.*, s.223-225.
[115] Charles Fisk, *a.g.e.*, s.225.

122- 139. ölçülerdeki kısım Do diyez minör tonunda ilerlemektedir. 140. ölçüden sonra Do diyez Majöre geçmektedir. 157. ölçüden sonra Fa diyez minöre geçerek A' kısmına hazırlamaktadır. A' kısmı Fa diyez minör tonunda 159. ölçüde başlamaktadır. A' kısmı sağ eldeki ezgiye onaltılık üçlemelerin eklenmesiyle A kısmından farklılaşmaktadır. Bu ezgiye sol elde kırık oktavlar yerine onaltılık nota grubu eşlik etmektedir (Şekil 36).

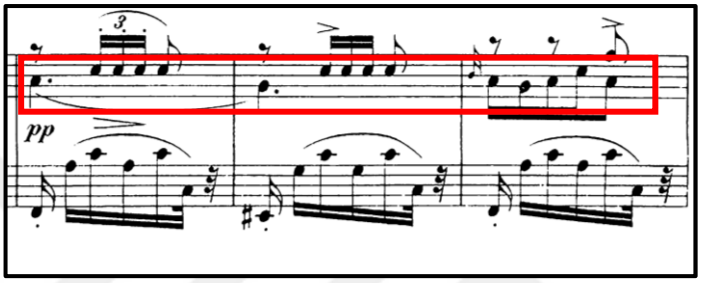

Şekil 36: Franz Schubert'in La Majör D. 959 Piyano Sonatı 2. Bölüm 159-161. Ölçüler Sağ Elde Yer Alan Ezgi

Fisk 177. ölçüdeki yalvarışa benzettiği ezgiye, kadansla birlikte sert bir yanıt geldiğini düşünmektedir. Daha sonra gelen ezgideki Sol notasıyla koda'da melodik açıdan karamsar bir atmosfer oluşturmaktadır. Koda'daki bu atmosferi kahramanın artık yalvaracak gücünün kalmamasına benzetmektedir.[116] Ardından diminuendo ile gösterilmiş kırık akorlarla (*arpeggio*) bölüm sona ermektedir (Şekil 37).

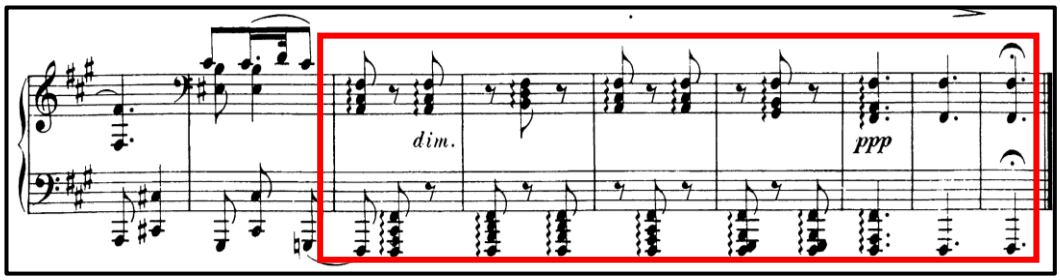

Şekil 37: Franz Schubert'in La Majör D. 959 Piyano Sonatı 2. Bölüm 194. Ölçüden Bölüm Sonuna Kadar Olan Ölçüler Kırık Akorlar

[116] Charles Fisk, *a.g.e.*, s.225.

Fisk'e göre Brendel, B kısmını bir fırtına sahnesinden ziyade Der Doppelgänger eseri ile ilişkilendirerek kişisel ve psikolojik açıdan yaklaşmıştır.[117]

Hirsch'e göre bu bölüm, Der Doppelganger ile müzikal ve duygusal açıdan benzerlikler içermektedir. Her iki eserde de tek bir yerde duygusal yoğunluk ve patlama hissedilmektedir. Genellikle Schubert'in sonatlarında öfke ya da duygusal yoğunluk Sonat Allegrosu formundaki bölümlerde yer alırken bu eserlerde Üç Kısımlı Lied formunda yer almaktadır. Armonik açıdan durağan bir şekilde başlar ve duygusal zirve kromatik yapıyla gerçekleşmektedir.[118] Der Doppelganger'da, 1-24. ölçülerde Si minörde tonikten Dominanta doğru hareket eden akorlarda durağan bir armonik yapı vardır (Şekil 38). Sonatın ikinci bölümünde de 19-26. ölçüler ve 51-58. ölçüler arasında La Majöre yönelse de Fa diyez minör hâkimdir. Benzer bir armonik durağanlık burada da vardır.[119] Her iki eser tür bakımından farklılık göstermektedir.[120]

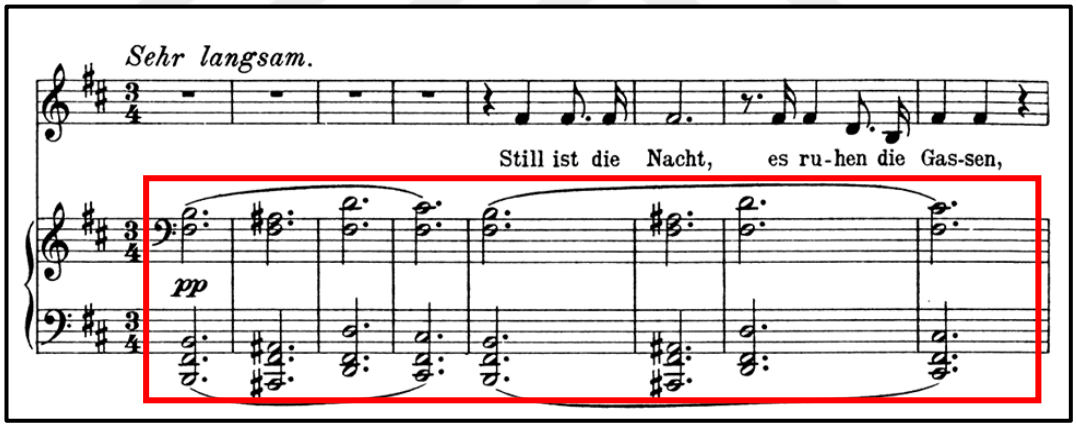

Şekil 38: Franz Schubert'in Schwanengesang D. 957 Şarkı Döngüsünden Der Doppelganger 1-8. Ölçüler Piyano Partisindeki Akor Yürüyüşü [121]

[117] Charles Fisk, *a.g.e.*, s.222.
[118] Marjorie Hirsch, a.g.m., s. 151.
[119] Marjorie Hirsch, a.g.m., s. 152.
[120] Marjorie Hirsch, a.g.m., s. 150.
[121] "Schubert Album Samlung der Lieder für eine Singstimme mit Pianofortebegleitung von Franz Schubert" https://vmirror.imslp.org/files/imglnks/usimg/9/9a/IMSLP893616-PMLP2204-schubert_schwanengesang.pdf. (E.T. 06.05.2025).
(E.T. 06.05.2025). Tezde bu eserler ilgili bütün nota örnekleri bu basımdan alınmıştır.

Bu bölüme teknik açıdan baktığımızda kırık oktav (Şekil 39, 40, 41, 43), oktav (Şekil 41, 42, 43) akor (Şekil 41, 42), kırık akor (Şekil 44) ve gam (Şekil 45, 46) tekniklerinin kullanıldığı görülmektedir. Ayrıca süslemeler (Şekil 47, 48) de kullanılmıştır. Aşağıda bu teknikler ile ilgili örnekler verilmiştir.

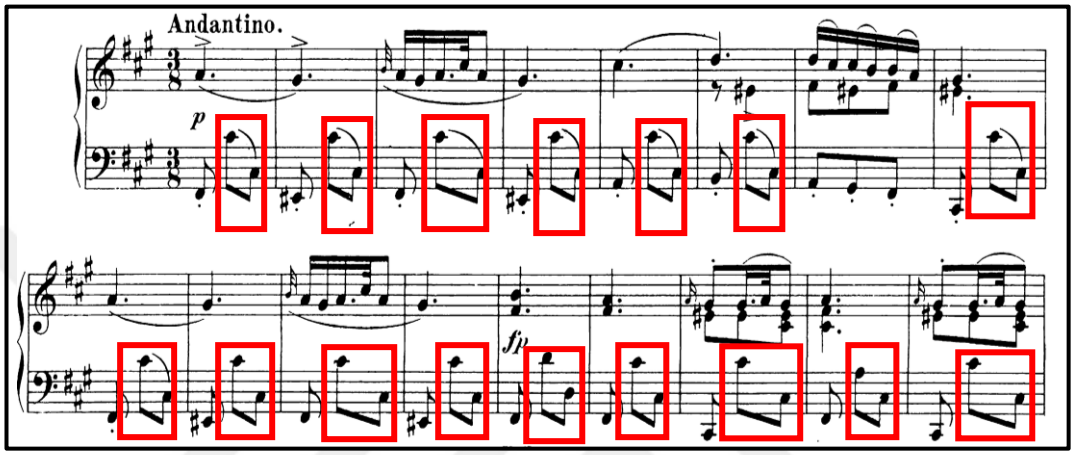

Şekil 39: Franz Schubert'in La Majör D. 959 Piyano Sonatı 2. Bölüm 1-17. Ölçüler Kırık Oktavlar

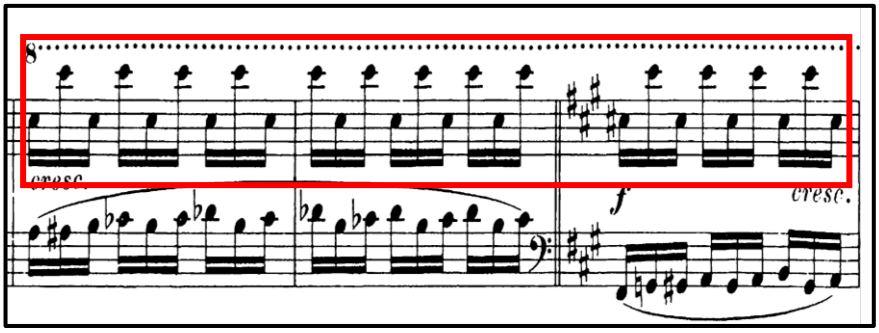

Şekil 40: Franz Schubert'in La Majör D. 959 Piyano Sonatı 2. Bölüm 101-103. Ölçüler Kırık Oktavlar

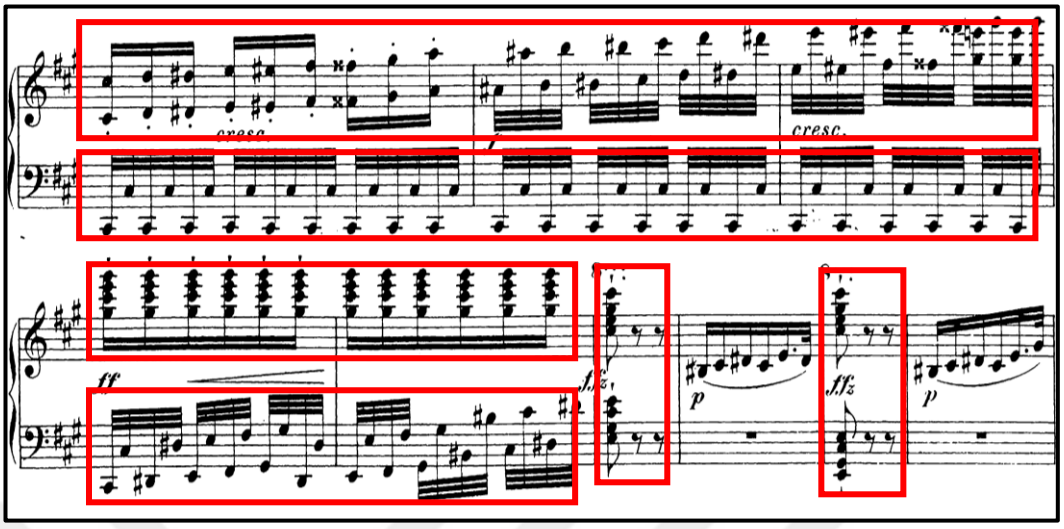

Şekil 41: Franz Schubert'in La Majör D. 959 Piyano Sonatı 2. Bölüm 117-125. Ölçüler Oktav, Kırık Oktav ve Akorlar

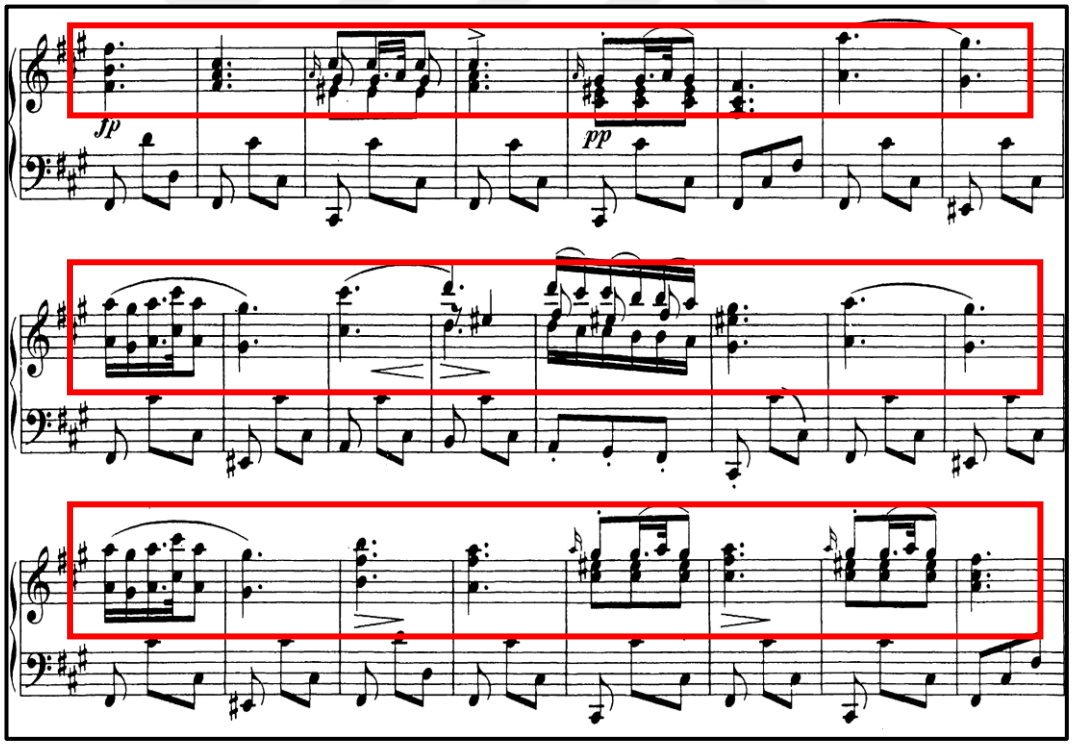

Şekil 42: Franz Schubert'in La Majör D. 959 Piyano Sonatı 2. Bölüm 27-50. Ölçüler Oktav ve Akorlar

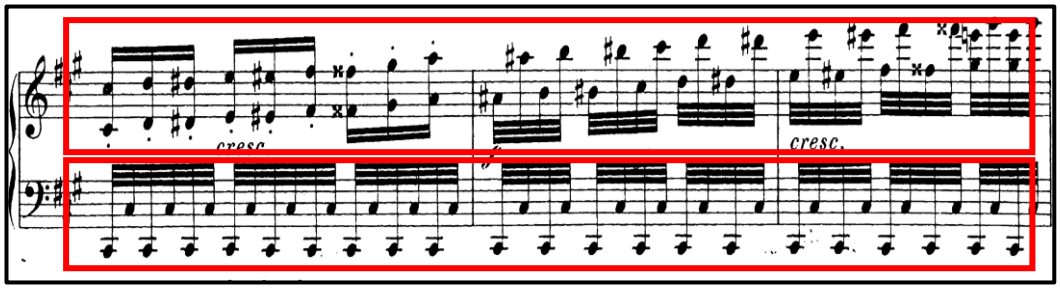

Şekil 43: Franz Schubert'in La Majör D. 959 Piyano Sonatı 2. Bölüm 117-119. Ölçüler Oktav ve Kırık Oktavlar

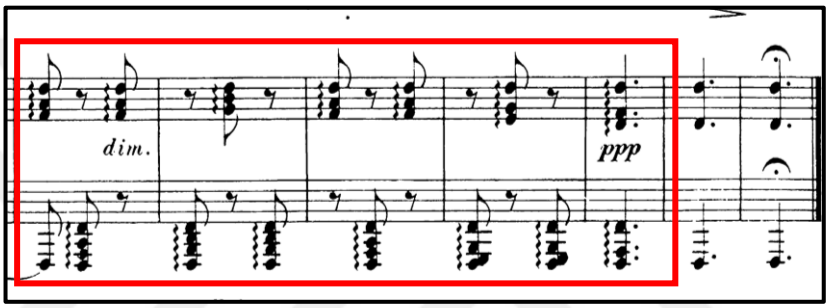

Şekil 44: Franz Schubert'in La Majör D. 959 Piyano Sonatı 2. Bölüm 196. Ölçüden Bölüm Sonuna Kadar Olan Ölçüler Kırık Akorlar

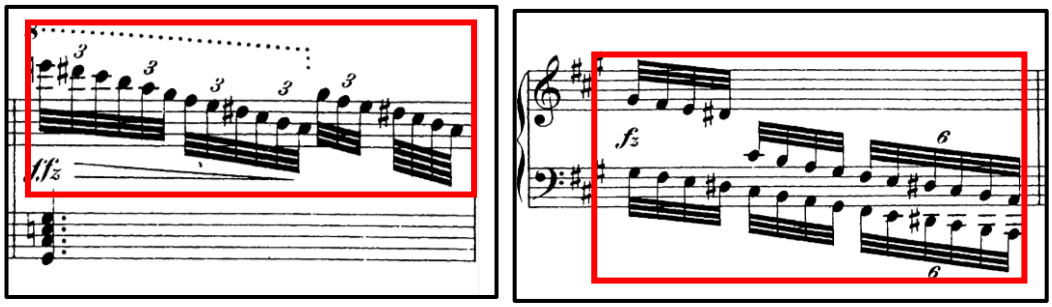

Şekil 45: Franz Schubert'in La Majör D. 959 Piyano Sonatı 2. Bölüm 107-108. Ölçüler İnici Gam

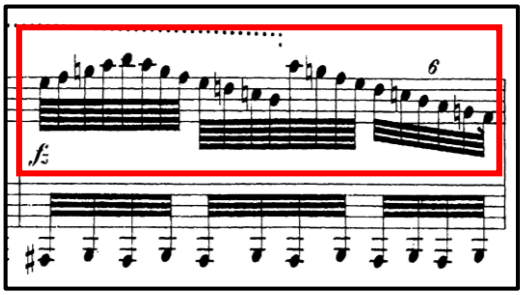

Şekil 46: Franz Schubert'in La Majör D. 959 Piyano Sonatı 2. Bölüm 113. Ölçü Gam

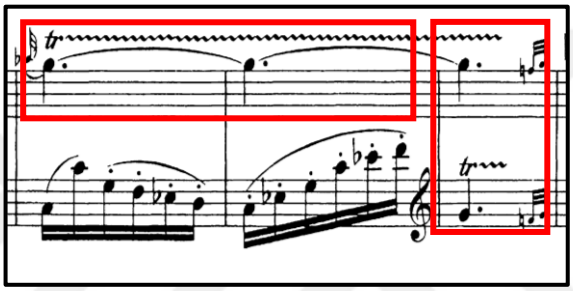

Şekil 47: Franz Schubert'in La Majör D. 959 Piyano Sonatı 2. Bölüm 87-89. Ölçüler Triller

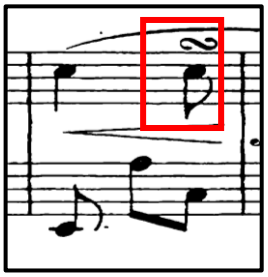

Şekil 48: Franz Schubert'in La Majör D. 959 Piyano Sonatı 2. Bölüm 23.Ölçüdeki Grupetto

3.4.3. Franz Schubert'in La Majör D. 959 Piyano Sonatı'nın Üçüncü Bölümü

Üçüncü bölüm Scherzo, *Allegro Vivace* tempoda, 3/4 ölçü biriminde yazılmıştır. Birinci bölümde olduğu gibi La Majör tonundadır. Neşeli ve enerjik ezgisiyle Scherzo karakteri hissedilmektedir.

Fisk'e göre Scherzo, Schubert'in müziği yarı doğaçlama tarzında ilerlemesi ve bununla birlikte daha önceki malzemelerden türetilen çeşitli zengin bir döngüsellik içermesi gibi Schubert'in farklı yönlerini barındırır.[122] Daha önce sunduğu tematik fikirleri yeni bir fikir olarak geliştirip sunmaktadır. Kinderman'a göre ikinci bölümün sonundaki kırık akorlar bu bölümde farklı bir atmosferde kullanılmıştır.[123]

İkinci bölümün sonunda gördüğümüz kırık akorlar bu bölümde de karşımıza çıkmaktadır (Şekil 49). A temasında *p* nüansı gibi yumuşak dinamikler yer almaktadır. 1. ölçüden itibaren inici ve çıkıcı T-D akor yürüyüşü, 5. ölçüde ise Tonik akorun ikinci çevrimiyle bir oktav üstte akor yürüyüşü ile yapı devam etmektedir (Şekil 50).

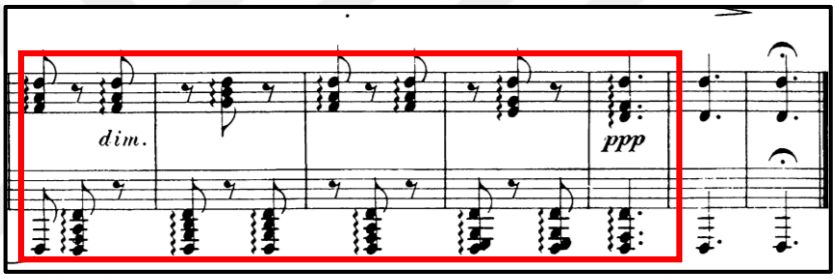

Şekil 49: Franz Schubert'in La Majör D. 959 Piyano Sonatı 2. Bölüm 196. Ölçüden Bölüm Sonuna Kadar Olan Ölçüler Kırık Akorlar

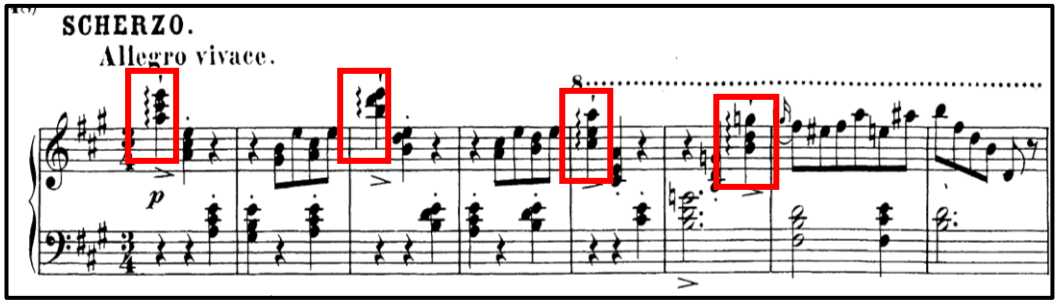

Şekil 50: Franz Schubert'in La Majör D. 959 Piyano Sonatı 3. Bölüm 1-8. Ölçüler Kırık Akorlar

B kısmında *p* nüansı dışında *f* ve *ff* gibi yüksek dinamikler görülmektedir. 17. ölçüde c1 cümlesindeki ezgi ünison olarak iki el birlikte *f* nüansında yer almaktadır.

[122] Charles Fisk, *a.g.e.*, s. 225-226.
[123] William Kinderman, a.g.m., s.163.

Bu ezgi 22. ölçüde c2 cümlesinde 4. oktavda sol elde dörtlük notalarla ve 26. ölçüde c3 cümlesinde de 5. oktavdadır (Şekil 51). c3 cümlesinde 31. ölçüdeki motif *decrescendo* ile birlikte iki kez daha tekrar etmektedir. 34. ölçüde ise *subito ff* ile gelen Do diyez minör tonundaki seri kendini göstermektedir. 48. ölçüde La Majör tonuna geçiş yapılarak A' kısmına hazırladığı düşünülebilir.

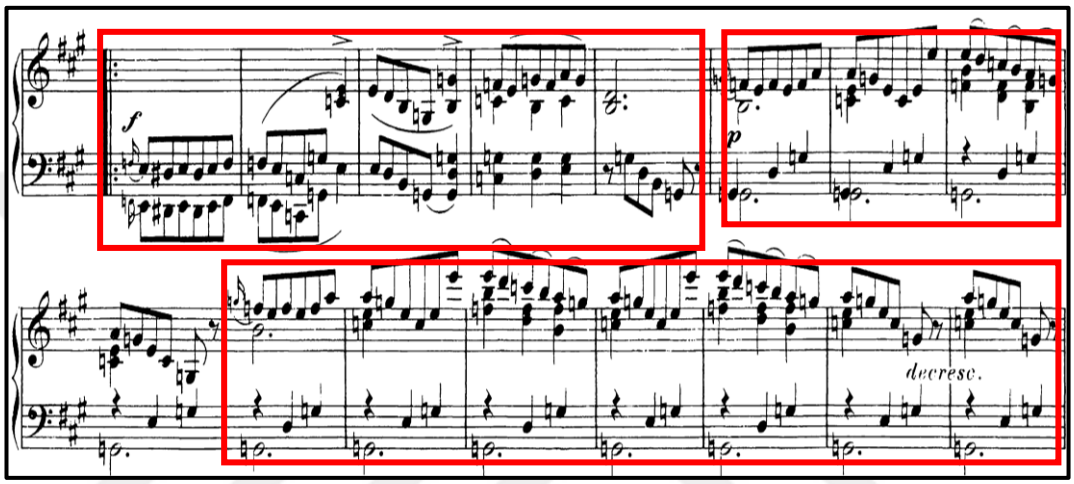

Şekil 51: Franz Schubert'in La Majör D. 959 Piyano Sonatı 3. Bölüm 17-32. Ölçüler

A kısmındaki ilk ölçülerde rastladığımız kırık akorlar 50. ölçüde tekrar karşımıza çıkmaktadır. A' kısmında ise 70. ölçüden itibaren çevrim akor arpejlerinin eklenmesiyle birlikte A kısmından farklılık göstermektedir. 70-73. ölçülerde yer alan yapı 74. ölçüden itibaren bir oktav aşağıda tekrar etmektedir. İnici çevrim arpejlerle Scherzo sona erer (Şekil 52) .

Tablo 3: Franz Schubert La Majör D. 959 Piyano Sonatı 3. Bölüm Form Şeması

Scherzo								**Trio**						
1 **A** I I			17 **B** III III				50 **A'** I I			80 **C** I I		88 **D** I I		50 **E** I I		
1	9 :		:17	22	26	38	50	58	70 :	80	84	88	92	102	106 :	110
a1	b1		c1	c2	c3	**Köprü**	a2	b2	**Koda**	d1	d2	e	**Köprü**	f1	f2	**Koda**

Scherzo da Capo

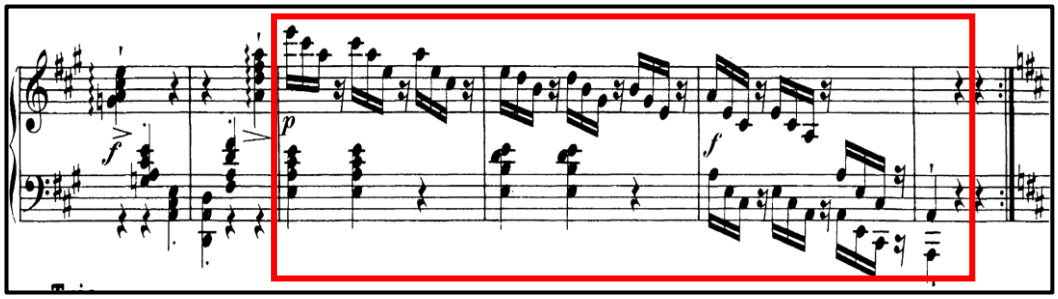

Şekil 52: Franz Schubert'in La Majör D. 959 Piyano Sonatı 3. Bölüm 74-79. Ölçüler Kırık Akor Arpejler

80. ölçüde başlayan Trio bölmesi, *un poco piu lento* tempoda, 3/4'lük ölçü biriminde yazılmıştır. Re Majör tonundadır. Çapraz el tekniği ile birlikte akor yürüyüşleri yer almaktadır. 82. ölçüde d1 cümlesinde sol elde yer alan çıkıcı sekizlik nota grupları 83. ölçüde inici olarak bas seslerde görülmektedir. 102-105. ölçülerdeki f1 cümlesi, 106. ölçüden itibaren f2 cümlesinde *decrescendo* ile bir oktav üstte tekrar edilmektedir. 113. ölçüden sonra *Scherzo da Capo* ile *Scherzo*'ya geri dönülerek bölüm sona erer.

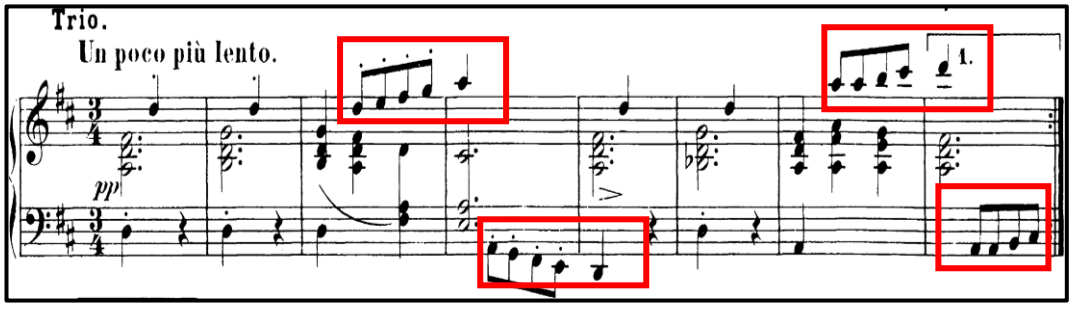

Şekil 53: Franz Schubert'in La Majör D. 959 Piyano Sonatı 3. Bölüm 80-87. Ölçüler Sekizlik Nota Grupları

Bu bölümde kullanılan teknikler arasında kırık akor (Şekil 54, 55), akor (Şekil 54, 55), arpej (Şekil 55) ve çapraz el tekniği (Şekil 56) yer almaktadır. Aşağıda bu teknikler ile ilgili örnekler aşağıda verilmiştir.

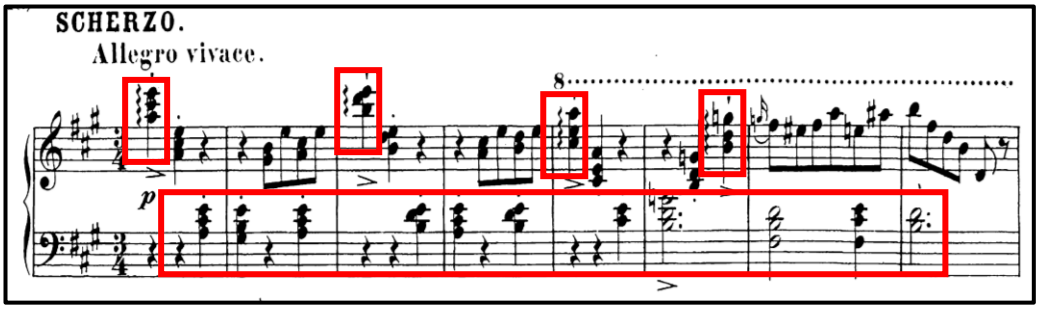

Şekil 54: Franz Schubert'in La Majör D. 959 Piyano Sonatı 3. Bölüm 1-8.Ölçüler Kırık Akor ve Akorlar

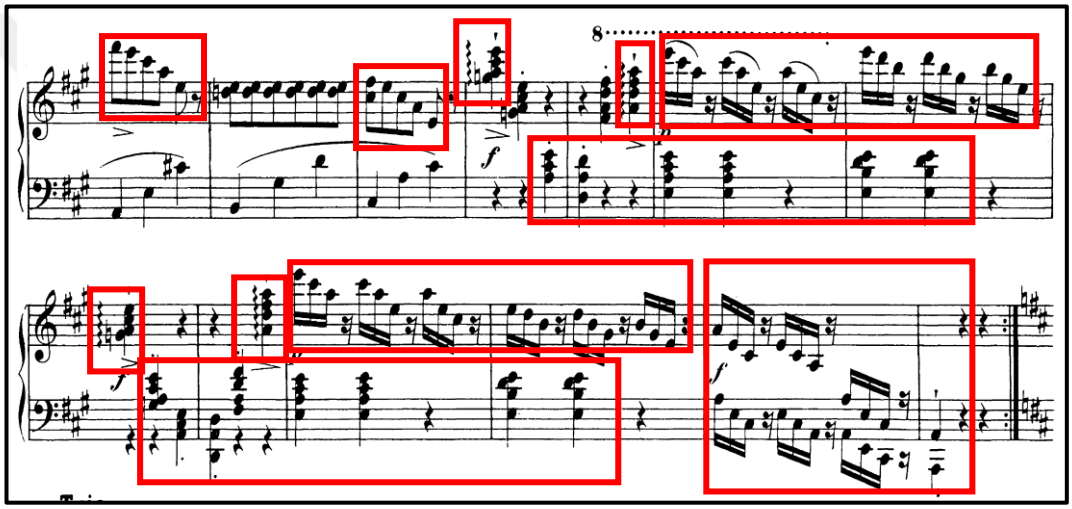

Şekil 55: Franz Schubert'in La Majör D. 959 Piyano Sonatı 3. Bölüm 67-79.Ölçüler Kırık Akor, Akor ve Arpejler

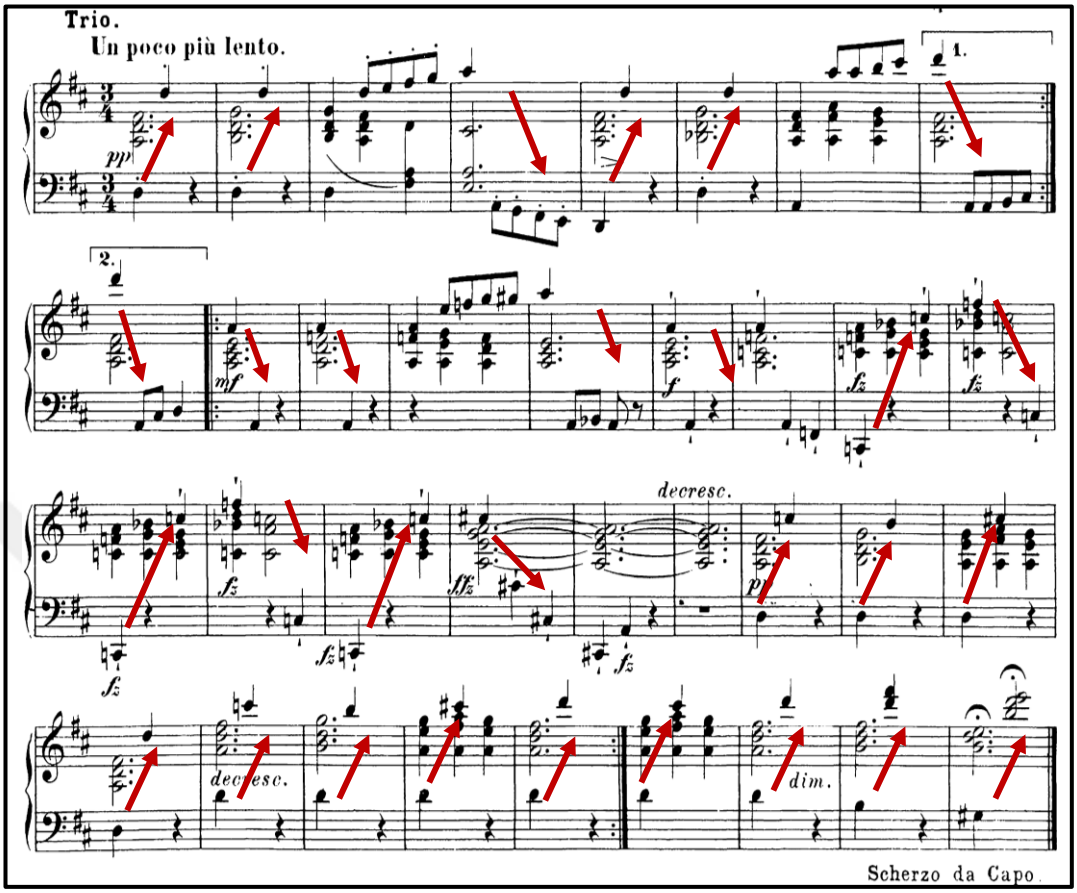

Şekil 56: Franz Schubert'in La Majör D. 959 Piyano Sonatı 3. Bölüm 80-113. Ölçüler Çapraz El Tekniği

3.4.4. Franz Schubert'in La Majör D. 959 Piyano Sonatı'nın Dördüncü Bölümü

Sonatın son bölümü Rondo-sonat formunda, *Allegretto* tempodadır. 4/4'lük ölçü biriminde ve La Majör tonunda yazılmıştır. Sonatın birinci bölümü gibi uzun bir bölümdür. Bölüm boyunca çeşitli ritmik yapılar ve modülasyonlarla birlikte lirik bir tema hissedilir.

Fisk'e göre Schubert'in 1817 yılında bestelediği La minör Sonat D. 537 *Allegretto quasi Andantino* bölümünün temasıyla bu bölümün teması benzerlikler göstermektedir.[124]

Dördüncü bölüm ile La minör D. 537 Piyano Sonatı'nın ikinci bölümünü karşılaştırdığımızda La minör Piyano Sonatı'nın ikinci bölümü daha kısadır. La Majör Piyano Sonatı'nın dördüncü bölümü Rondo-Sonat (büyük rondo) formundayken La minör Piyano Sonatı'nın ikinci bölümü ise küçük rondo formunda yazılmıştır. La Majör Piyano Sonatı'nın dördüncü bölümü büyük rondo olduğu için temalar daha geniştir ve tonal açıdan baktığımızda ise La minör sonata göre daha fazla ton değişimi içermektedir. La Majör Piyano Sonatı'nda A temaları her gelişinde birbirinden farklı uzunluklarda tekrar etmektedir. C teması Sonat Allegro formunun gelişme kısmında olduğu gibi A ve B temasındaki fikirlerden yola çıkarak geliştirilmiştir. Ayrıca Koda'da *presto* ile gösterilmiş tempo değişimi de dikkati çekmektedir.

Her iki sonatta da A temaları her gelişinde sol el eşliğinde ritimsel farklılıklar içermektedir. La minör sonatta A temaları sol elde sekizlik, onaltılık ve sekizlik-onaltılık nota grupları şeklinde görülmektedir (Şekil 58, 60, 62) . La Majör sonatta ise A temaları sol el eşliğinde sekizlik ve üçleme nota gruplarıyla farklı şekillerde tekrar etmektedir (Şekil 57, 59, 61).

[124] Charles Fisk, *a.g.e.*, s. 204.

Tablo 4: Franz Schubert'in La Majör D. 959 Piyano Sonatı 4. Bölüm Form Şeması

1 **A**									46 **B**												
I								II	V												V
1	5	9	17	21	25	35	41	45	46	51	56	61	67	71	79	84	88	90	96	106	116
a1	a2	b1	a3	a4	b2	c1	d1	**Köprü**	e1	e2	e3	f1	e4	e5	e6	g1	**Köprü**	h1	i1	j1	**Köprü**

126 **A’** I			I	146 **C** I										III
126	130	134	142	146	153	160	164	168	173	179	186	193	200	211
a5	a6	b3	a7	k1	k2	l1	l2	m1	m2	n1	n2	o1	o2	**Köprü**

221 **A’’** I V							258 **B’** I I										
221	225	229	237	247	253	257	258	263	268	273	279	283	291	296	300	302	308	318
a8	a9	b4	b5	c2	d2	**Köprü**	e7	e8	e9	f2	e10	e11	e12	g2	**Köprü**	h2	i2	j2

<table>
<tr><td colspan="4">328
A’’’

I I</td><td>349
KODA</td></tr>
<tr><td>328

a1</td><td>333

a10</td><td>337

b6</td><td>344

b7</td><td></td></tr>
</table>

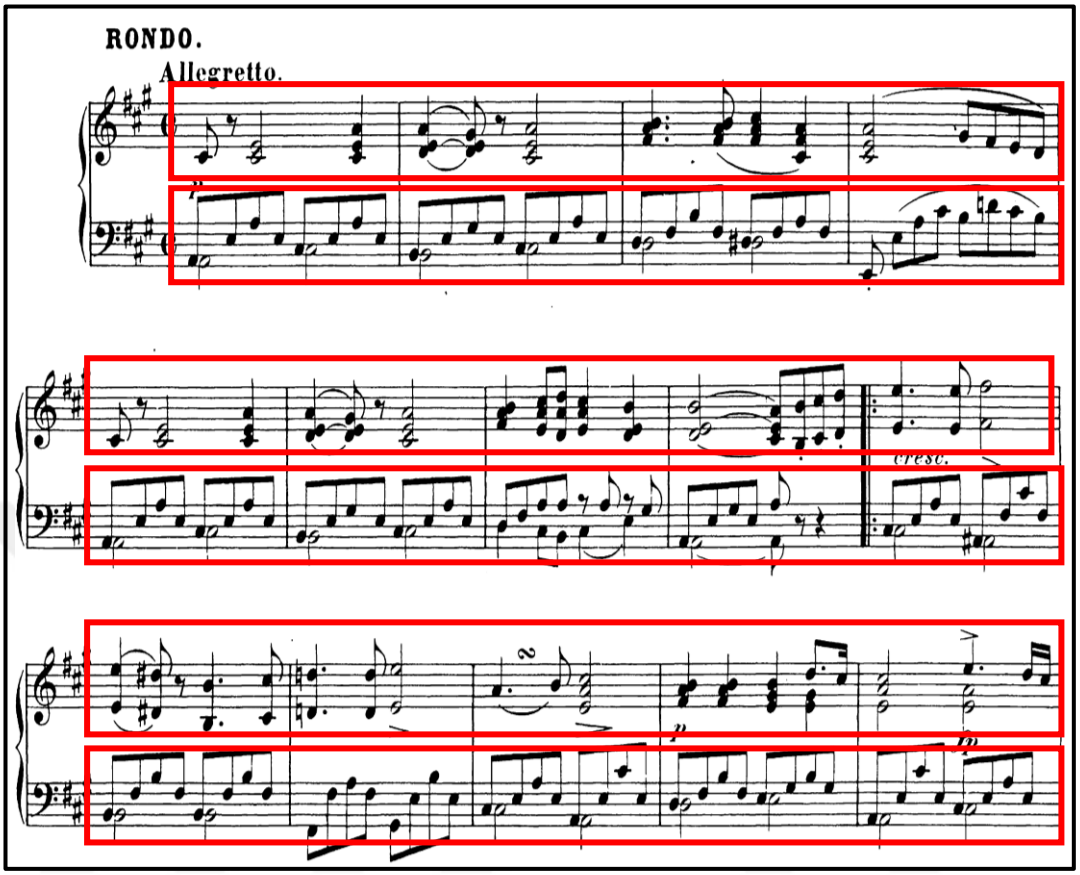

Şekil 57: Franz Schubert'in La Majör D. 959 Piyano Sonatı 4. Bölüm 1-14. Ölçüler Sağ Elde Yer Alan Ezgi ve Sol Elde Sekizlik Nota Grupları

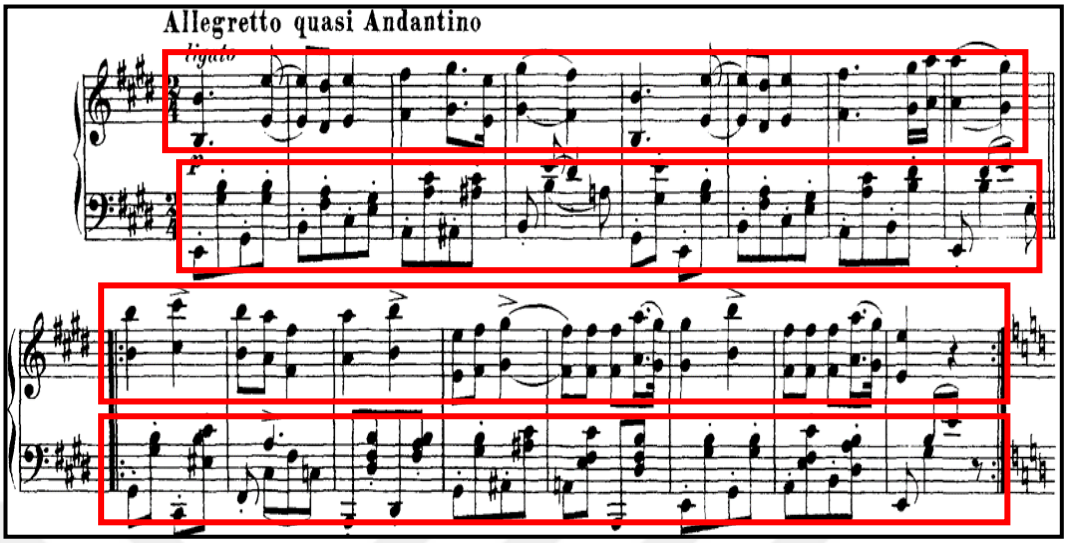

Şekil 58: Franz Schubert'in La Minör D.537 Piyano Sonatı 2. Bölüm 1-16. Ölçüler Sağ Elde Ezgi ve Sol Elde Sekizlik Nota Grupları [125]

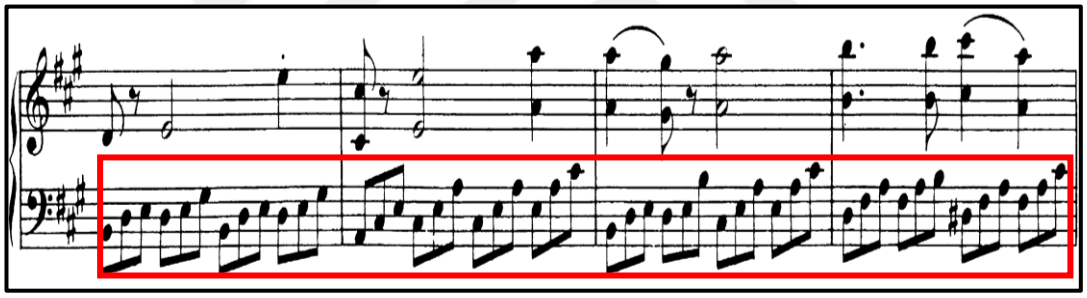

Şekil 59: Franz Schubert'in La Majör D. 959 Piyano Sonatı 4. Bölüm 125-128. Ölçüler Üçleme Nota Grupları

[125] "Sonate (in A moll) für das Pianoforte componirt von Franz Schubert" https://s9.imslp.org/files/imglnks/usimg/d/d1/IMSLP55369-PMLP02032-Schubert_Werke_Breitkopf_Serie_10_No_98_Op_164.pdf. (E.T. 06.05.2025). Tezde bu eserle ilgili bütün nota örnekleri bu basımdan alınmıştır.

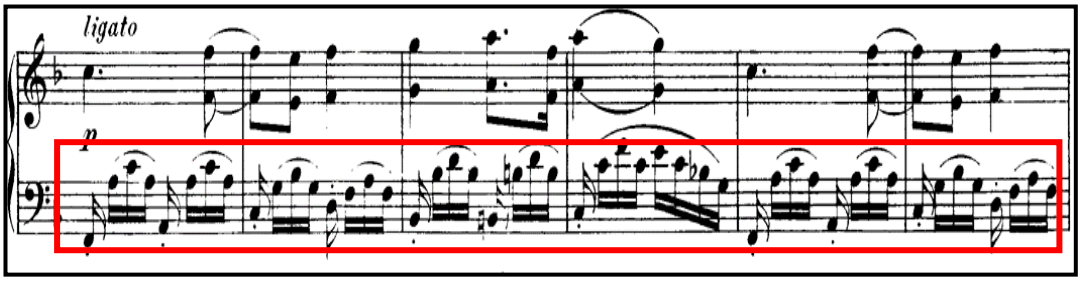

Şekil 60: Franz Schubert'in La Minör D. 537 Piyano Sonatı 2. Bölüm 43-48. Ölçüler Onaltılık Nota Grupları

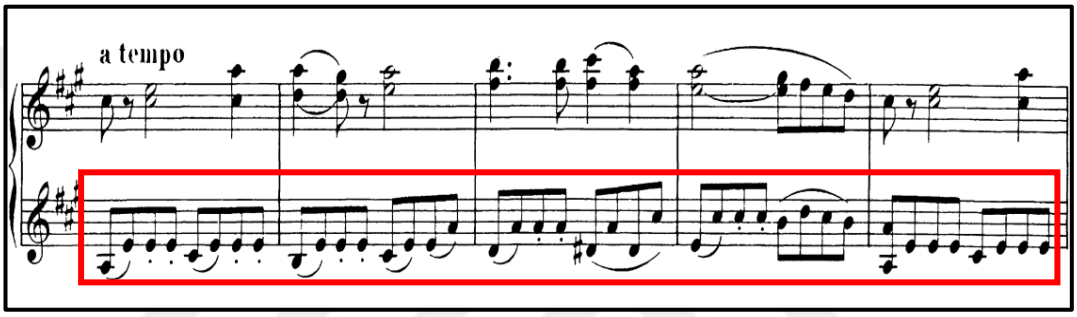

Şekil 61: Franz Schubert'in La Majör D. 959 Piyano Sonatı 4. Bölüm 221- 225. Ölçüler Sekizlik Nota Grupları

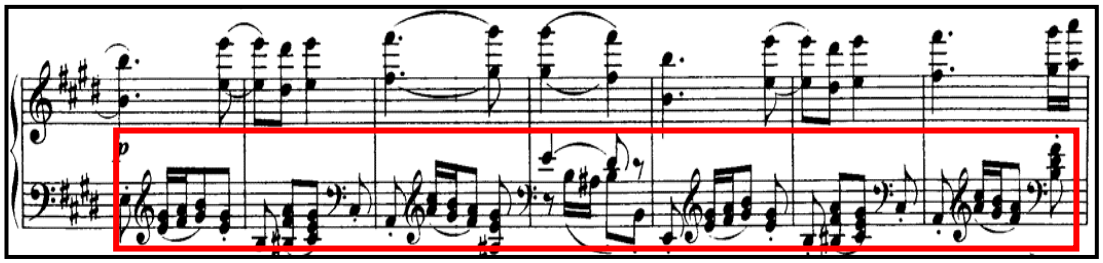

Şekil 62: Franz Schubert'in La Minör D. 537 Piyano Sonatı 2. Bölüm 117-123. Ölçüler Sekizlik ve Onaltılık Nota Grupları

La Majör D. 959 piyano sonatının dördüncü bölümünün A teması *p* nüansında sol elde sekizlik notalar eşliğinde başlamaktadır. Sakin ve lirizm dolu bir atmosfer oluşmaktadır. 17-35. ölçüler arasında ana temadaki ezginin sol elde ve sağ elde üçlemeler eşliğinde yer alması Beethoven'in Op. 31 No. 1 Sol Majör Piyano Sonatı'nın Rondo bölümü ile gösterdiği benzerlikler arasında düşünülebilir. (Şekil 63 ve 64).[126]

[126] Philip Radcliffe, *a.g.e.*, s. 6.

Sol eldeki bu ezginin duyurulması için sağ eldeki üçlemeler ile ses dengesi sağlanmalıdır.

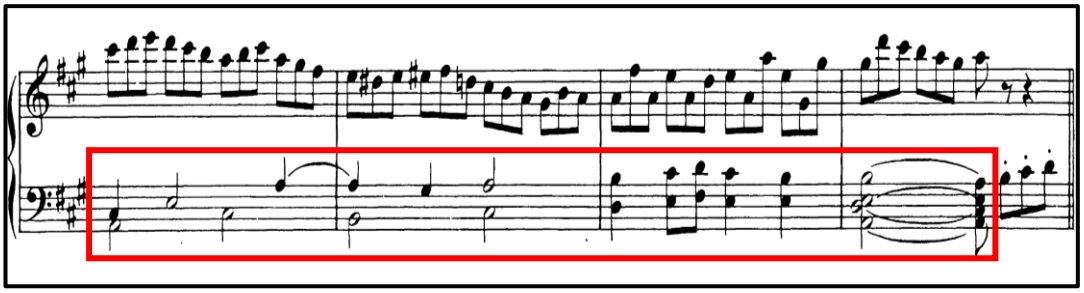

Şekil 63: Franz Schubert'in La Majör D. 959 Piyano Sonatı 4. Bölüm 21-24. Ölçüler Sol Elde Yer Alan Ezgi

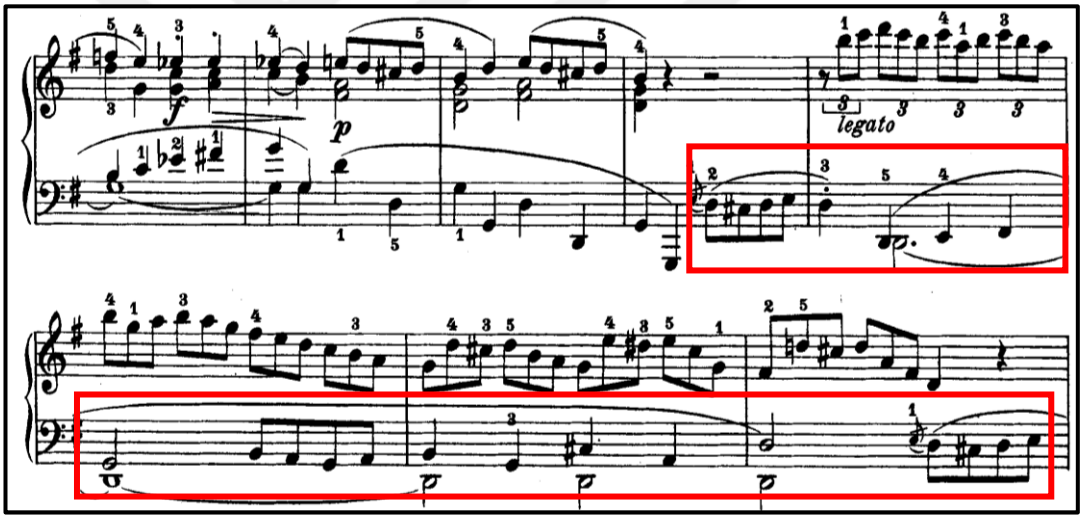

Şekil 64: Ludwig van Beethoven'ın Piyano Sonatı Op. 31 No. 1 Üçüncü Bölüm 13-20. Ölçüler Sol Elde Yer Alan Ezgi [127]

34. ölçüden sonra La Majör tonu Mi Majöre evrilmektedir. Modülasyon 40. ölçüden sonra ise Si Majörde devam etmektedir. 41. ölçüdeki akorlar çıkıcı, üçlemeler ise inicidir. Bu akor ve üçlemeler sağ ve sol elde değişerek 45. ölçüye kadar ilerlemektedir (Şekil 65).

[127] "Sonate Op. 31 No.1 Ludwig van Beethoven" https://vmirror.imslp.org/files/imglnks/usimg/2/29/IMSLP05542-Btsn31_1.pdf. (E.T. 09.06.2025). Tezde bu eserle ilgili bütün nota örnekleri bu basımdan alınmıştır. (E.T. 09.06.2025).

B temasında sol elde üçleme ritmindeki eşlik ile sağ elde ezgiden oluşan yapı hâkimdir. 46. ölçüden sonra Mi Majöre 52. ölçüden sonra Fa diyez minöre geçilmektedir. A temasında görüldüğü gibi 56. ölçüde de ezgi sol elde tekrar etmektedir. 61-67. ölçüler arasında akor yürüyüşleri ile üçleme ritmindeki nota grupları yer almaktadır. 67. ölçüden itibaren tekrar B temasındaki ezgi modülasyonlarla sağ elde devam etmektedir.

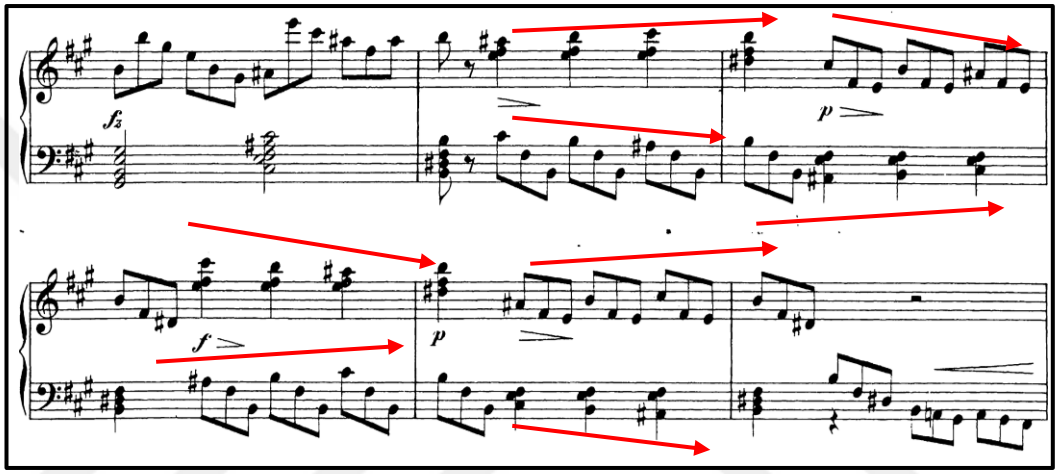

Şekil 65: Franz Schubert'in La Majör D. 959 Piyano Sonatı 4. Bölüm 40-45. Ölçüler İnici- Çıkıcı Akor ve Üçlemeler

87. ölçüye kadar Re Majör ve Mi Majör ton değişimleri görülmektedir. 92. ölçüden itibaren Do Majörde devam etmektedir. 102. ölçüde sağ elde üçleme ritmindeki kromatik oktav dizisi ile Mi Majöre geçişi hazırlamaktadır.106-116. ölçüler arasında akor ve arpejler sağ ve sol elde ilerlemektedir. 117-125. ölçüler arasında yer alan köprüdeki sekizlik notalar A temasını hazırlamaktadır.

126. ölçüde A' teması oktav olarak yer alırken sol elde üçleme ritminden oluşan nota grubu görülmektedir (Şekil 66). A temasına göre daha kısadır. 142-145. ölçülerde La minöre geçiş yapılarak C temasını hazırlamaktadır. 146. ölçüde başlayan C temasında kendi içinde A ve B temalarından motifler içerdiği düşünülebilir. 146-178. ölçüler A temasını, 179-210. ölçülerde üçlemelerden oluşan eşlik ve ezgi yapısıyla da B temasını anımsatmaktadır (Şekil 67, 68, 69, 70).

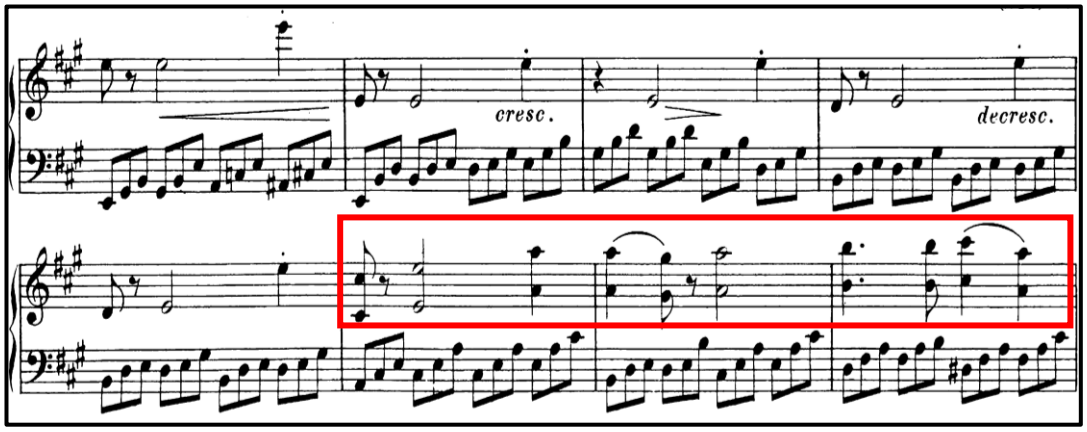

Şekil 66: Franz Schubert'in La Majör D. 959 Piyano Sonatı 4. Bölüm 121-128. Ölçüler Oktav Olarak Yer Alan Ezgi

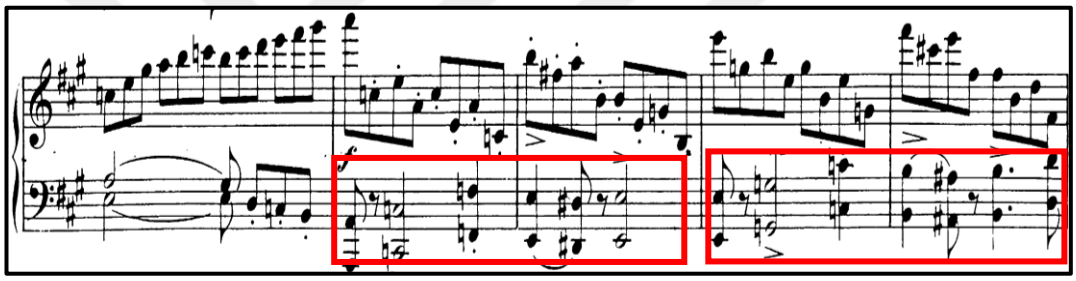

Şekil 67: Franz Schubert'in La Majör D. 959 Piyano Sonatı 4. Bölüm 145-149. Ölçüler Sol Eldeki Motif

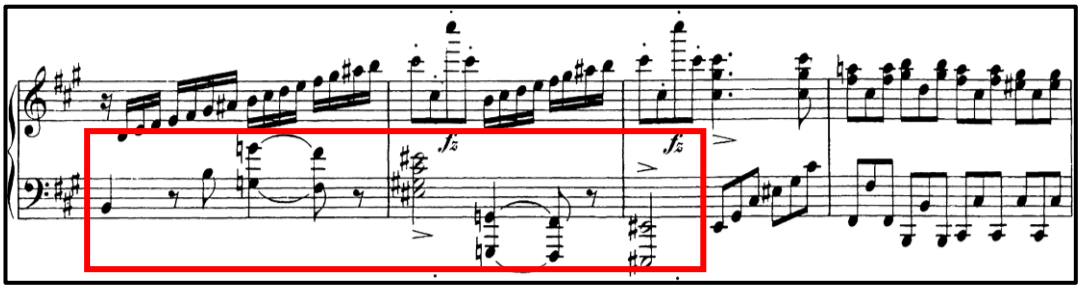

Şekil 68: Franz Schubert'in La Majör D. 959 Piyano Sonatı 4. Bölüm 160-163. Ölçüler Sol Eldeki Motif

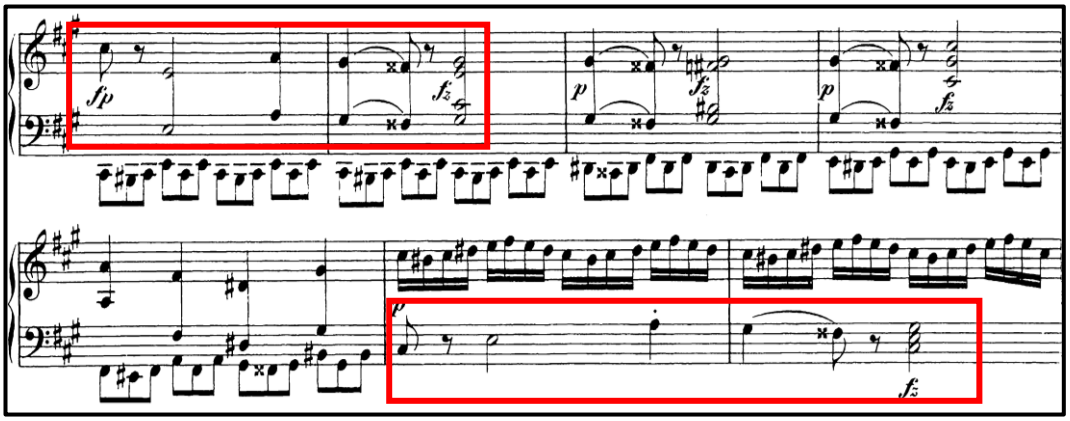

Şekil 69: Franz Schubert'in La Majör D. 959 Piyano Sonatı 4. Bölüm 168-174. Ölçüler Sağ ve Sol Eldeki Motifler

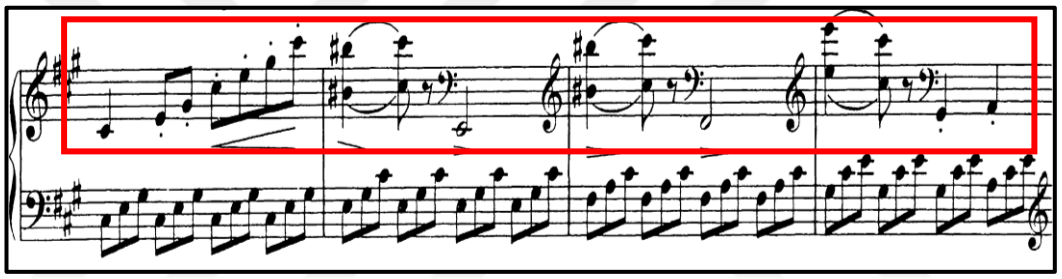

Şekil 70: Franz Schubert'in La Majör D. 959 Piyano Sonatı 4. Bölüm 179-182. Ölçüler Sağ Eldeki Motif

A temasının 1 ve 2. ölçülerindeki motifi çeşitli şekillerde geliştirilerek C temasında kullanılmıştır. Örneğin 146-159. ölçülerde sol elde oktavlardan oluşmaktadır. 153. ölçüden sonra bu motif sağ elde devam etmektedir. 160-167. ölçülerde bu motif daha da küçülmekte ve sağ ele onaltılık nota grubu eklenmektedir. 168-178. ölçülerde ise sağ eldeki bu motif üçlemeler eşliğiyle, 173. ölçüde ise onaltılık nota grubu eşliğiyle görülmektedir. 179. ölçüde do diyez minör tonuna geçiş yapılarak B temasındaki üçleme nota gubu eşliği ve ezgi yapısı tekrarlamaktadır. Bu yapı çapraz el tekniğinin de eklenmesiyle 210. ölçüye kadar devam etmektedir. Ardından 211. ölçüden sonra görülen köprü A temasına geçişi hazırlamaktadır (Şekil 71).

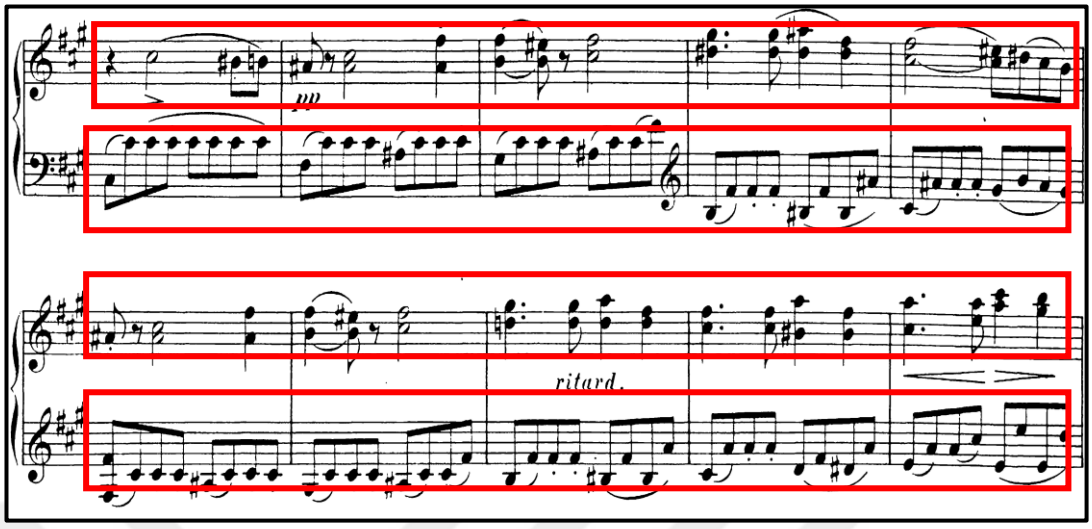

Şekil 71: Franz Schubert'in La Majör D. 959 Piyano Sonatı 4. Bölüm 211-220. Ölçüler Ritmik Yapı

221. ölçüde başlayan A'' teması A temasındaki ezgiyi bir oktav üstte tekrarlamakta ve sol elde ise sekizlik nota grupları eşlik etmektedir (Şekil 72). Diğer A temaları gibi A'' temasında da sol el eşliği ritmik açısından farklılık göstermektedir. A temasındaki köprüde kullanılan ritmik yapı A'' temasındaki köprüde tekrar etmektedir. 247. ölçüden itibaren gelen bu köprü ton değişimi ile B' temasını hazırlamaktadır.

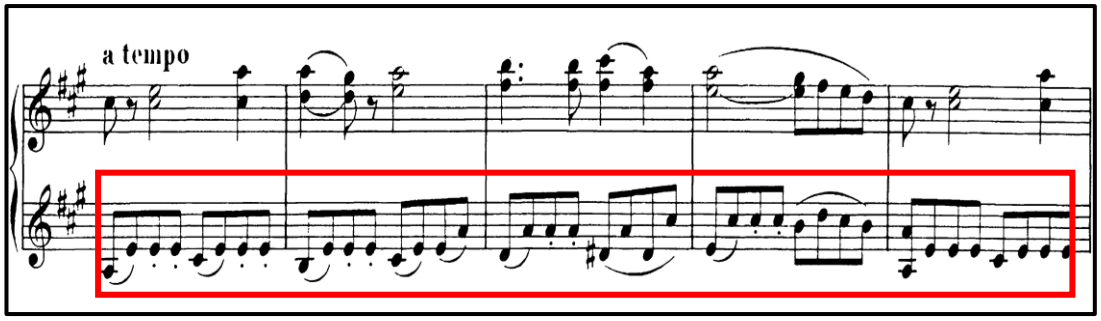

Şekil 72: Franz Schubert'in La Majör D. 959 Piyano Sonatı 4. Bölüm 221-225. Ölçüler Sekizlik Nota Grupları

258-327. ölçüler arasında B' teması diğer B temasında olduğu gibi ezgi ve üçleme eşlikli yapısıyla tekrar karşımıza çıkmaktadır. B' teması kullanılan modülasyon değişimlerle birlikte B temasından ayrılmaktadır. B' teması 258. ölçüde

La Majör tonunda başlamaktadır. 273. ölçüden sonra Re Majörde akor ve arpejler gelmektedir. 304. ölçüden sonra Fa Majör tonuna modülasyon yapılmaktadır. 316. ölçüde ise La Majör arpejlerinin sonunda T6/4-D akor geçişi ile tema sona ermektedir. Ardından 327. ölçüde bir ölçülük sus ile sessizlik oluşmaktadır. Akor ve arpejlerden sonra gelen *puandorg* ile gösterilmiş bu sus tamamlanmamış ya da yarıda bırakılmış hissi uyandırmaktadır (Şekil 73).

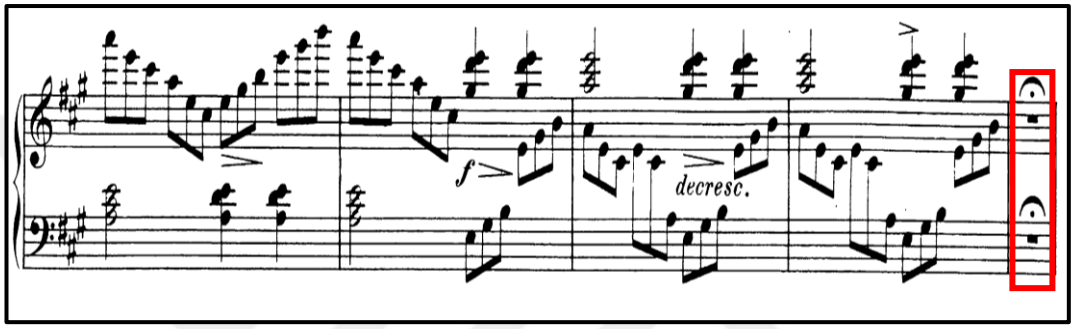

Şekil 73: Franz Schubert'in La Majör D. 959 Piyano Sonatı 4. Bölüm 323-327. Ölçüler Akor ve Üçlemelerin Ardından Gelen Bir Ölçülük Sus

A''' teması A temasında yer alan cümleleri anımsatmaktadır (Şekil 74). 328. ölçüde La Majör ile başlayıp La minör ve Fa Majör tonlarına geçiş yapılmaktadır. Beethoven'in Op. 31 No. 1 Sol Majör Piyano Sonatı'nın Rondo bölümünün sonunda kullanılan suslar benzer bir şekilde A''' temasında da kullanılmıştır (Şekil 75 ve 76).

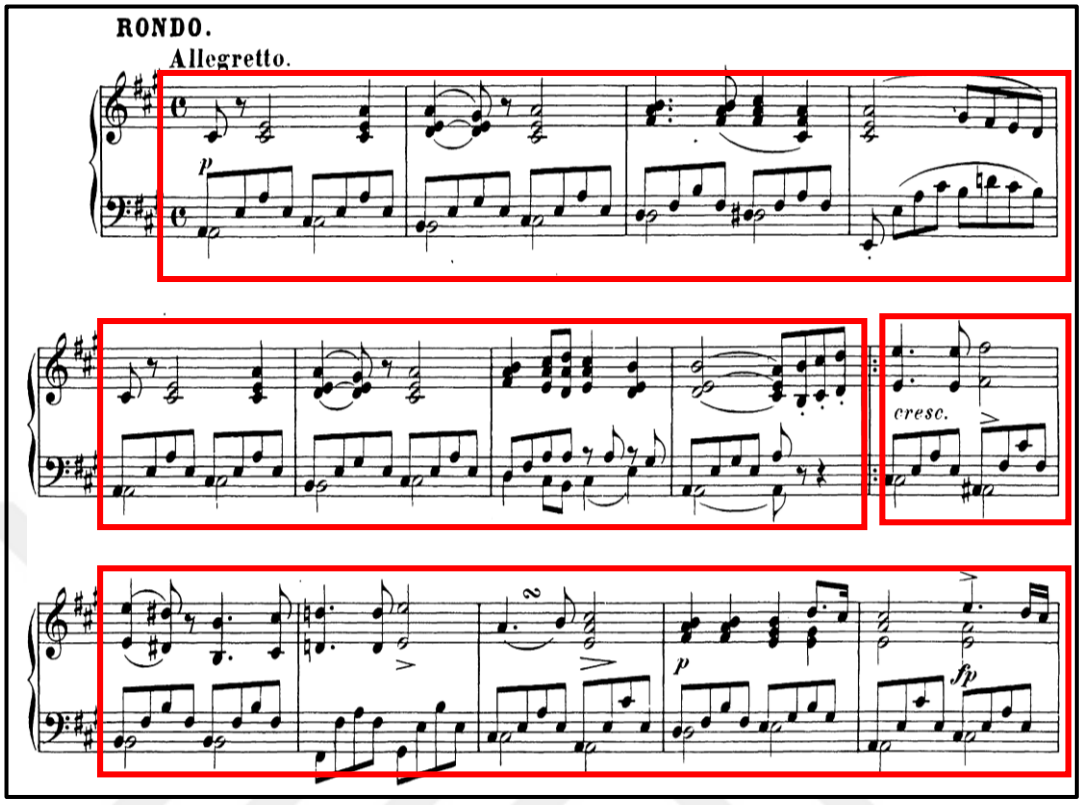

Şekil 74: Franz Schubert'in La Majör D. 959 Piyano Sonatı 4. Bölüm 1-14. Ölçüler A Temasındaki Ezgi

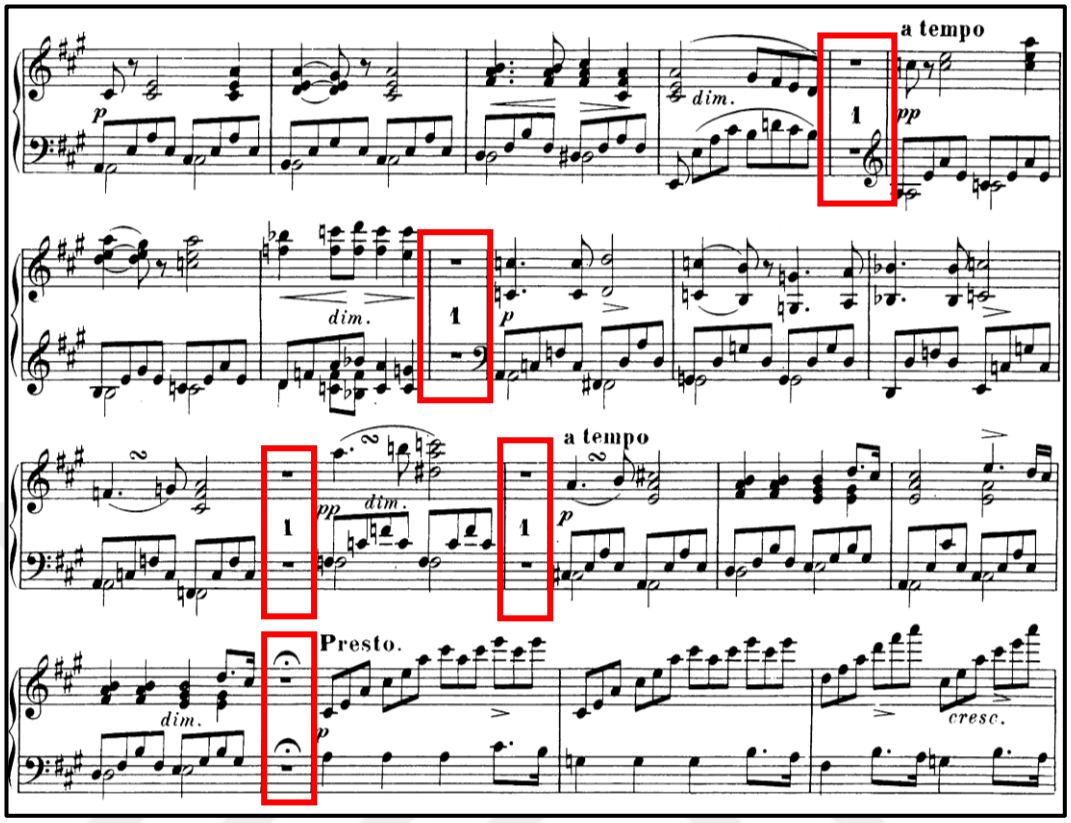

Şekil 75: Franz Schubert'in La Majör D. 959 Piyano Sonatı 4. Bölüm 328-351. Ölçüler Bir Ölçülük Suslar

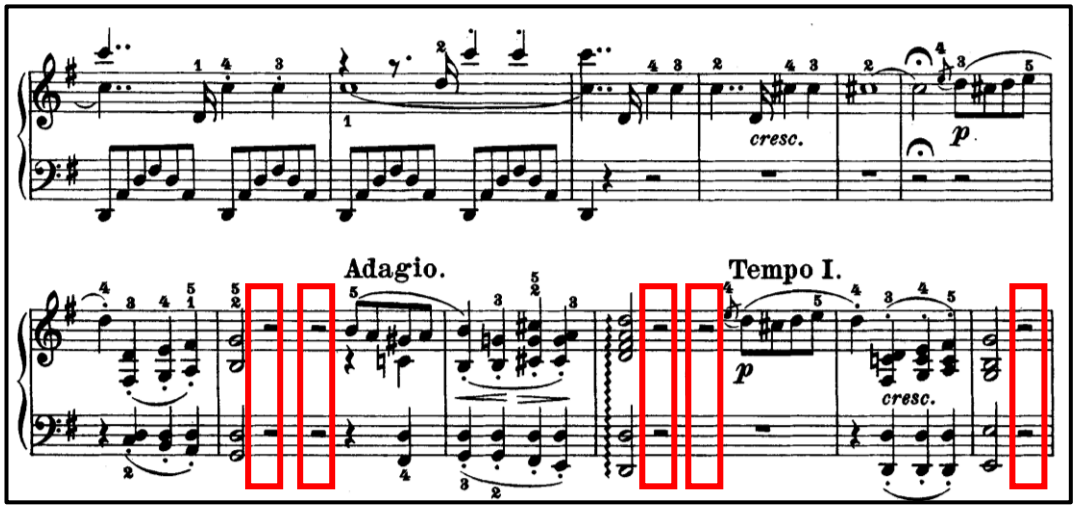

Şekil 76: Ludwig van Beethoven'ın Piyano Sonatı Op.31 No.1 Sol majör 3. Bölüm Rondo 219-232. Ölçüler Suslar

Beethoven'in Op. 31 No. 1 Sol Majör Piyano Sonatı'nın rondo bölümünün sonundaki tempo değişimi benzer bir şekilde La Majör Piyano Sonatı'nın Koda kısmında da kullanılmıştır. 349. ölçüde *presto* ile tempo değişimi başlamaktadır. B temalarında sıkça rastladığımız üçleme ritmindeki nota grupları Koda'da görülmektedir. A temasında 13. ölçüde sağ elde yer alan ritmik yapı burada sol elde yer almaktadır. 367. ölçüde ise son kez bir ölçülük sus görülmektedir. 368. ölçüde *p* nüansında A temasında 13-14. ölçülerdeki motif tekrarlamaktadır. (Şekil 77 ve 78). 375. ölçüde subito *ff* ile belirtilmiş virtüözik pasajlara benzer bir şekilde La Majör arpejler gelmektedir. Ardından ilk bölümün girişini anımsatan görkemli akorlar ile eser sona ermektedir.[128]

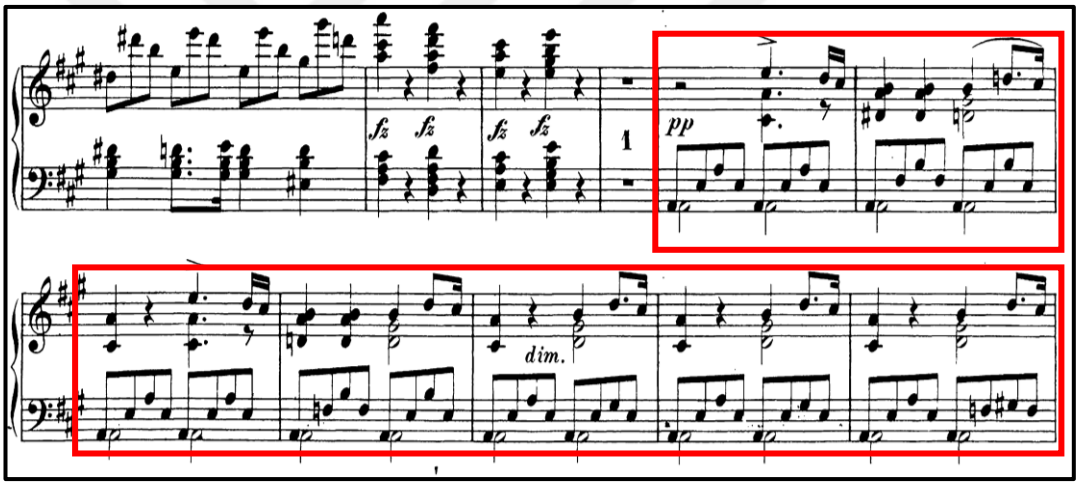

Şekil 77: Franz Schubert'in La Majör D. 959 Piyano Sonatı 4. Bölüm 364-374. Ölçülerdeki Motif

[128] Charles Fisk, *a.g.e.*, s. 204.

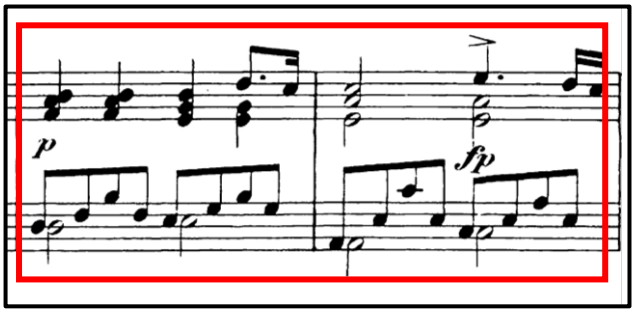

Şekil 78: Franz Schubert'in La Majör D. 959 Piyano Sonatı 4. Bölüm 13 ve 14. Ölçülerdeki Motifler

Bu bölümde oktav (Şekil 79 ve 80), arpej (Şekil 79, 81 ve 82) ve çapraz el tekniği (Şekil 81) kullanılmıştır. Aşağıda bu teknikler ile ilgili örnekler verilmiştir.

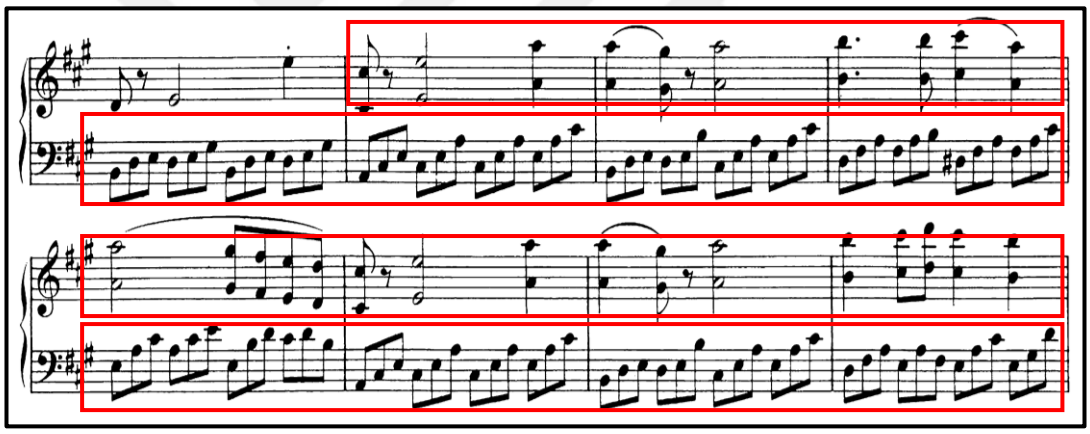

Şekil 79: Franz Schubert'in La Majör D. 959 Piyano Sonatı 4. Bölüm 125-132. Ölçüler Oktavlar ve Üçlemeler

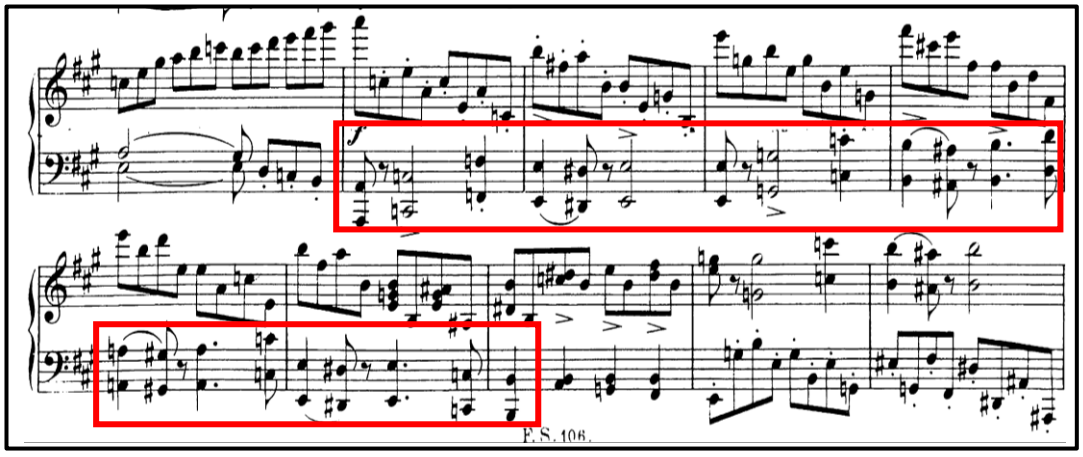

Şekil 80: Franz Schubert'in La Majör D. 959 Piyano Sonatı 4. Bölüm 145-154. Ölçüler Oktavlar

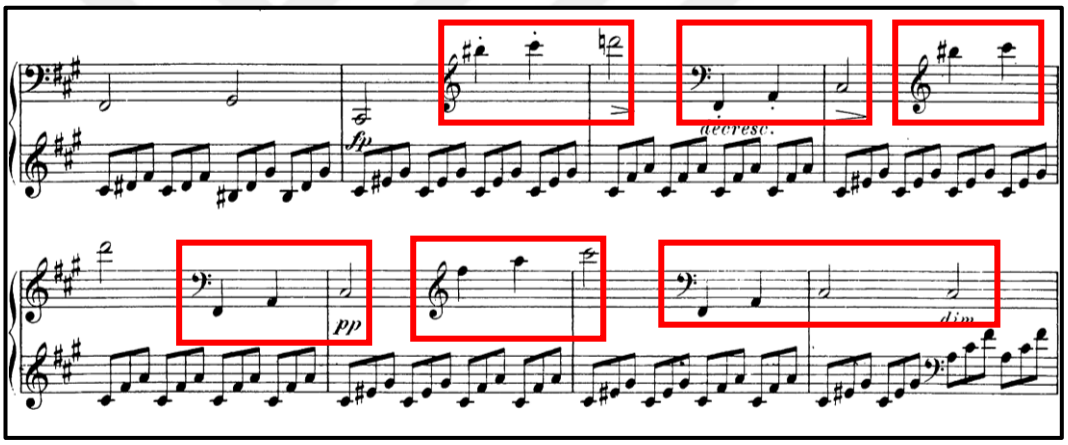

Şekil 81: Franz Schubert'in La Majör D. 959 Piyano Sonatı 4. Bölüm 199-206. Ölçüler Çapraz El Tekniği

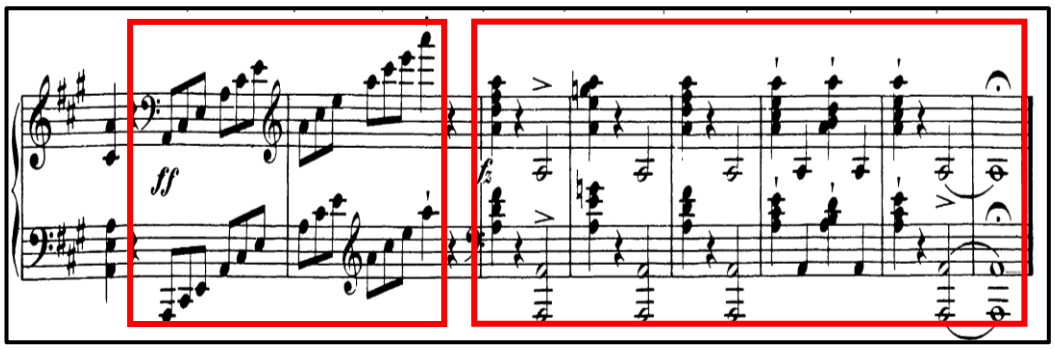

Şekil 82: Franz Schubert'in La Majör D. 959 Piyano Sonatı 4. Bölüm 375. Ölçüden Bölüm Sonuna Kadar Olan Ölçüler Arpej ve Akorlar

SONUÇ

Schubert Viyana Klasik bestecilerinden (Haydn, Mozart ve Beethoven) etkilenmiştir. Bu etkilerle birlikte piyano sonatlarını kendi fikirleriyle geliştirmiştir. Sonat formunu özellikle son piyano sonatlarında daha geniş kullanmıştır. Kullandığı geniş temalar, modülasyonlar ve lirik ezgileriyle dikkati çekmektedir. Bu çalışmada, Franz Schubert'in hayatı, müzik stili ve eserleri ve piyano sonatları hakkında bilgi verilmiştir. Ölümünden önce bestelediği son üç piyano sonatı arasında yer alan La Majör D. 959 Piyano Sonatı incelenmiştir.

Dört bölümden oluşan bu sonatın birinci bölümü Sonat Allegro formunda yazılmış uzun bir bölümdür. Bölümün başlangıcındaki akorlar dikkati çekmektedir. Geniş kullanılmış temalar görülmektedir. İkinci bölüm ise Lied formunda yazılmıştır. Hüzünlü ve sakin ilk kısım ritm ve ton açısından daha durağandır. Liedlerinin enstrümantal müziğe yansıması olarak hissedildiği söylenebilir. İlk kısmın ardından gelen ikinci kısımda doğaçlama izlenimi veren akor ve pasajlarla birlikte duygusal bir yoğunluk yaşanmaktadır. Bu bölümde yer alan pasajlarda olduğu gibi diğer bölümlerde de akor, gam, arpej ve oktav içeren pasajlarda yaşanılabilecek teknik sorunlar bu teknikleri içeren etüt çalışmalarıyla desteklenebilir. Üçüncü bölüm Scherzo Katlı Lied formunda yazılmıştır. İkinci bölümün sonunda karşılaştığımız kırık akorlar Scherzo bölümünde ikinci bölümün aksine farklı bir karakterde işlenmiştir. Trio bölmesi ise Scherzo'ya göre daha sakin bir atmosferde yer almaktadır. Dördüncü bölüm Rondo-Sonat formundadır. Bu bölüm Schubert'in La minör D. 537 Piyano Sonatı'nın Rondo bölümünün ana temasındaki ezgi ile ve Beethoven'in Op. 31 No. 1 Sol Majör Piyano Sonatı'nın Rondo bölümünde kullandığı fikirler açısından benzerlikler göstermektedir. Bu bölüm birinci bölümün başlangıcındaki benzer akor hareketleri ile sona ermektedir. Dördüncü bölümünde kullanılan akorlarda olduğu gibi bölümler arasında küçük motif ve fikirler farklı açılardan hatırlatılmaktadır. Bu sonat form açısından Klasik Dönem, nüans ve müzikal ifade açısından ise Romantik Dönemin izlerini taşımaktadır.

KAYNAKÇA

ABRAHAM, Gerald, *The Music of Schubert*, W. W. Norton & Company, New York 1947.

AKTÜZE, İrkin, *Müziği Okumak*, Cilt 5, Pan Yayıncılık, 2. Baskı, İstanbul 2007.

BRENDEL, Alfred, "Schubert's Last Three Piano Sonatas", *RSA Journal*, Vol. 137, No. 5395, June 1989, pp. 401-411.

BROWN, Maurice J.E., *Schubert A Critical Biography*, Macmillan & Co LTD London, St. Martin's Press New York 1958.

CANGAL, Nurhan, *Müzik Formları*, Arkadaş Yayınevi, 8. Baskı, Ankara 2023.

CLIVE, Peter, *Schubert and His World A Biographical Dictionary*, Clarendon Presss- Oxford, New York 1997.

EINSTEIN, Alfred, *Schubert A Musical Portrait*, Da Capo Press, New York 1981.

FISK, Charles, *Returning Cycles: Contexs for the Interpretation of Schubert's Impromptus and Last Sonatas*, Ed. Joseph Kerman, University of California Press, London, 2001.

FRISKIN, James, Irwin Freundlich, *Music for the Piano*, Dover Publications, New York 1973.

HATTEN, Robert S., "Schubert the Progressive: the Role of Resonance and Gesture in the Piano Sonata in A, D.959", *Integral*, no.7 (Spring 1993) pp. 38-81.

HIRSCH, Marjorie, "Schubert's Reconciliation of Gothic and Classical Influences", *Schubert's Late Music- History, Theory, Style,* Ed. Lorraine Byrne Bodley- Julian Horton, Cambridge University Press, United Kingdom 2016, pp.149-170.

HODEIR, Andre, *Müzik Türleri ve Biçimleri*- Cep Üniversitesi, Çev. İlhan Usmanbaş, İletişim Yayınları, İstanbul 1992.

HUTCHINGS, Arthur, *Schubert*, J. M. Dent and Sons Ltd, London 1967.

KAROLYI, Otto, *Müziğe Giriş*, Çev. Mehmet Nemutlu, Pan Yayıncılık, İstanbul 2016.

KINDERMAN, William, "Schubert's Piano Music: Probing The Human Condition", *The Cambridge Companion to Schubert*, Ed. Christopher H. Gibbs Cambridge University Press, (Virtual Publishing), Reprinted 1997, 2004, Transferred to digital printing 2006, pp. 155- 173.

MCKAY, Elizabeth Norman, *Franz Schubert: A Biography*, Clarendon Press- Oxford, New York 1997.

MICHELS, Ulrich, Gunter Vogel, *Müzik Atlası*, Çev. Semih Uçar, Alfa Yayınları, 1. Baskı, İstanbul 2015.

MİMAROĞLU, İlhan, *Müzik Tarihi*, Varlık Yayınları, 13. Baskı, İstanbul 2019.

RADCLIFFE, Philip, *Schubert Piano Sonatas*, BBC Music Guides, British Broadcasting Corporation, London 1967.

REED, John, *Schubert The Final Years*, Faber and Faber Limited, Londra, 1972.

ROSEN, Charles, *Sonata Forms*, W. W. Norton & Company, New York, London 1980.

SCHONBERG, Harold C., *Büyük Besteciler*, Çev. Ahmet Fethi Yıldırım, Vakıfbank Kültür Yayınları, 1. Baskı, İstanbul 2020.

TARKUN, Ezel Tavşancıl, "Nitel Araştırmalar", *Öneri Dergisi*, Cilt 3, Sayı 14, Haziran 2000, s. 29-34.

İNTERNET KAYNAKLARI

"Sonate (in A Dur) für das Pianoforte componirt von Franz Schubert" https://vmirror.imslp.org/files/imglnks/usimg/c/c3/IMSLP55386-PMLP02037-Schubert_Werke_Breitkopf_Serie_10_No_106_D_959.pdf (E.T.24.05.2025).

"Sonate (in A moll) für das Pianoforte componirt von Franz Schubert" https://s9.imslp.org/files/imglnks/usimg/d/d1/IMSLP55369-PMLP02032-Schubert_Werke_Breitkopf_Serie_10_No_98_Op_164.pdf. (E.T. 06.05.2025).

“Schubert Album Samlung der Lieder für eine Singstimme mit Pianofortebegleitung von Franz Schubert”

https://vmirror.imslp.org/files/imglnks/usimg/9/9a/IMSLP893616-PMLP2204-schubert_schwanengesang.pdf. (E.T. 06.05.2025).

“Sonate Op. 31 No.1 Ludwig van Beethoven”

https://vmirror.imslp.org/files/imglnks/usimg/2/29/IMSLP05542-Btsn31_1.pdf. (E.T. 09.06.2025).